

BUDGET 2017

Flerårsplan 2018-2019

Östersunds kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Politisk budgetskrivelse	3		
Kommunfullmäktiges beslut	5		
Vision och kommunövergripande mål	6	Nämndernas verksamhet, äskanden och förslag	
Ekonomisk översikt	7	Barn- och utbildningsnämnden	29
Sammandrag		Kommunstyrelsen	40
driftbudget/plan 2017-2019	22	Exploateringsbudget	51
Sammandrag		Kultur- och fritidsnämnden	53
investeringsbudget/plan 2017-2019	24	Miljö- och samhällsnämnden	65
Resultatbudget 2017-2019	25	Socialnämnden	77
Kassaflödesbudget 2017-2019	26	Utförarstyrelsen – Serviceförvaltningen	86
Balansbudget 2017-2019	27	Utförarstyrelsen – Teknisk Förvaltning	95
Kommunens intäkter och kostnader	28	Valnämnden	109
		Vård- och omsorgsnämnden	110
		Överförmyndaren	122
		Sammanställning av nämndernas nettokostnader 2017	125
		Bilaga 1:	
		Specifikation anslagsmässiga förändringar	127
		Bilaga 2:	
		Specifikation investeringsredovisning	132

1 Övergripande del

1.1 Politisk budgetskrivelse

HÅLLBAR TILLVÄXT I ÖSTERSUNDS KOMMUN

Östersund är modigt, utmanande och inkluderande!

Majoriteten i Östersunds kommun består av Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet. I varje beslut vi tar strävar vi efter att ta hänsyn till vår vision om ett socialt, demokratiskt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart Östersund.

Strävan i denna budget är att varje barn ska lyckas i skolan, varje vuxen ska klara sin egen försörjning, varje äldre ska känna sig trygg, varje ung vuxen ska kunna flytta hemifrån, varje inflyttad och varje infödd ska känna sig som hemma, varje kvinna och varje man är jämställd, varje människa möter och ger respekt till alla andra och varje medborgare ställer upp på samhällskontraktet med en gemensamt finansierad välfärd.

Satsningar som utvecklar Östersunds kommun

I 2017 års budget satsar vi drygt 100 miljoner kronor extra på en rad områden i kommunens verksamhet. Vi lägger inga besparingar på kommunens olika nämnder. Vi budgeterar med ett överskott på cirka 33 miljoner kronor.

Fler bostäder – för unga, äldre, familjer, singlar och alla andra

Kommunens bostadsbolag Östersundshem bygger och planerar bostäder på flera platser i kommunen för att möta behovet. Privata fastighetsägare har fått upp ögonen för Östersund och många vill investera i att bygga bostäder. I snitt kommer det att byggas 456 bostäder per år fram till 2020. Det är mycket glädjande! Därför ska kommunen ha en snabb planprocess för nya bostadsområden. En utredning ska göras, för att klargöra hur, till vilken kostnad samt intresset för en gemensam bostadsförmedling där både Östersundshems och privata fastighetsbolags lägenheter kan förmedlas,

Centrumutveckling - Årets stadskärna 2018

Östersund satsar på att bli Årets stadskärna 2018. Det ska vi nå genom samarbete mellan fastighetsägare i centrum, handeln, politiken och tjänstemännen för att ta fram en utökad handlingsplan för centrumutveckling. I utvecklingen av centrum ligger också ett projekt för att bygga om och förbättra Gustav III:s torg, vilket kommer att ta fastare form under 2017. Bättre skyltning och information ska göra det lättare att hitta lediga p-platser i centrala Östersund. Det ska vara lätt att besöka centrala staden till fots, med cykel eller med buss. Vi fortsätter satsningen på cykling enligt cykelprogrammet med att bland annat sex kilometer expresscykelväg byggs för att underlätta cykelpendling från stadens ytterområden.

Fler jobb - starkt näringsliv och driftiga entreprenörer

Kommunens näringslivskontor arbetar kontinuerligt med företagskontakter. Vi vet att främjande av tillväxten genom att underlätta för företag att växa är en mycket viktig uppgift för kommunen. Att ta initiativ till utbildningar som leder till anställningsbarhet, erbjuda företagslots som hjälper bland annat nya företag att etablera sig och att helt enkelt kontinuerligt besöka företagare både i staden och på landsbygden för att lyssna på och ta del av deras erfarenheter och idéer, ingår i de förtroendevaldas grundläggande uppgifter.

Välkomnande Östersund - Mångfald

Det långsiktiga arbetet med mångfald är en del av Östersunds kommuns hållbara samhällsutveckling. Människor med olika bakgrund bidrar till en mer dynamisk och kreativ plats för tillväxt. Östersunds kommun ska motverka alla former av diskriminering,

främlingsfientlighet, och rasism. Östersunds kommun ska vidareutveckla partnerskap mellan det offentliga, det civila samhället och näringslivet och för att göra människor, företag och organisationer delaktiga i utvecklingen.

Levande kommun - Social och ekologisk hållbarhet

Vi tar fram en policy för Idéburet Offentlig Partnerskap (IOP) så att samarbete med många organisationer inom civilsamhället, såsom t ex Arbetsintegrerande Sociala Företag (ASF) och frivilligorganisationer, kan ge fler av medborgarna en meningsfull vardag som också leder till en plats på arbetsmarknaden. En del av detta arbete kan ske inom ramen för vår Sociala investeringsfond. Vi förstärker arbetet med jämställdheten för att utveckla en kommun för alla invånare och satsar därför på arbetet med jämställdhetsintegrering. Vi fortsätter även med att HBTQ-certifiera fler verksamheter. Arbetet med Klimatfärdplan utgör ett viktigt underlag för att se om de åtgärder som Östersund sätter in räcker för att nå de miljömål vi satt, bland annat minst 50 % av maten som serveras i den egna organisationen ska vara ekologisk år 2020. Vi bygger upp laddstationer för elbussar på en ny stomlinje tvärs genom Östersund. Flera nya laddstationer för personbilar i mindre tätorter på landsbygden gör det enklare att välja en elbil utanför centrala Östersund.

Kunskap till alla - fräscha skolor och förskolor

Många familjer väljer att flytta till Östersund vilket innebär att vi behöver säkerställa förskolor och skolor med hög kvalitet i tillräcklig omfattning. Vi fortsätter därför att möta det behov som finns och genom att bygga nya förskolor minskar vi barngruppernas storlekar. I Östersund ska skolan och förskolan vara en del av och bidra till tillväxten. Arbetet med "Plan för goda lär- och arbetsmiljöer" fortsätter. Stora investeringar som leder till moderna lärmiljöer där pedagogik och hållbarhet driver utvecklingen för elevernas resultat, inspirerande arbetsmiljö och goda arbetsvillkor ska fortsätta.

En kommun för alla åldrar - Hälsofrämjande kommun

Vi vill att alla äldre ska känna sig trygga i att få god vård och omsorg. Därför satsar Östersund på att vara en Hälsofrämjande kommun med Främjande arbetssätt, Innovation, Valfärdsteknologi, Ekonomi och Livskvalitet. På äldreboendena Änggården i Brunflo och Häradsgården i Lit öppnas köken så att all mat kommer att lagas på plats. Nämnden ska utveckla måltiderna och minska nattfastan. På särskilda boenden ska möjligheterna att välja maträtter utvecklas. Bostäder som funkar även när rörelseförmågan minskar är viktigt nu när antalet andelen över 80 år blir många fler här i kommunen. Det ställer också krav på samhällsplanering och kollektivtrafik, på landsbygden och i staden, så att äldre kan fortsätta att så långt som möjligt leva sitt liv som de har gjort tidigare. Arbetet med "Design för alla" kommer därför att fortsätta att vara prioriterat.

Barn och unga är framtiden - Fritidsgårdar och kultur

Vi prioriterar barn och unga. Därför satsar vi extra på fritidsgårdarna så att de kan utveckla sin verksamhet och bli mer tillgängliga. Vi kommer att bygga både utegym och konstgräsplan 2017 och vi fortsätter satsningen på att arrangera stora evenemang, bland annat genom investeringar i kommunens anläggningar. Östersunds kommun har goda möjligheter till ett rikt friluftsliv, därför tar vi fram ett program för detta. 2017 kommer Storsjöteatern att renoveras så att vi kan ta emot nya arrangemang och göra teatern till en modern mötesplats mitt i centrum. Kulturskolan får fortsatt satsning så att fler grupper av barn och ungdomar ska kunna ta del av dess utbud. Vi inrättar också en ungdomslots vars uppgift är att fungera som en länk ut till unga i Östersunds kommun för att exempelvis vägleda till hur man söker pengar till aktiviteter samt att lyfta fram vad unga tycker är viktigt i vår kommun.

Kommunalråden

Annsophie Andersson (S)

Anders Edvinsson (S)

Karin Thomasson (MP)

Christina Hedin (V)

1.2 Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges beslut

KF 2016-09-22 §156,

Kommunfullmäktige fastställer budget 2017 och flerårsplan 2018-2019.

Utdebiteringen för Östersunds kommun 2017 fastställs till 22:02 för varje skattekrona.

Resultat-, kassaflödes- och balansbudget för år 2017 antas.

De av nämnder och styrelser beslutade nämndsmålen samt till dem tillhörande indikatorer fastställs.

Driftbudget för 2017 fastställs i enlighet med majoritetens ändringsförslag till kommunstyrelsens beslut. Budget fastställs med ett kommunbidrag per nämnd/styrelse för anslagsfinansierad verksamhet respektive resultatkrav för intäktsfinansierad verksamhet

Ekonomisk flerårsplan för 2018-2019 antas.

Kommunstyrelsen bemyndigas att, inom avsatt lönereserv på 26 miljoner kronor för år 2017, fördela nödvändigt löneökningstrymme till berörda nämnder när löneökningens behovet för 2017 fastställts.

För att möta osäkerheter kring möjlig utbyggnadstakt för nya LSS-boenden utökas kvarvarande central buffert i befintligt flerårsplan för 2017 med 6 miljoner kronor, med ackumulerat 13,5 miljoner kronor 2018. För 2019 tillförs hälften av äskat belopp enligt gällande princip, varvid bufferten då blir 21 miljoner kronor. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inom avsatt buffert besluta om tilläggsbudgetering till Vård- och omsorgsnämnden efter det nämnden redovisat slutliga kalkyler.

Årets resultat för VA-verksamhet förs till VA-kollektivets eget kapital. För övriga nämnder/styrelser förs årets resultat till kommunens eget kapital.

Investeringsbudget 2017 fastställs i enlighet med förslag, med en investeringsram per nämnd/styrelse. Anslagsnivå framgår av ”Specifikation till investeringsbudget”. Enskilda investeringsobjekt överstigande 10 miljoner kronor utgör egen anslagsnivå.

För investeringar som i budgeten klassificerats som lönsamma skall kommunstyrelsen pröva slutlig lönsamhetskalkyl och därefter bevilja igång-sättningsstillstånd före investeringens början.

Kommunstyrelsen medges uppta lån enligt budgeterad nivå.

För utveckling av verksamhet på fritidsgårdar medges barn- och utbildningsnämnden utökad anslag med 4 mnkr.

För mindre investeringar såsom bergvärmeanläggning på Frösö Ridcenter beviljas kultur- och fritidsnämnden en utökad investeringsbudget 2017 på 1,5 mnkr.

Östersunds kommun finansierar ny servicebyggnad på Frösö Ridcenter med 15 mnkr år 2018.

Kommunledningsförvaltningen får i uppdrag att slutligt utforma av kommunens budgetdokument 2017 samt flerårsplan 2018-2019 efter det att layoutmässig översyn med hänsyn till fullmäktiges budgetbeslut.

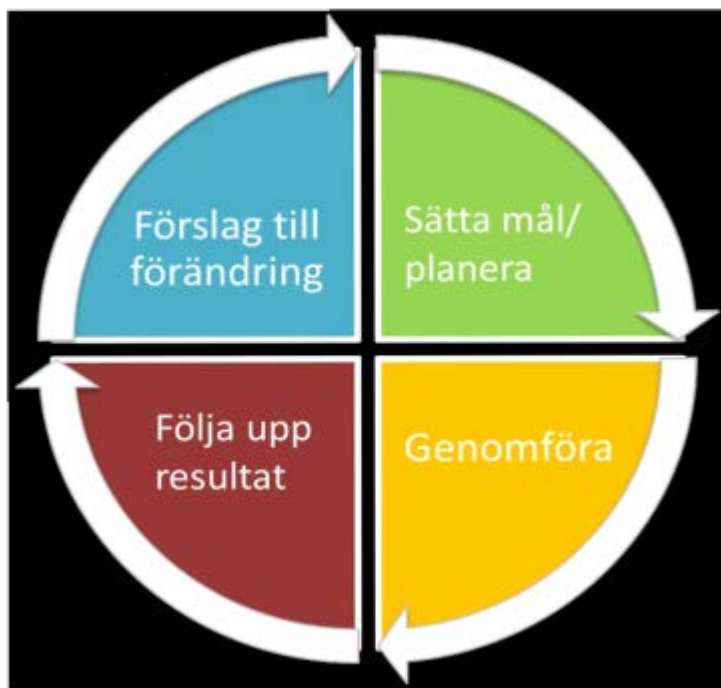
1.3 Vision och övergripande styrning

Kommunfullmäktige har sedan tidigare fastställt en långsiktig vision för en hållbar utveckling i vår kommun:

”Ett demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Östersund är den gemensamma, grundläggande visionen för Östersunds utveckling och utgångspunkten för det långsiktiga politiska arbetet”.

Kommunfullmäktige har gjort visionen tydlig genom beslut om långsiktiga mål, fokusområden och indikatorer inom de fyra dimensionerna, vilka ligger till grund för arbetet för budgetåren 2017-2019.

Kommunens **styrmodell**, fastställd av fullmäktige, visar hur verksamheten styrs och följs.

I korthet kan modellen beskrivas genom den sk ”mål- och styrkedjan”. Kommunfullmäktige sammanfattar den politiska ambitionen genom att sätta långsiktiga mål, som styr mot visionen, samt genom att tilldela verksamheterna resurser/ ekonomiska ramar.

Inom respektive hållbarhetsdimension har kommunfullmäktige konkretiserat de långsiktiga målen bl a genom tidsättning inom intervallen 2018-2030.

Även val av fokusområdena tydliggörs. För varje fokusområde finns indikatorer framtagna för nämnderna/styrelserna att välja mellan samt, för de flesta indikatorer, jämförelsetal.

Styrelser/Nämnder ska genom ”nämndsmål” uttrycka hur de avser bidra till att de långsiktiga målen uppfylls, inom en 1-3 års-period, och inom de ekonomiska ramar som tillhandahålls.

På förvaltningsnivå formulerar sedan förvaltningschef, tillsammans med chefer för verksamhetsområdena, åtaganden som svar på hur man avser att bidra till att uppnå nämndens mål. Verksamhetschefer/medarbetare definierar därefter tydliga och prioriterade aktiviteter för att uppnå åtagandet och ytterst nämndens mål.

Uppföljning sker i de olika stegen, vars resultat kan leda till förändringar. Varje år kommer också en omvärldsanalys att ske, av en politisk vald beredning, Hållbarhetsberedningen, vilket kan leda till nya politiska prioriteringar. Viktiga underlag för denna omvärldsanalys och prioritering är, de av kommunfullmäktige redan antagna, planerna ”Plan för hållbar tillväxt 2020”, ”Landsbygdsstrategi” och ”Översiktsplan 2040”.

1.4 Ekonomisk översikt, budgetens utgångsläge och förutsättningar

EKONOMISK ÖVERSIKT

Samhällsekonomin

Konjunkturläget[1]

Svensk ekonomi går in i en högkonjunktur. BNP-tillväxten i Sverige har mattats av under det första halvåret efter en mycket stark utveckling 2015. Mycket tyder på att nedgången var tillfällig och att högkonjunkturen fortsätter. BNP ökar med över 3 procent i år. Tillväxten drivs främst av ökad konsumtion och investeringar. Nästa år avtar investeringarnas tillväxt vilket innebär att BNP ökar långsammare. Då är det istället hushållens konsumtion och exporten som är de främsta drivkrafterna för tillväxten.

Sysselsättningen har stigit sedan 2012 och väntas öka ytterligare något framöver. Arbetslösheten har inte minskat i samma takt som sysselsättningen ökat eftersom mängden arbetskraftsdeltagande också ökat. Först vid slutet av år 2018 väntas en förbättring och vid 2020 sker en återgång till den så kallade jämviktsnivån.

Samhällsutvecklingen efter 2017 verkar mer osäker och oroande. En långsammare tillväxt, succesivt stigande räntor, måttligare sysselsättningsökning m m väntas. BNP per capita utvecklas något svagare då nya invånare inte har samma arbetskraftsdeltagande initialt.

Det nominella skatteunderlaget ökar fram till 2016 men sedan sämre framåt och då även sämre i reala termer. Delvis av ovanstående skäl och att avmattning av sysselsättningstakten är att vänta.

Kommunernas ekonomi

Kommunernas sammanlagda resultat uppgick 2015 till 14,6 miljarder och översteg därmed god ekonomisk hushållning. Resultatet som motsvarar mer än 3 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. I dessa siffror ingår återbetalning från AFA försäkring med 3,5 miljarder kronor och det tillfälliga stödet från staten för flyktingsituationen med 0,9 miljarder kronor.

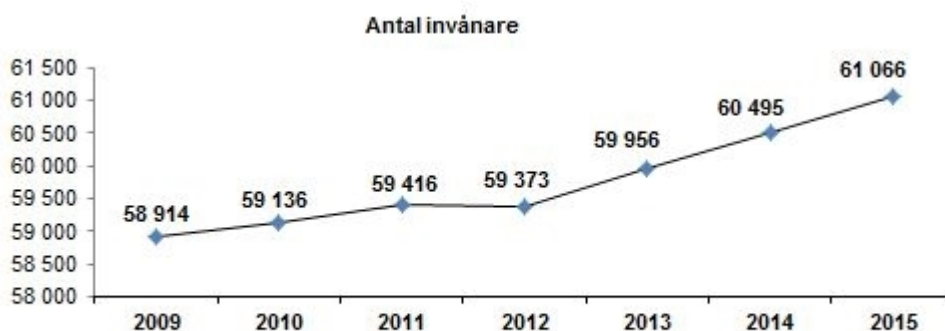
Sammantaget har kommunerna haft positiva resultat under de senaste tio åren med genomsnitt 2,8 % av skatter och statsbidrag. Resultaten varierar stort mellan kommunerna. Merparten har klarat balanskravet och många har även klarat god ekonomisk hushållning medan ett mindre antal har haft negativa resultat.

Stora kostnadsökningar väntar kommunerna i planperioden för att hantera stora demografiska förändringar. Antal invånare väntas öka och samtidigt sker en snabb ökning av antalet äldre och antalet barn i skolåldern.

Enligt Sveriges kommuner och landstings skatteunderlagsprognos som ligger till grund för förskatteberäkningen i budgeten dämpas skatteunderlaget mer i slutet av planeringsperioden än det första året.

Vår kommun - Demografi

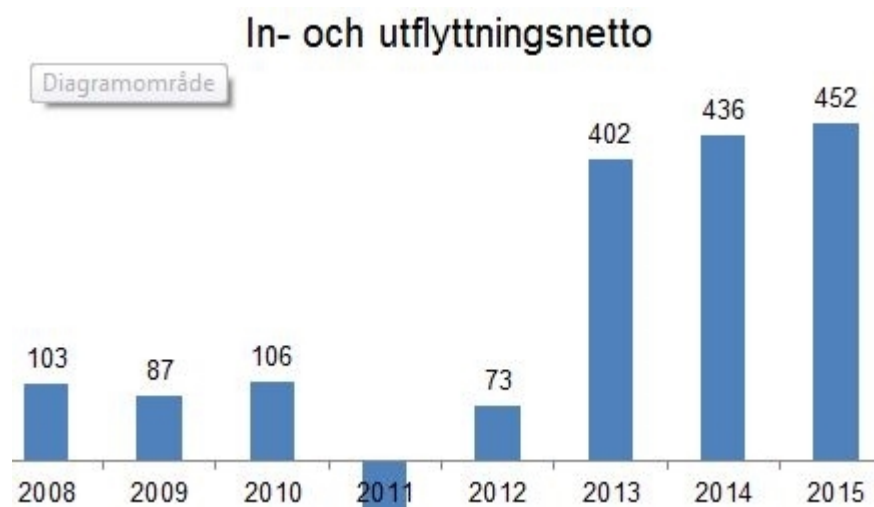
Efter ca 10 års negativ befolkningsutveckling vände trenden igen år 2005 till positiva siffror. Den sista december 2013 noterades den högsta befolkningsciffran, 59 956, i kommunen sedan 1995. Ytterligare ökning skedde 2014 och kommunen passerade 60 000-nivån, vid årsskiftet var invånarantalet 60 495, en ökning med nästan 1 %.

Vanligtvis uppvisar det tredje kvartalet varje år en positiv utveckling av invånarsiffran, till följd av nytilkomna studenter vid Mittuniversitetet. Men kommunen växer nu även med fler inflyttare, den 30 september 2015 var invånartalet 60 928 och per sista december 61 066.

Den nu aktuella befolkningsmålsättningen, när det gäller skatteintäkter, är 61 550 invånare år 2017, 62 050 år 2018 och 62 550 år 2019, dvs en ökning om ca 500 invånare per år.

Folkmängdens förändring är summan av ut- och inflyttning, antal födda och antalet döda. Om antalet inflyttade är större än antalet utflyttade har vi en "nettoinflyttning" och om antalet födda är större än antalet avlidna har vi ett "födelseöverskott". År 2015 hade kommunen ett födelseöverskott på 103 personer och en nettoinflyttning på 452 personer.

Hur påverkar demografiska förändringar verksamheten?

Befolkningsökningarna medför i stort sett ökningarna inom alla åldersgrupper. Genom de s k demografiska beräkningarna justeras budget-ramarna till Barn- och Utbildnings-nämnden och Kommunstyrelsen för gymnasieskolan utifrån ändrade elevantal samt till Vård- och omsorgsnämnden för ökande antal äldre.

Antalet barn i förskoleåldrarna väntas öka under perioden, så också ungdomar i grundskole- och gymnasieåldrarna. Största ökningen av dem har grundskolan som ju upptar flera årsklasser. Detta innebär ett ökat tryck på resurser till skolverksamheterna. Kostnadsutjämningen förväntas utvecklas positivt i takt med ökad befolkning för att möta dessa kostnader.

Antalet äldre väntas också öka de kommande åren främst i åldrarna 65-79 år. Behovet av vårdinsatser ökar framförallt när antalet personer i den äldsta vårdgruppen 85 år ökar, vilket väntas ske efter denna planperiod. Även här förväntas kostnadsutjämningen möta dessa

kostnader.

Arbetsmarknad o sysselsättning

Sysselsättning

Sysselsättningen i Östersunds kommun har ökat sedan andra halvan av 1990-talet. Enligt senaste tillgängliga statistik uppgick antalet sysselsättningstillfällen till 32 933 år 2014, en ökning med 106 mot året innan.

Förvärvsfrekvens, dvs andel förvärvsarbetande i arbetsför ålder i kommunen, uppgår (2014) till 79,3 %, vilket är en högre andel än i riket, men lägre än länet i övrigt. Samma förhållande gäller både för kvinnor respektive män. Totalt för kommunen ökade förvärvsfrekvensen 2014 mot föregående år, om än marginellt.

Näringslivsstruktur

Den offentliga sektorns andel av kommunens arbetsmarknad (dagbefolkningen) är 37,8 % (2014). Inom kommunen har den offentliga sektorns andel ökat något det senaste året.

Den högsta andelen sysselsatta finns inom "Vård och omsorg". Därutöver är näringsgrenarna "Handel och kommunikationer" samt "Finansiell verksamhet, media och företagstjänster" de största i kommunen.

2015 nyetablerades 375 företag. Totalt uppgick antalet företag i kommunen 7 097 vilket är en ökning mot året innan.

Arbetskraftspendling

Kommunen har en arbetskraftsinpendling på 6 526 personer. Utpendlarna är 3 559, dvs en netto-inpendling till Östersund på 2 967 personer (2014). Trenden är att pendlandet ökar något men nettoinpendlingen ligger kvar på ungefär samma nivå.

Arbetsmarknad – arbetslöshet

I juli 2016 var 1 857 personer (6,2 %) i åldrarna 16-64 år i Östersund öppet arbetslösa eller i arbetsmarknadsprogram. Det är en minskning mot förra året samma tid med 276 personer. En successivt svag minskning av arbetslösheten kan skönjas sedan 2011. Den totala arbetslösheten för riket är 7,3 % och för länet 6,8 %. Östersund ligger därmed totalt under deras siffror vilket är ovanligt.

Ungdomsarbetslösheten är fortfarande hög. I juli 2016 var 373 (10,2 %) ungdomar 18-24 år i Östersund öppet arbetslösa eller i arbetsmarknadsprogram. Också det en minskning med 98 ungdomar jämfört med 2015. Den totala ungdomsarbetslösheten för riket är 11,1 % och för länet 11,6 %. Östersund ligger här även här lägre än riket och länet.

Näringslivsutveckling – möjligheter till tillväxt

Näringslivsutveckling, augusti 2016

Under våren 2014 antog kommunfullmäktige den nya Tillväxtplanen, som sträcker sig mellan åren 2014-2020. Tillväxtplanens övergripande målsättningar innebär Mer innevånare, Mer jobb och Mer bostäder. Målsättningarna ska uppnås genom ett systematiskt arbete som involverar kommunens alla intressenter. För att nå målsättningarna krävs det prioriterade insatser inom olika områden. Dessa prioriteringar kallas för tillväxtfaktorer. För att skapa hållbar tillväxt behöver vi tillsammans arbeta med välkomnande, kreativitet, företagsamhet, kunskap, omtanke, kultur och attraktiva boenden. Under 2015 har arbetet fortsatt med framtagandet av en plan över hur tillväxtplanens målsättningar ska förverkligas.

Konjunkturen har varit svag, men långsamt ljusnande under de senaste åren och Östersund är en kommun som attraherar och intresserar lokala, regionala och nationella investerare. Tydlig tillväxtpotential finns bland distansoberoende tjänsteföretag, t.ex. inom IT-utveckling och -drift. Östersund har ett starkt erbjudande för att attrahera större serverhallsinvesteringar där vi nu gör

särskilda satsningar med målsättning att erhålla besked om en eller flera större etableringar inom 3-5 år.

Östersunds Kommun arbetar kontinuerligt med att skapa förutsättningar för attraktiva boenden och efterfrågan på bostäder ökar i snabb takt i kommunen. Utbyggnaden av projekt Storsjö Strand fortsätter och omfattar i första stadiet fyra kvarter där samtliga kvarter nu är sålda eller reserverade av byggherrar. Arbetet med att utveckla området kring Gustav den tredje torg pågår och ny bebyggelse planeras i Odensala.

En viktig utmaning för Östersund är att expandera den privata sektorn. Regionen behöver fler och mer lönsamma företag som är villiga att investera och anställa fler människor. En ytterligare utmaning är att i högre grad nyttja den akademiska miljön för att skapa fler kunskapsföretag, som i högre grad vill anställa högutbildad personal för att kunna utveckla mer kvalificerade varor och tjänster. Under de senaste åren har det skett investeringar och etableringar inom handelsområdet och den utvecklingen förväntas fortsätta.

Kommunen har ett viktigt ansvar att i samverkan med näringslivet och andra organisationer löpande utveckla det lokala företagsklimatet för en hållbar tillväxt i Östersunds kommun.

Ekonomiska förutsättningar

Skatteintäkter

Skatteintäkterna är kommunens största finansieringskälla. Dess förändring beror i första hand på skatteunderlagets utveckling. De viktigaste faktorerna är sysselsättnings- respektive löneutvecklingen. Även av regeringen beslutade regelförändringar, t ex ändrade grundavdrag, påverkar skatteunderlaget. Effekten av sådana förändringar ska kompenseras genom justeringar i kommunernas statsbidrag i enlighet med den sk finansieringsprincipen. En grundförutsättning är konjunkturutveckling och tillväxt.

I kommunens skatteintäktsberäkning används Sveriges Kommuner och Landstings prognos över skatteunderlagsutvecklingen. Skatteutbetalningen till kommunerna grundas på den av regeringen årligen fastställda uppräkningsfaktorn för skatteunderlaget. Skillnaderna i skatteunderlagsökning mellan fastställd uppräkningsfaktor, prognos och faktiskt utfall enligt slutlig taxering regleras senare genom sk slutavräkningar.

I skatteintäktsberäkningen ingår skatteintäkterna från kommunens eget skatteunderlag inklusive eventuella slutavräkningar. År 2015 övergick kostnadsansvaret för kollektivtrafiken till Region Jämtland Härjedalen varför en skatteväxling skedde med 35 öre.

Budgeterade skatteintäkter 2017-2019

Mnkr	Prognos 2016	2017	2018	2019
Skatteintäkter, eget underlag	2 708	2 838	2 956	3 075
Slutavräkning	-20	-	-	-
SUMMA	2 678	2 838	2 956	3 075

Statsbidrag och utjämning

Syftet med kommunala utjämningsystemet är att skapa likvärdiga förutsättningar för alla kommuner. Utjämningsystemet brukar ses över ungefär vart femte år. Den 1 januari 2014 trädde det senaste i kraft.

Utjämningsystemet innehåller fem olika delar. Utöver det finns den kommunala fastighetsavgiften.

Statligt finansierad inkomstutjämning

Inkomstutjämning syftar till att utjämna skillnader i skattekraft mellan kommuner. Innebär att kommuner med en egen skattekraft under 115% av medelskattekraften får kompensation genom

ett inkomstutjämningsbidrag. Kommuner med en högre egen skattekraft får betala en avgift.

Östersunds kommun är här bidragstagare, och får mellan 525 mnkr till 547 mnkr enligt prognos under kommande år. Delsystemet bekostas till större delen av staten.

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämningen avser utjämna strukturella kostnadsskillnader mellan kommunerna, dvs behovsskillnader som kommunerna själv inte kan råda över. Kostnadsutjämningen är ett ”nollsummespel” mellan kommunerna. Ingen statlig finansiering till denna del.

Delsystemet består av tio delmodeller. För varje modell räknas landets totala s k strukturkostnad ut, vilken sedan mynnar ut i en standardkostnad för respektive kommun. Dvs, en teoretiskt beräknad kostnad som kommunen borde ha med hänsyn till ”sin” struktur utifrån faktorer som t ex demografi, löner, gleshet, byggkostnader etc. Kommunens standardkostnad jämförs sedan med rikets och mellanskillnaden/invånare ersätts eller tas ut avgift för.

Sammantaget anses Östersunds kommun ha gynnsam struktur, dvs den beräknade standardkostnaden är lägre än genomsnittets, och får därför betala en avgift till systemet, kommande år mellan 63 till 87 mnkr.

Regleringsbidrag/-avgift

Vidare ingår en regleringsavgift, alternativt ett regleringsbidrag, för att upprätthålla de fastställda utjämningsnivåerna och för att kunna göra ekonomiska regleringar mellan staten och kommunerna, enligt den s k finansieringsprincipen.

Under förutsättning att liggande Budgetproposition beslutas i Riksdagen i december 2015 ändras inkomstutjämningsdelen i systemet. De som därav får en försämring får ett bidrag för att förmildra effekterna av det via ett s k införandebidrag. Det försämrar regleringsposten för alla kommuner.

Bl a det föranleder för Östersunds del en prognostiserad avgift för kommande år, inom spannet 2 till 29 mnkr.

Strukturbidrag

Infördes för att kompensera för att vissa delmodeller (näringslivs- och sysselsättningsbefrämjande åtgärder, svagt befolkningsunderlag samt delar av de tidigare fasta införandetilläggen) togs bort samt för att reglera större bidragsminskningar. Östersund får i denna modell ca 21 mnkr/år.

LSS-utjämning

Utjämningsystemet som infördes 2004 för LSS-verksamheten ligger fortfarande kvar som ett separat system utanför kostnadsutjämningen. Kommunen har höga kostnader för denna verksamhet och får därför ett stort bidrag, ca 240 mnkr/år enligt senaste prognos.

Budgerade statsbidrag o utjämning 2017-2019

Mnkr	Prognos 2016	2017	2018	2019
Inkomstutjämning	528	547	551	554
Kostnadsutjämning	-88	-101	-92	-89
Regleringsbidrag/avgift	-2	-15	-31	-48
Strukturbidrag	21	21	21	21
Kommunal fastighetsavgift	102	102	102	102
Utjämning LSS	238	259	261	263
SUMMA	799	813	812	803

Riktade statsbidrag

Förutom det generella statsbidraget som ingår i utjämningsbidraget finns ett antal riktade/specialdestinerade statsbidrag som budgeteras som intäkt av berörd nämnd.

Ett exempel är det riktade statsbidraget till allmän maxtaxa inom barnomsorg/förskola ingår, vilket inte ingår utjämningsbidraget. De kommuner som har maxtaxa söker statsbidraget, som skall kompensera för intäktsbortfallet från föräldraavgifter. Hanteras således som ett specialdestinerat bidrag av barn- och utbildningsnämnden. Riktade statsbidrag förekommer främst inom Barn- och utbildningsnämndens och Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområden.

Personalkostnader, inflation och internränta

För kommunsektorn prognostiserar SKL en löne-utveckling enligt den s k konjunkturstatistiken på 3,4 % för 2017, 3,6 % för 2018 och 3,7 % för 2019.

Förändringar i arbetsgivareavgiften kommer att ske om riksdagen så beslutar, då den s k ungdomsrabatten upphör samt att särskild löneskatt för äldre återinförs. Detta ökar kommunens kostnad och utbetalning till Skatteverket. Rekommenderat personalomkostnadspålägg är dock oförändrat mot tidigare år 38,46%.

Prognos för prisutveckling, mätt i KPI, är på 1,6 % för 2017, 2,3 % för 2018 och 3,2 % för 2019. Index talet KPIX lämpar sig dock bättre än KPI för uppräknings inom kommunala sektorn. Prognos för KPIX är 1,8 % för 2017, 1,8 % för 2018 och 1,8 % för 2019.

SKLs rekommendation för internränta 2017 är en sänkning 1,75 %. Den föreslagna internräntan tas fram genom ny metod. Den bygger på sektorns egna upplåningskostnader.

Ekonomiska ramar

Budgetramar

Driftbudgetramar för nämnderna/styrelserna för perioden 2017-2019 utgår från de ekonomiska ramarna 2016 och de verksamhetsförändringar som ingår i gällande flerårsplan. Därutöver kompenseras vanligtvis nämnderna för aktuella demografiska förändringar, löneökningar, prisökningar samt kapitalkostnader. Vissa beskrivs lite närmare i följande framställning.

Satsningar och/eller avveckling av verksamhet medför tillskott eller avdrag i nämndernas budgetramar.

Demografiska ramförändringar

I budgetramar beslutade i mars 2016 ingick preliminära justeringar för demografiska förändringar 2017-2019. Dessa har senare justerats för Gymnasieskolan, för Barn- och utbildningsnämnden och för Vård- och Omsorgsnämnden utifrån den i april 2016 reviderade befolkningsprognosen.

PO-pålägg, arbetsgivaravgift

I budgetramarna för 2017 ingår ett PO-pålägg på 38,46 %. Därutöver belastas verksamheten med ett påslag på 0,05 % för utfördelning av kommunens premiekostnader för ansvarsförsäkring. Summa pålägg således 38,51%.

Justeringar för borttagen "ungdomsrabatt" respektive återinförande av löneskatt för äldre beaktas inte i det schablonbudgeterade PO-pålägget i nämndernas ramar. Kvarstående netto minskar och beräknas till ca 7 mnkr, budgeteras inom finansiella poster.

Pensionskostnader

Kommunens pensionskostnader kan sägas bestå av fyra delar; direkta pensionsutbetalningar, utbetalning av intjänad pension till anställda för individuell placering, skuldförändring för kompletterande ålderspension (för löner överstigande 7,5 basbelopp) samt en finansiell kostnad.

För 2017 budgeteras pensionsutbetalningar med 85 Mnkr, utbetalning av intjänad pension (avgiftsbestämd ålderspension) 103 Mnkr, skuldförändringen till 4 Mnkr och den finansiella kostnaden till 6 Mnkr. Totalt budgeteras pensionskostnader med 198 Mnkr inklusive särskild löneskatt.

Den budgeterade pensionskostnaden grundas på KPA:s pensionsskultsberäkning och prognos från augusti 2015, samt en bedömning av OPF-KL's (pensionsavtal förtroendevalda) inverkan på pensionskostnaderna och ett antagande av de senaste årens högre utbetalning av pensioner från pensionsförpliktelsen än det som KPA lämnar i sina prognoser.

Kapitalkostnader

Varje nämnd och förvaltning ”belastas” i driftbudgeten med kapitalkostnader som består av två delar – internränta och avskrivning. Beträffande Internräntan väljer kommunen att 2017 sänka till 1,92 %, som motsvarar kommunens egen finansieringskostnad i årsbokslutet 2015.

Avskrivningen skall motsvara värdeminskningen på inventarier och anläggningar.

Effektivisering

Inga nominella besparingar är proklamerade i budgetdirektiv för 2016 men krav på optimal användning av resurser och kontinuerligt förbättringsarbete kvarstår.

Resurstillskott

Utöver tidigare nämnd uppräknig av ramar med personalkostnader har sedvanliga tillskott/avdrag för demografi, kapitalkostnader, internränta etc justerat nämndernas ramar.

Uppräknig för övriga kostnader görs för 2017 med 1,7 %. För åren 2018 och 2019 är övriga kostnader i ramarna uppräknade med 1,9 resp 1,8%.

Resurstillskott / ramavdrag 2017

	Demografiska förändringar	Övr resurstillskott/ förändring	Totalt
Barn- och utbildningsnämnd	20,9	24,4	45,3
Kommunstyrelse	-	5,9	5,9
KS-Gymnasieskola	-3,1	0	-3,1
Kultur- och fritidsnämnd	-	11,4	11,4
Miljö- och samhällsnämnd	-	1,1	1,1
Socialnämnd	-	26,8	26,8
Utförarstyrelse	-	2	2
Valnämnd	-	0	0
Vård- och omsorgsnämnd	7,1	20,8	27,9
Överförmyndaren	-	0	0
Totalt	24,9	92,4	117,3

Tabellen exkluderar Revision, JR samt buffertar för löner resp LSS-ändamål.

Den totala driftbudgetökningen är netto 176 mnkr. De stora resurstillskotten går som oftast till Vård- och omsorgsnämnden och Barn- och utbildningsnämnden. För 2017 har även Socialnämnden fått relativt stort tillskott.

För Barn- och utbildningsnämndens avser de stora tillskotten, utöver demografiska, för utveckling av verksamhet på fritidsgårdar, arbetsledning, barn i behov av särskilt stöd, svenska

som andra språk, projektledning och byte av digitala verktyg.

Vård- och omsorgsnämndens större tillskott avser bla , utöver demografiska , medel till nya lss-boenden, insatser i enlighet med Socialtjänstlagen samt särskilt stöd till funktionshindrade.

För Socialnämnden gäller tillskotten personalförstärkningar för handläggning av ärenden där barn far eller riskerar att fara illa, institutionsvård av barn unga och vuxna och höjning inom ekonomisk bistånd.

Tillskotten för löneökningar 2016 som höjer nivån 2017 utöver personalbudgetuppräknings 2,0 % uppgår till ca 19 mnkr för hela kommunen.

Finansiell analys

I kommunens årsredovisning analyseras den finansiella ställningen och utvecklingen. I årsbudgeten beskrivs de ekonomiska sambanden på samma sätt som i årsredovisningen. Analysen bygger på fyra perspektiv; resultatet, kapacitet, risk och kontroll. Målsättningen är att identifiera finansiella problem och därigenom utgöra underlag för bedömningen om kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning. I analysen i årsredovisningen används 15 olika nyckeltal som är kopplade till de fyra perspektiven. I budgeten har nio av dessa nyckeltal valts.

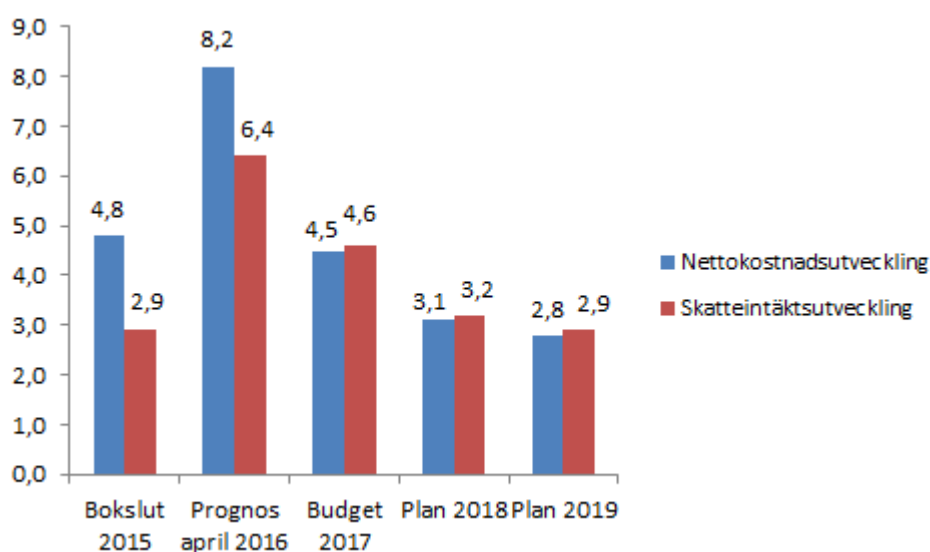
Resultat och kapacitet

Nettokostnadsandel

Driftkostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag visar hur stor del av skatteintäkterna inklusive statsbidrag som går till den löpande verksamheten inklusive finansnetto. Om kommunen skall leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning skall nivån understiga 98 %.

Nettokostnadsandel	Bokslut 2015	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Verksamhetens intäkter och kostnader, netto	92,8%	94,6%	94,5%	94,6%	94,3%
Avskrivningar	5,0%	4,8%	4,5%	4,4%	4,7%
Finansnetto	-0,5%	-0,3%	-0,2%	-0,2%	-0,1%
Driftkostnadsandel	97,3%	99,1%	98,8%	98,8%	98,9%

Enligt budget för 2017 beräknas resultatet uppgå till 32,9 mnkr och driftkostnadsandelen uppgå till 98,8 %. Kommunens mål för god ekonomisk hushållning uppnås därmed inte år 2017. Värt att notera är att avskrivningskostnaderna ökar med 30 mnkr från 2015 – 2019 på grund av den höga investeringsnivån. De höga avskrivningskostnaderna medför att utrymmet för verksamhetens kostnader minskar, dvs investeringarna tränger successivt ut verksamhet.

Nettoinvesteringar och självfinansieringsgrad

En hög självfinansieringsgrad innebär att kommunen kan finansiera investeringarna utan att låna eller att minska den befintliga likviditeten. En hög självfinansieringsgrad innebär också att finansiella handlingsutrymmet kan bibehållas inför framtiden. 100 % innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar under året.

Nettoinvesteringar och självfinansieringsgrad	Bokslut 2015	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Nettoinvesteringar	236	380	485	419	450
Finansiering:					
Kassaflöde från egen verksamhet	309	204	193	208	234
Självfinansieringsgrad av investeringar	131%	54%	40%	50%	52%

Enligt budget 2017 uppgår investeringsnivån till högre belopp än vad som kan självfinansieras av egna medel. Upplåning bedöms därför behöva ske med 300 mnkr för 2017. Även för 2018-2019 behöver ytterligare upplåning ske med 230 mnkr respektive 225 mnkr. Detta innebär att kommunen kommer ha en låneskuld på 1 055 mnkr vid planperiodens slut.

Nettoinvesteringar i relation till avskrivningar

Nyckeltalet visar i vad mån kommunen reinvesterar i den takt som anläggningstillgångarna minskar i värde genom årliga avskrivningar. För att inte urholka kommunens anläggningsskapital bör nettoinvesteringarna i genomsnitt ligga på minst samma nivå som avskrivningarna.

Nettoinvesteringar i relation till avskrivningar	Bokslut 2015	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Nettoinvesteringar	236	380	485	419	450
Avskrivningar	165	169	167	166	186
Nettoinvesteringar/avskrivningar	143%	225%	290%	253%	242%

Genom den höga investeringsnivån överstiger nettoinvesteringarna avskrivningsnivån.

Finansnetto

Med finansnetto menas skillnaden mellan finansiella kostnader och intäkter. Finansnettot är en viktig post i kommunens resultaträkning. De finansiella kostnaderna rörande den ökade

upplåningen i kommunen mildras av bortfall av ränteswapp på 100 mnkr i början av för 2017. Det extremt långa ränteläget bidrar till att de finansiella kostnaderna under planperioden ligger på en förhållandevis låg nivå. Internbanksverksamheten genererar en positiv effekt på finansnettot med 16,8 mnkr för 2017.

Finansnetto	Bokslut 2015	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Finansnetto	17,6	12,1	8,5	5,8	4,4

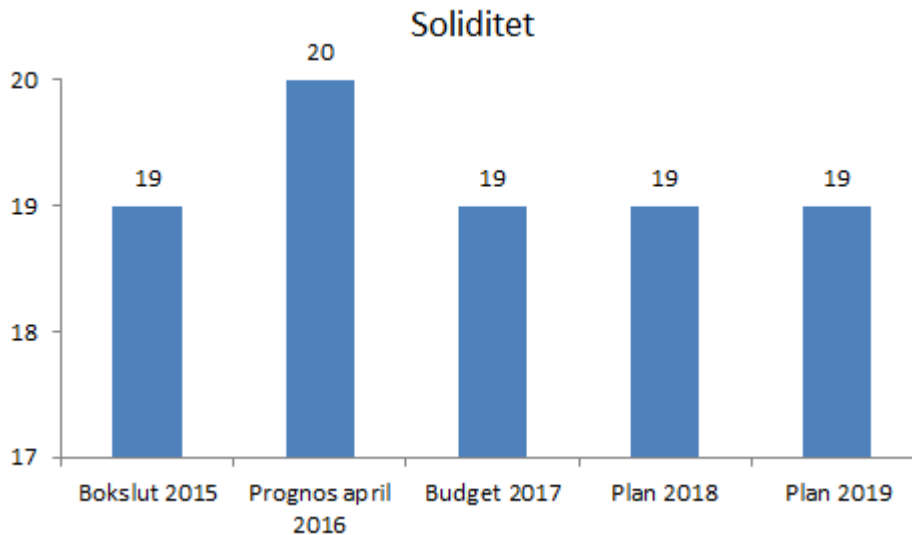
Årets resultat

De senare årens resultat har överstigit nivån på kravet för god ekonomisk hushållning. Prognosen för 2016 samt det budgeterade resultat 2017 och i plan 2018-2019 ligger inte i nivå med kommunens målsättning för god ekonomisk hushållning.

Årets resultat	Bokslut 2015	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Årets resultat	92,7	33,2	32,9	32,6	33,8

Soliditet

Soliditeten beskriver den finansiella styrkan på lång sikt. Den anger hur stor del av tillgångarna som är självfinansierade med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har kommunen. Det är den långsiktiga trenden som är mer intressant än enstaka år. Nivån på soliditeten har de senare åren legat på ungefär samma nivå. Soliditeten bibehålls på samma nivå trots den ökade lånefinansieringen av investeringar genom att summan av pensionsförpliktelsens minskning och resultaten uppgår till ungefär samma nivå. Under planperioden 2017– 2019 beräknas soliditeten ligga på ungefär 19 %.

Långfristiga skulder

Långfristiga skulder (Mnkr)	Bokslut 2015	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Långfristiga skulder	4 000	4 250	4 550	4 780	5 005
Varav kommunens egna lån	350	300	600	830	1 055

Den höga investeringsnivån medför behov av upplåning. Låneskulden som 31/12 2016 beräknas uppgå till 300 mnkr förväntas vid planperiodens slut ha ökat till 1 055 mnkr.

Internbankens upplåning beräknas 31/12 2016 uppgå till 4 250 mnkr och förväntas öka till 5 005 mnkr under planperioden.

En upplåning, för vidareutlåning till koncernbolagen pågår i enlighet med beslut i kommunfullmäktige.

Risk och kontroll

Likviditet ur ett riskperspektiv

Likviditet ur ett riskperspektiv	Bokslut 2015	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Likvida medel (Mnkr)	324	85	75	98	90
Likviditetsdagar 1)	33,5	7,9	6,5	8,4	7,5
Balanslikviditet 2)	80	45	46	49	50
Rörelsekapital (Mnkr) 3)	-140	-381	-372	-356	-349

1. Antal dagar som de likvida medlen vid resp årsskifte räcker för kommunens utbetalningar
2. Med balanslikviditet avses omsättningstillgångar/kortfristiga skulder
3. Med rörelsekapital avses omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder

För att bibehålla en rimlig betalningsberedskap budgeteras under planperioden en upplåning på 755 mnkr.

Kommunen disponerar fr o m nov 2015 en kontokredit på 500 mnkr. Dessutom har för internbanksverksamheten avtal avseende kreditlöften på sammanlagt 1,1 miljarder kronor tecknats.

Pensionsåtagande

Pensionsåtagande	Bokslut 2015	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Avsättningar till pensioner	654	654	657	674	696
Pensionsförpliktelse äldre än 1998, ansvarsförbindelse	1 146	1 099	1 081	1 075	1 068
Totalt	1 801	1 753	1 738	1 750	1 764
Finansiella placeringar för pensioner	671	680	690	699	709
Summa återlån	1 130	1 073	1 049	1 050	1 055

Ur ett riskperspektiv är det viktigt att beakta den pensionsskuld som är redovisad som en ansvarsförbindelse (pensionsförpliktelser äldre än 1998). Kommunen redovisar fr o m 2011 en del av pensionsförpliktelser intjänade före 1998 som ansvarsförbindelse. Denna del av avsättningen skall finansieras av enligt fullmäktige placerade pensionsmedel. Pensionsfonden tillsammans med avkastningen ska säkerställa att kommunens utbetalningar avseende pensionsförpliktelser intjänade före 1998 i fast penningvärde inte ska överstiga 2010 års nivå, d v s 52,5 mnkr.

Från 2014 har likvida medel uppgående till 172 mnkr avsatts för finansiering av pensionsskuld upparbetat från och med 1998.

Känslighetsanalys

Händelser	Förändring i mnkr
Ränteförändring med 1 % på låneskulden	4,5
Ränteändring 1 % påverkar ränteintäkter med	0,7
Löneförändring med 1 % inklusive PO, samtlig personal	23,5
Verksamhetens bruttokostnadsförändring med 1 %	43,5
Förändrad utdebitering med 1 kr (vid skatt 22:02)	123

Händelser	Förändring i mnkr
Förändring av befolkningen i kommunen, 100 pers (vid skatt 22:02)	5
10 heltidstjänster (26 600 kr/månad) inkl PO	4,6

I ovanstående sammanställning redovisas hur ett antal faktorer påverkar kommunens ekonomi. Där går bland annat att utläsa att varje procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på ca 24 mnkr. En procents förändring av kommunens verksamhetskostnader motsvarar ca 44 mnkr. En skattehöjning med 1 krona ger ca 123 mnkr, alltså drygt 12 mnkr per 10-öring. En befolkningsförändring med 100 invånare innebär ca 5 mnkr i ökade eller minskade skatteintäkter och statsbidrag.

Sammanfattande kommentarer

Den finansiella analysens syfte är att identifiera eventuella problem. Följande kan härledas ur den finansiella analysen.

1. Kommunen har under perioden planerade resultat som inte fullt når god ekonomisk hushållning.
1. Kommunens investeringsnivå under redovisad period medför ett behov av ökad upplåning med 755 mnkr. Vid 2019 års utgång beräknas låneskulden ha ökat från 300 till 1 055 mnkr.
1. Den ökade nyupplåningen tillsammans med ökade avskrivningskostnader medför en ökad finansiell belastning för framtiden.

God ekonomisk hushållning - finansiell målsättning

Kommunen har, i den ekonomiska planeringen, målet att det ekonomiska resultatet ska uppfylla kriteriet för god ekonomisk hushållning.

Finansiellt innebär det för kommunen ett resultat motsvarande 2% av skatteintäkter och statsbidrag, f n ca 74 mnkr per år. Målbilden har varit att större delen ska kunna användas för egenfinansiering av investeringar utöver avskrivningar. Därutöver bör resultatet ge möjlighet att amortera på lån som kommunen vid investeringstoppar enskilda år har tagit upp/behöver uppta.

Den nu lagda budgeten, exklusive reserv för oförutsedda behov, ligger på ett resultat om 1,1 %.

[1] Fritt ur SKLs cirkulär 16:45 och Konjunkturinstitutets bedömningar 31 augusti 2016

2 Verksamhetsplan

2.1 Ett hållbart Östersund

Kommunfullmäktige har gjort visionen om ett hållbart Östersund tydlig genom beslut om långsiktiga mål, fokusområden och indikatorer inom de fyra dimensionerna, vilka ligger till grund för nämndernas arbete för budgetåren 2017-2019.

Långsiktiga mål	Kommentar	Konkretisering av långsiktiga mål
I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.		Valdeltagande är en indikation på vilken tillit medborgarna har till det demokratiska systemet, därför är målet att det totala valdeltagandet och förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter i kommunvalet 2018.
		Medborgarnas upplevelse av sitt inflytande ska öka, i SCB:s medborgarundersökning ska inflytandeindex vara minst 60 poäng (av 100) år 2018.
		1. Det totala valdeltagandet och förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter i kommunvalet 2018
		2. Medarbetarnas upplevelse av inflytande ska öka och uppgå till minst index 60 i SCB:s medborgarundersökning 2018
Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.		Grundläggande utbildning är en avgörande faktor för social hållbarhet. En indikation på att den grundläggande utbildningen fungerar är att elever går ut grundskolan med behörighet till gymnasieprogram och att gymnasieelever fullföljer studierna inom rimlig tid. Våra mål är därför att alla elever som går ut grundskolan 2020 är behöriga till något nationellt program på gymnasiet.
		Eleverna i gymnasieskolan fullföljer studierna och får slutbetyg inom fyra år.
		År 2020 har ungdomar i Östersunds kommun förbättrad psykisk hälsa.
		Ungdomarnas tillgång till bostäder och andelen ungdomar i arbete eller utbildning har ökat till år 2020 jämfört med 2015.
		I ett öppet och välkomnande Östersund trivs alla ungdomar i skolan och ingen medborgare upplever kränkande behandling eller diskriminering.

Långsiktiga mål	Kommentar	Konkretisering av långsiktiga mål
		<p>Andel vuxna nyanlända som efter avslutad etablering arbetar eller studerar är 50 % år 2020.</p> <p>Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ökar varje år och är den högsta inom kommungruppens större städer år 2020. (SCB)</p> <p>Medborgare i Östersund ska känna sig trygga. Värdet på medborgarnas upplevelse av trygghet ska till 2020 ha ökat med tio procentenheter i SCB:s medborgarundersökning.</p> <p>Andelen av befolkningen som får försörjningsstöd ska minska med en procentenhet till 2020.</p>
I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.	Fokusområde: Klimat, Giftfri miljö, Hållbar livsstil, Biologisk mångfald, Vatten.	<p>De fossila koldioxidutsläppen minskar med 100 % till 2030 jämfört med 2010.</p> <p>Energiförbrukningen minskar med 20 % jämfört med 2010.</p> <p>Planering och genomförande av kommunens verksamheter skapar inte nya miljö- och hälsoproblem eller ökar befintliga.</p> <p>Giftiga kemikalier i förskolor och skolor är utfasade till 2020.</p> <p>Av de livsmedel som kommunen köper in är minst 50% ekologiskt till 2020.</p> <p>Kommunen skapar förutsättningar för klimatsmarta medborgare.</p> <p>Kommunen är en förebild i arbetet för ekologisk hållbarhet, vilket visar sig i att vi behåller vår miljöcertifiering.</p>
I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.		<p>År 2020 har 85 % av alla medborgare mellan 20 och 64 år ett arbete.</p> <p>Till 2020 ska vi bli minst 450 personer fler i kommunen varje år och öka antalet gästnätter med minst 9 000 per år.</p> <p>Tillsammans med näringslivet och det omgivande samhället skapar vi förutsättningar för att bygga minst 330 bostäder och för minst 240 nya arbetstillfällen per år.</p> <p>Kommunen planerar samhället utifrån ett hållbarhetsperspektiv, där översiktsplanen anger kommunens viljeinriktning. Underhållet av kommunens fastigheter och anläggningar sker på ett sätt som behåller värdet på dem.</p>

Långsiktiga mål	Kommentar	Konkretisering av långsiktiga mål
		Att kommunen är en attraktiv arbetsgivare innebär att kommunen erbjuder utvecklingsmöjligheter och goda arbets- och anställningsförhållanden, samt att kommunen präglas av mångfald.
		Alla medarbetare värderas lika och arbetsmiljön på kommunens arbetsplatser är hälsofrämjande och ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.
		Sjukfrånvaron i den kommunala organisationen är högst 4,5 % år 2020.

2.1.1 God ekonomisk hushållning

Definition av God ekonomisk hushållning

Långsiktigt mål: I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.

ÖSTERSUNDS KOMMUN HAR GOD HUSHÅLLNING AV RESURSER. Detta innebär att:

- Kommunens totala inkomster, sett över två mandatperioder, är större än de totala utgifterna för att undvika att låneskulden ökar på lång sikt.
- Underhållet på kommunens fastigheter sker på ett sätt som inte försämrar värdet på dem.

Målsatta indikatorer:

- Resultat före extra ordinära poster i relation till skatteintäkter, Utjämningsbidrag och finansnetto. Mål 2017: 1 %.
- Kassaflödet före upplåning. Rullande 8 år bakåt i tiden från bokslut 2014.
- Akut underhåll av nämndens/styrelsens egna fastigheter (kr/kvm/år). (2014: 8 kr/kvm/år)
- Planerat underhåll av nämndens/styrelsens egna fastigheter (kr/kvm/år). (2014: 103 kr/kvm/år)
- Sjukfrånvaron ska minska från 2014, %. (2014: Kommuntotal 7,3 %)

2.1.2 Planeringstal befolkning

Kommunens planeringstal för befolkning vad avser skatteberäkning kommande treårsperiod är fastställda till 61.550 invånare 1 januari 2017, 62.050 invånare 1 januari 2018 och 62.550 invånare 1 januari 2019. Tal för skatteberäkning är generellt lägre än befolkningstal för planering av verksamheter t ex förskolor och skolor.

2.2 Driftbudget i sammandrag

Mnkr	Budget 2016 Kommunbidrag	Kostnader	Intäkter	Budget 2017 Kommunbidrag	Plan 2018 Kommunbidrag	Plan 2019 Kommunbidrag	Förändring 2017 jmf 2016
Revision	2,6	2,652		2,652	2,705	2,759	0,052
Valnämnd	0,1	0,055		0,055	1,147	1,201	0,001
Överförmyndaren	7,4	7,580		7,580	7,732	7,886	0,144
Kommunstyrelse	269,7	353,584	75,899	277,685	285,718	289,551	8,015
Kommunstyrelse - Buffert löner	14,8	45,920		45,920	84,800	131,800	31,102
Kommunstyrelse - Gymnasieskolan	207,0	207,332		207,332	213,716	225,214	0,339
KS Central buffert - LSS-boende	6,0	6,000		6,000	13,500	21,000	0,000
Miljö- och samhällsnämnd	136,6	174,980	40,141	134,839	136,590	138,765	-1,742
Socialnämnd	258,9	326,829	37,114	289,715	287,757	285,501	30,829
Barn- och utbildningsnämnd	1 086,0	1 196,067	55,412	1 140,655	1 185,340	1 224,618	54,608
Vård- och omsorgsnämnd	1 310,8	1 470,499	114,500	1 356,370	1 409,861	1 462,457	45,594
Kultur- och fritidsnämnd	139,7	148,529	1,589	146,940	152,000	149,028	7,209
Utförarstyrelse Tf; anslagsfinansierad	10,0	19,372	9,377	9,995	10,179	10,362	-0,035
Utförarstyrelse Tf; taxefinansierad	0,0	124,000	124,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Utförarstyrelse Tf; intäktsfinansierad	-6,9	660,400	666,700	-6,300	-6,300	-6,300	0,600
Utförarstyrelse Sf	0,0	254,600	254,600	0,000	0,000	0,000	0,000
Räddningstjänstförbund	34,2	35,465		35,465	36,166	36,871	1,243
Interna poster mellan nämnder	0,0	-536,000	-536,000	0,000			
Summa	3 476,9	4498,234	843,332	3654,903	3820,908	3980,713	177,959

Budget 2016 inkl tilläggsanslag t o m delårsbokslut augusti

Ursprungligt budgeterat kommunbidrag 2016: 3 476,2 mnkr. Ökning %; 1,051 1,045 1,042

2.2.1 Större satsningar

Barn- och utbildningsnämnd		Miljö- och samhällsnämnd	
Demografiska tillskott för barn	19,5 mnkr	Ei och fjärrvärmeavtal	2,3 mnkr
Volymökning	12,1 mnkr	Utökad volym busskort Ungdomar	0,9 mnkr
Fritidsgårdar	4 mnkr	Nytt ärendesystem	0,5 mnkr
Arbetsledning, barn i behov av särskilt stöd, Svenska som andra språk	3,9 mnkr	Socialnämnd	
Utökning projektledning, evakuering	2,5 mnkr	Institutionsvård barn, unga och vuxna	25 mnkr
Byte digitala verktyg	1,5 mnkr	Ekonomiskt bistånd	1,5 mnkr
Kommunstyrelse		Vård- och omsorgsnämnd	
Satsning nyanlända	5 mnkr	Nya LSS-boenden	10 mnkr
Elavtal	2,1 mnkr	Demografiska tillskott för äldre	7 mnkr
Tjänster jämställdhet, ungdomslots	1,2 mnkr	Särskilt stöd till funktionshindrade/LSS	3 mnkr
Ökat anslag till Stora arrangemang	1 mnkr	Betalningsansvar till Regionen	1,4 mnkr
Tjänst övergripande IT	0,7 mnkr	Öppning kök Ånge- och Häradsgården	0,7 mnkr
Utveckling Östersunds stad	0,7 mnkr		
Kultur- och fritidsnämnd			
Sporthallen, kapitalkostnader	6 mnkr		
Storsjöbadet, underhåll	2 mnkr		

Justeringar i nämnders/styrelsers ramar finns specificerade framför nämnds/styrelses äskande i bilaga.

2.3 Exploateringsbudget

Mnkr	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Exploateringsinkomster	24,0	63,4	40,5
Exploateringsutgifter	-32,2	-49,5	-47,5
Resultat exploatering	12,0	12,6	10,7

2.4 Investeringsbudget i sammandrag

Mnkr	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
TOTAL BUDGET FÖRDELAS			
Barn- och utbildningsnämnd	46,5	75,4	190,0
Kommunstyrelsen	11,2	11,2	11,2
Kultur- och fritidsnämnd	31,7	58,6	4,5
Miljö- och samhällsnämnd	27,0	28,3	20,3
Socialnämnd	1,2	1,2	1,2
Utförarstyrelse/Serviceförvaltning	4,3	6,1	4,9
Utförarstyrelse/Teknisk förvaltning	353,0	197,6	118,2
Vård- och omsorgsnämnd	10,0	41,0	100,0
SUMMA	484,9	419,4	450,3
FINANSIERINGSFORM			
Skattefinansierade investeringar	262,2	251,0	265,5
Lönsamma investeringar	17,5	37,5	25,5
Intäktsfinansierade investeringar	8,6	17,0	67,1
Taxefinansierade investeringar	196,5	113,9	92,2
SUMMA	484,9	419,4	450,3

Belopp i 2017 års prisnivå. Anslagsnivå framgår av specifikation sid 132

2.4.1 Större investeringsobjekt

Mnkr	Totalt per objekt	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Membranfilter, VA	267	129	83	55
Ombyggnad Rådhuset	200	1	3	-
Lugnviksskolan	147	1	1	25
Storsjöskolan	125	1	14	42
PC-skolan/Körfältsskolan	90	15	48	27
Storsjöteatern	85	68	17	-
Äldreboende 1	80	2	31	47
Äldreboende 2	80	-	2	31
Förskola Jägarvallen	42	21	21	-
VM 2019, entre parkering övr investeringar	31	21	10	-
Samlokalisering teknisk förvaltning	25	10	15	-
Bostäder med anledning av tillväxt	20	10	10	-
Förskola Remonthagen	17	17	-	-
Orrvikensskolan	16	14	2	-

3 Finansiell plan

3.1 Resultatbudget

Tkr	Bokslut 2015	Budget 2016	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Verksamhetens intäkter	823 700	726 780	726 800	843 332	859 539	875 838
varav intäkter exploatering:				12 045	12 590	10 650
Intäktsförstärkning					60 000	145 109
Verksamhetens kostnader	-3 907 400	-4 026 288	-4 073 000	-4 349 661	-4 541 271	-4 729 982
Avskrivningar	-164 900	-169 248	-169 200	-167 293	-166 059	-185 695
Jämförelsestörande poster						
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADE R	-3 248 600	-3 468 756	-3 515 400	-3 673 622	-3 787 791	-3 894 730
Skatteintäkter	2 575 900	2 706 017	2 702 400	2 838 055	2 956 175	3 074 725
Gen. statsbidrag och utjämning	747 800	796 838	834 100	859 929	858 403	849 372
SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA STATSBIDRAG	3 323 700	3 502 855	3 536 500	3 697 984	3 814 578	3 924 097
Finans. intäkter, likviditet m m	66 400	68 053	51 300	1 100	1 000	1 000
Finansiella intäkter Internbank				16 062	17 300	18 425
Finansiell intäkt Jämtkraft				32 000	32 000	32 000
Finansiella kostnader, lån m m	-48 800	-62 814	-39 200	-5 382	-5 262	-6 792
Finansiella kostnader Internbank				2 650	2 650	2 650
Aktieägartillskott Rådhus AB				-32 000	-32 000	-32 000
Finans kostn, ökn pens.skuld				-5 887	-9 841	-10 885
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER	92 700	39 338	33 200	32 905	32 634	33 765
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	92 700	39 338	33 200	32 905	32 634	33 765

3.2 Kassaflödesbudget

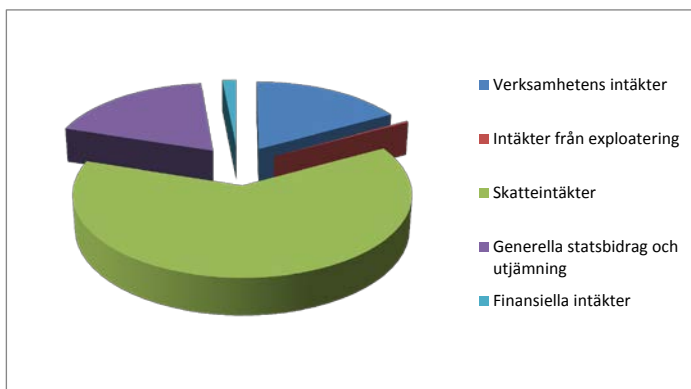
Tkr	Bokslut 2015	Budget 2016	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	92 700	39 338	33 200	32 905	32 634	33 765
Justering för av- och nedskrivningar	164 900	169 248	169 200	167 293	166 059	185 695
Justering förändring pensionsavsättning	5 800	2 786		2 952	16 930	22 331
Just för övr ej rörelsek.påverk. poster	-15 300	-11 810		-10 000	-7 950	-7 950
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	248 100	199 562	202 400	193 150	207 673	233 841
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-45 100					
Ökning /minskning förråd	-200					
Förändring exploateringstillgångar	7 000		1 400			
Ökning/minskning kortfristiga skulder	99 300					
Utbetalning pensionsskuld						
Kassaflöde från löpande verksamh	309 100	199 562	203 800	193 150	207 673	233 841
INVESTERINGSVERKSA MHETEN						
Nettoinvesteringar	-236 400	-444 003	-380 400	-484 852	-419 400	-450 260
Försäljn av mat. anlägg.n.tillgångar	62 400					
Invest. i immateriella anlägg.n.tillgångar						
Invest. i finans. anlägg.n.tillgångar	-16 300	-17 386	-12 600	-9 600	-9 600	-9 600
Försäljn av finans anlägg.n.tillgångar						
Investeringar i exploateringstillgångar		-27 320		-32 150	-49 500	-47 500
Försäljning av exploateringstillgångar		24 679		23 950	63 350	40 500
Kassaflöde från invest.verksamh.	-190 300	-464 030	-393 000	-502 652	-415 150	-466 860
FINANSIERINGSVERKSA MHETEN						
Upptagna lån Internbank	1 010 000	430 000	250 000	300 000	230 000	225 000
Amortering internbank						
Amortering långfristig skuld	-18 300					
Nyupptagna lån intäktsfinans verks						
Ökning av långfristiga fordringar	-916 100	-300 000	-300 000			
Minskning av långfristiga fordringar						
Kassaflöde från finans.verks.h	75 600	130 000	-50 000	300 000	230 000	225 000
ÅRETS KASSAFLÖDE	194 400	-134 468	-239 200	-9 502	22 523	-8 019

Tkr	Bokslut 2015	Budget 2016	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Likvida medel vid årets början	129 800	219 200	324 200	85 000	75 498	98 021
Likvida medel vid årets slut	324 200	84 732	85 000	75 498	98 021	90 002

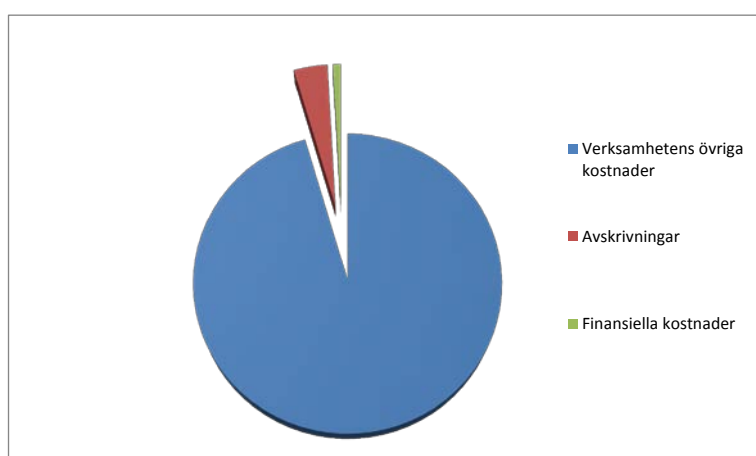
3.3 Balansbudget

Tkr	Bokslut 2015	Budget 2016	Prognos april 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	2 400	3 100	2 400	2 400	2 400	2 400
Mark, byggnader, anläggningar	2 386 300	2 688 779	2 576 400	2 862 203	3 090 210	3 328 319
Maskiner och inventarier	157 700	190 276	178 800	210 556	253 890	262 347
Aktier och andelar	630 900	628 900	634 300	634 300	634 300	634 300
Pensionsmedelsförvaltning	670 800	694 786	680 000	689 600	699 200	708 800
Långfristig fordran	24 800	6 900	24 800	24 800	24 800	24 800
Utlåning Internbank	3 650 000	3 650 000	3 950 000	3 950 000	3 950 000	3 950 000
Summa anläggningstillgångar	7 522 900	7 862 741	8 046 700	8 373 859	8 636 800	8 910 965
Omsättningstillgångar						
Exploateringstillgångar	17 400	34 351	16 000	34 200	28 300	43 250
Förråd m.m.	1 500	1 200	1 500	1 500	1 500	1 500
Kortfristiga fordringar	209 400	164 300	209 400	209 400	209 400	209 400
Kassa och bank	324 200	84 732	85 000	75 498	98 021	90 002
Summa omsättningstillgångar	552 500	284 583	311 900	320 598	337 221	344 152
SUMMA TILLGÅNGAR	8 075 400	8 147 324	8 358 600	8 694 457	8 974 021	9 255 117
SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL						
Eget kapital	2 710 100	2 747 638	2 743 300	2 776 205	2 808 839	2 842 604
därav årets resultat	92 700	39 338	33 200	32 905	32 634	33 765
Avsättning för pensioner	654 200	651 486	654 200	657 152	674 082	696 413
Övriga avsättningar	18 200	24 800	18 200	18 200	18 200	18 200
Upplåning Internbank	4 000 000	4 130 000	4 250 000	4 550 000	4 780 000	5 005 000
-varav kommunens lån	350 000	480 000	300 000	600 000	830 000	1 055 000
Kortfristiga skulder	692 900	593 400	692 900	692 900	692 900	692 900
Summa skulder och avsättningar	5 365 300	5 399 686	5 615 300	5 918 252	6 165 182	6 412 513
SUMMA SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL	8 075 400	8 147 324	8 358 600	8 694 457	8 974 021	9 255 117
Soliditet inkl pensionsskuld fr o m 1998	33,6%	33,7%	32,8%	31,9%	30,9%	30,0%
Soliditet inkl pensionsskuld fr o m 1998 och ansvarsförb.	19,4%	20,1%	19,7%	19,5%	19,0%	18,7%
Ansvarsförbind, pensioner	1 146 386	1 111 721	1 098 824	1 081 173	1 075 420	1 067 686

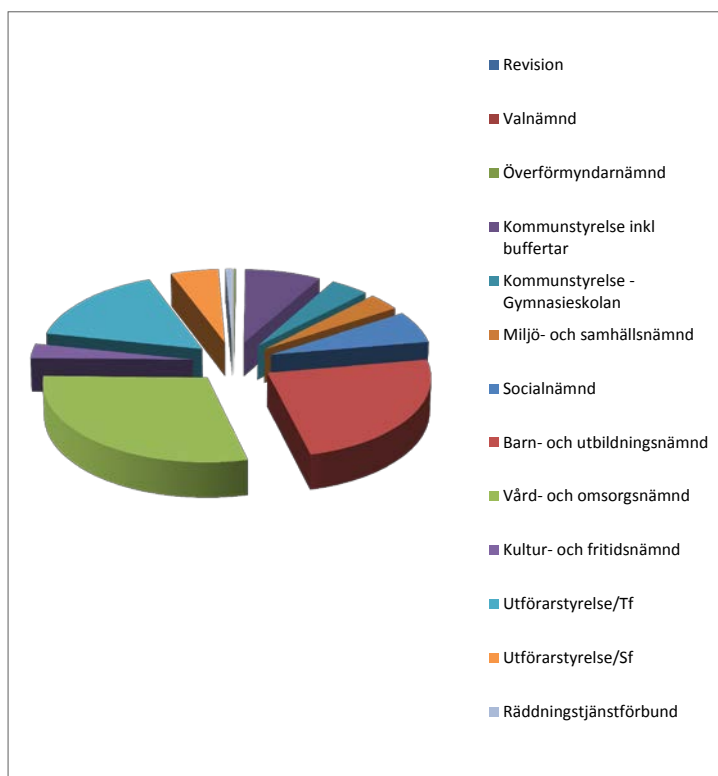
1 Kommunens intäkter

2 Kommunens kostnader, brutto

3 Fördelning Verksamhetens kostnader, brutto

Budget 2017

Barn- och utbildningsnämnd

Kommunfullmäktiges beslut 2016-11-24

Innehållsförteckning

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	31
FÖRSTÄMME	31
FÖRÖVERVA	32
FÖRSTÄMME	33
1.3.1 I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.....	33
1.3.2 Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.....	33
1.3.3 I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.....	35
1.3.4 I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.....	36
FÖRSTÄMME	36
FÖRÖVERVA	38
FÖRSTÄMME	39

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Med utgångspunkt från Östersunds kommuns skolplan och tillväxtplan kommer fortsatt fokus för nämnden att vara inom följande tre strategiska vägledande områden:

- likvärdighet där alla förskolor och skolor ska vara bra
- fokus på lärandeuppdraget och pedagogers betydelse för att barn och elever lyckas
- långsiktighet i utvecklingsarbete

Likvärdighet där alla förskolor och skolor ska vara bra

Nämnden fick i uppdrag att fortsätta den strategiska planeringen för förskole- och skollokaler, i uppdraget ”Långsiktig planering för goda lär- och arbetsmiljöer”. Uppdraget utgår från kommunens översiktsplan samt tillväxtplan och innebär både att kommunen ska ha attraktiva förskolor och skolor som bidrar till tillväxt samt att kunna möta tillväxt så att alla barn och elever på ett bra sätt får plats.

Verksamhetens lokaler är i många delar gamla och slitna, vilka inte alltid är pedagogiskt ändamålsenliga och stimulerar till lärande. Detta innebär även arbetsmiljöproblematik på olika sätt, bl.a. svårigheter vid städning. Arbetsmiljöverkets arbetsmiljöinspektion 2015 och de interna arbetsmiljörevisionerna kommer att vara ett underlag i den långsiktiga planeringen för att vara steget före med åtgärder.

Nämnden är beroende av samarbete med andra delar av kommunen, kommunledning och samhällsbyggnad för prognoser som underlag för beställning till teknisk förvaltning. En första version av den långsiktiga planeringen som bygger på aktuella prognoser 2016 för 5+5 år framåt beräknas vara klar hösten 2016. Fortsatt strategisk planering som följer utvecklingen framåt behöver därefter kontinuerligt göras.

Fokus på lärandeuppdraget och pedagogers betydelse för att barn och elever lyckas

De största utmaningarna i främst skolan men även förskolan är att utveckla en kultur som stimulerar positiv attityd till lärande liksom höga förväntningar på alla barn och elever. Viktigt är också att utveckla individualiserad undervisning i skolan och lärmiljöer som skapar lust till lärande. Verksamhetschefernas roll att leda utvecklingen av förskolechefer och rektorers pedagogiska ledarskap, kommer att fortsätta och mötesforum utvecklas ytterligare med detta syfte.

För låg måluppfyllelse i matematik är den enskilt största orsaken till att elever inte når gymnasiebehörighet. Matematikutveckling har under många år varit prioriterat men ett omtag behövs för att hitta mer framgångsrika åtgärder som ger högre måluppfyllelse. En fortsättning på matematiklyftet, som varit framgångsrikt, med avsatt tid för matematikhandledare under en längre tid, är en av åtgärderna som planeras.

Nämnden utvecklar arbetsformerna för rekrytering och för att behålla personal med syfte att nå så hög andel behörig personal som möjligt. En kompetensförsörjningsplan med åtgärder finns och revideras årligen för att på bästa sätt möta framtida behov av personal.

Långsiktighet i utvecklingsarbete

Med underlag från systematiska kvalitetsarbetet, skolinspektionens tillsyn 2014 samt verksamhetschefernas samtal med förskolechefer och rektorer har tre prioriterade utvecklingsområden lags fast för 2015-2017. Dessa genomsyrar förvaltningens utvecklingsarbete på alla nivåer. En planering för respektive prouområde, se nedan, har tagits

fram i samarbete med verksamheten.

- Systematiskt kvalitetsarbete (SKA)
- Flerspråkighet
- Digitalisering

Övrigt

Efterfrågan av förskoleplatser behöver följas kontinuerligt, så att kommunen kan erbjuda förskoleplats inom de lagstadgade fyra månaderna. Parallellt behöver följsamhet utifrån eventuella förändrade volymer på fristående förskolor hanteras. Planering behöver också göras för att möjliggöra ambitionerna att sänka barngruppernas storlek under mandatperioden.

Den viktigaste resursen för att nämnden ska nå målen är personalen. Förutom kompetensutveckling behöver insatser göras bl.a. för att minska stress, sjuktal samt öka stoltheten att vara anställd och förtroendet för ledningen. Projekt PULS för att minska sjuktalet i förskolan fortsätter där också lärdomar kan användas i förvaltningen som helhet. Åtgärder kommer att vidtas för att minska antalet långa sjukfall i hela förvaltningen eftersom de utgör största andelen av de höga sjuktalet.

Den senaste medarbetarundersökningen visade att de mest stressade personalgrupperna som stack ut var förskolechefer och framförallt rektorer. En handlingsplan har tagits fram med bl a åtgärder för avlastning och rimliga chefsansvar, för att undvika sjukskrivningar och ge bättre förutsättningar att kunna fokusera på pedagogiska ledarskapet och utveckling av verksamheten.

En översyn av resursfördelningen görs 2016 för att skapa en större likvärdighet och säkerställa att resurserna finns där de behövs mest. Resultatet av översynen kan innebära vissa förändringar av resursfördelningen 2017.

1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling

Systematiskt kvalitetsarbete (SKA)

Det innebär fortsatt fokus på stöd för barns och elevers lärande, så att alla ges förutsättningar att utvecklas maximalt. Detta förutsätter en kontinuerlig uppföljning på både enhetsnivå och förvaltningsnivå. Stödsystem, t ex det kommungemensamma verktyget Stratsys, liksom kompetens för uppföljning och analys ska vara tillgängliga för verksamheten så att bra underlag ska finnas inför beslut om åtgärder.

Flerspråkighet

För att verksamheten i olika delar på ett bra sätt ska kunna möta ökningen av asylsökande och flyktingar, behöver resurser tillföras i motsvarande grad i alla berörda verksamheter från förskola och genom hela skolan. Detta innefattar lokaler, kompetent lärarpersonal, informationsmaterial på flera olika språk, utredningskapaciteter, språkkunnig personal för tolkning; och då helst även kunniga för studiehandledning på hemspråken och därutöver, inte minst: en effektiv och samordnad verksamhet. Det handlar både om det inledande mottagandet, t ex inskolningsstöd på förskolan, och förutsättningar på hemskolan, likväl som stödjande funktioner som modersmål, studiehandledning, elevhälsa.

Digitalisering

En nationell IT-strategi som tar sikte på 2022 kommer att påverka planeringen framåt. Det är viktigt att ta nästa steg i en långsiktig utveckling av moderna verktyg i förskola och skola. Detta innebär både att utveckla pedagogik som skapar lust till lärande samt faktiska förutsättningar med infrastruktur, utrustning och kompetensutveckling för personal. Under 2017 kommer utveckling och planering att ske utifrån nationella IT-strategin m h a resurser som finns och en plan kommer att arbetas fram för 2018-2022.

1.3 Mål & Indikatorer

Långsiktiga mål:

1.3.1 I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Andel elever som upplever att de har inflytande över utbildningen ska vara 100% i åk 5 och åk 8. Delmål år 2017 är att ligga över föregående års resultat.	Andel elever i åk 5 som upplever inflytande över utbildning.				
	Andel elever i åk 8 som upplever inflytande över utbildningen.				

Långsiktiga mål:

1.3.2 Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.1 Grundläggande utbildning är en avgörande faktor för social hållbarhet. En indikation på att den grundläggande utbildningen fungerar är att elever går ut grundskolan med behörighet till gymnasieprogram och att gymnasieelever fullföljer studierna inom rimlig tid. Våra mål är därför att alla elever som går ut grundskolan 2020 är behöriga till något nationellt program på gymnasiet.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Andel elever som har behörighet till ett nationellt gymnasieprogram ska vara 100%. Delmål år 2017 är att ligga över föregående års resultat.	Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	91,71	90,12	90,45	
	Andel flickor som har behörighet till ett nationellt gymnasieprogram				
	Kommentar Uppföljning första gången i T2 2016				
	Andel pojkar som har behörighet till ett nationellt gymnasieprogram.				
	Kommentar Uppföljning första gången i T2 2016.				
Andel elever som når målen i alla ämnen ska vara 100%. Delmål år 2017 är att ligga över föregående års resultat.	Totala andelen elever som når målen i alla ämnen.				
	Andel flickor som når målen i alla ämnen.				
	Andel pojkar som når målen i alla ämnen.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.2 År 2020 har ungdomar i Östersunds kommun förbättrad psykisk hälsa.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Andel elever som anger att de mår mycket bra eller bra i åk 4 och åk 7 ska vara 100%. Delmål år 2017 är att ligga över föregående års resultat.	Andel elever i åk 4 som anger att de mår mycket bra eller bra.				
	Andel elever i åk 7 som anger att de mår mycket bra eller bra.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.3 I ett öppet och välkomnande Östersund trivs alla ungdomar i skolan och ingen medborgare upplever kränkande behandling eller diskriminering.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Andel elever i åk 4 och åk 7 som inte upplevt sig bli retad, utstött eller på annat sätt illa behandlad de 3 senaste månaderna av andra elever i skolan ska vara 100%. Delmål år 2017 är att ligga över föregående års resultat.	Andel elever i åk 4 som inte upplevt sig bli retad, utstött eller på annat sätt illa behandlad de 3 senaste månaderna av andra elever i skolan.				
	Andel elever i åk 7 som inte upplevt sig bli retad, utstött eller på annat sätt illa behandlad de 3 senaste månaderna av andra elever i skolan.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.4 Medborgare i Östersund ska känna sig trygga. Värde på medborgarnas upplevelse av trygghet ska till 2020 ha ökat med tio procentenheter i SCB:s medborgarundersökning.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig trygga i förskola och fritidshem ska vara 100%. Delmål 2017 är att båda verksamheterna ligger över föregående års resultat	Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig trygga i förskolan	93,6%	93%	94,5%	
	Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig trygga i fritidshem	90,8%	89,3%	91,3%	

Långsiktiga mål:

1.3.3 I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.1 *De fossila koldioxidutsläppen minskar med 100 % till 2030 jämfört med 2010.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Antalet körda kilometer under 2017 med egen bil per årsarbetare, där ersättning utbetalats skall minska med 5 % jämfört med körda kilometer under 2016.	Antalet körda kilometer under 2017 med egen bil per årsarbetare där ersättning utbetalats.	220km/års arb	190km/års arb	250km/års arb	
Genom ruttplanering och optimering skall antalet körda kilometer under tre månader 2017 med upphandlad skolskjuts minska med 5 % per elev jämfört med motsvarande månader 2016. Avser endast ordinarie upphandlad skolskjuts, ej dispensgrundande skolskjuts.	Antalet körda kilometer under tre månader 2017 med upphandlad skolskjuts minska med 5 % per elev. Kommentar Utfall för 2015 saknas pga systemproblem.	227 km/elev	236 km/elev		

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.2 *Giftiga kemikalier i förskolor och skolor är utfasade till 2020.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Minskning av produkter med giftiga kemikalier i förskolor. Antal förskolor där man följt förvaltningens rekommendationer helt och tagit bort riskfyllda produkter (leksaker, material och inventarier) skall uppgå till 100 %.	Andel förskolor där man följt förvaltningens rekommendationer helt och tagit bort riskfyllda produkter. Kommentar Nytt mål för 2016				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.3 *Av de livsmedel som kommunen köper in är minst 50% ekologiskt till 2020.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Andel ekologisk mat på skolor och förskolor ökar till 35 % 2017.	Andel ekologisk mat på skolor och förskolor.			25%	
	Kommentar År 2013-2014 lyfter måltidsservice frågan om att inkludera ekologisk mat i alla måltider i grundskolor och förskolor. Blev nytt mål för år 2015				

Långsiktiga mål:

1.3.4 I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.1 Att kommunen är en attraktiv arbetsgivare innebär att kommunen erbjuder utvecklings-möjligheter och goda arbets- och anställningsförhållanden, samt att kommunen präglas av mångfald.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Andelen behöriga förskollärare och lärare ökar jämfört med föregående år.	Andel behöriga förskollärare.				
	Andel behöriga lärare.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.2 Alla medarbetare värderas lika och arbetsmiljön på kommunens arbetsplatser är hälsofrämjande och ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.3 Sjukfrånvaron i den kommunala organisationen är högst 4,5 % år 2020.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Sjukfrånvaron minskar årligen för att senast 2018 uppgå till högst 6 %.	Sjukfrånvaro %.	6,7%	7,1%	7,5%	

1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prinsnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	67,0	68,2	68,2	68,2
Kostnader	1 153,0	1 208,9	1 231,8	1 248,4
Kommunbidrag	1 086,0	1 140,7	1 163,6	1 180,2
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Äskanden från förvaltningen inför 2017

Totalt äskade BOUN motsvarande 26,4 + 12,1 mkr och 8,5 + 12,1 mkr beslutades av KF mars 2016 (beslutade belopp), se nedan.

- Psykolog för förskolan 0,6 mkr (0,6 mkr)
- Långsiktig planering 4,0 mkr (2,5 mkr)
- IT 2,5 mkr (1,5 mkr)
- Ledning 5,8 mkr (ingår i 3,9 mkr)
- Administration/intendent 2,5 mkr (ingår i 3,9 mkr)
- SYV 3,0 mkr (ingår i 3,9 mkr)
- BIBASS 2,0 mkr (ingår i 3,9 mkr)
- SVA 6,0 mkr (ingår i 3,9 mkr)

Kommentarer

Eftersom KF:s beslut om tilldelning av resurser inför 2017 är betydligt lägre för BoUN 2017 än vad förvaltningen äskade kvarstår behov som kräver mer resurser för att kunna hanteras.

Önskvärt är att erhålla utökade medel för en snabbare utbyggnad än den som föreslagits:

- Psykolog för förskolan, kan hanteras med beslutad tilldelning
- Långsiktig planering, kommer att kräva mycket resurser, antagligen mer än de medel på 4 mkr som äskades. 2,5 mkr bedöms därför vara för snävt tilltaget för att alla lokalbehov ska kunna hanteras i praktiken.
- En nationell IT-strategi, som inte var känd i dec 2015, beslutas inom kort inför 2017 och kommer att ställa höga krav på ökade resurser i högre grad än de 2,5 mkr som förvaltningen äskade. Krav kommer att ställas på bl a kompetensutveckling, tillgång till IT-verktyg och infrastruktur. Inga statliga medel föreslås till kommunerna.
- För att kunna hantera åtgärder och skapa en långsiktigt hållbar arbetsmiljö för skolledare enligt arbetsmiljöverkets granskning behövs mer resurser för ledning och administration/intendent än nuvarande tilldelning medger.
- En lagförändring har skett för studie och yrkesvägledning (SYV) för hela grundskolan som nämnden idag inte klarar att hantera. I dagsläget är SYV endast anställda i åk 7-9. En handlingsplan utifrån skollagen för hela grundskolan har tagits fram men resurser krävs för de lägre årskurserna om planen ska kunna verkställas.
- Den allt större volymen av nyanlända kräver mer resurser för bl a BIBASS och SVA för att nämnden ska leva upp till skollagens krav. Om inte detta klaras inom nämndens grundtilldelning/ram måste dessa kostnader belasta den specifika nyanländabudgeten som kommer att särredovisas med både kostnader som uppstår för nyanlända och intäkter som återsöks från staten för asylsökanden. Erfarenheten är att faktiska kostnaderna överstiger de medel som kan återsökas trots att ersättningen ökat med 50%. Rent generellt kan man uppskatta de initiala utbildningskostnaderna för nyanlända elever som 3-4 gånger högre än genomsnittseleven i Östersunds kommun, därav de mycket höga kostnaderna. Antal elever i en förberedelseklass är i normalfallet 15 elever. Lärartätheten är två pedagoger och två studiehandledare. Eleverna i dessa grupper har olika åldrar, olika språkbakgrund och olika studiebakgrund. Förutom denna komplexitet anländer eleverna spritt över tid vilket gör att det ständigt måste finnas en beredskap för introduktion och kartläggning. Kostnaderna är inte slut i och med etableringsperiodens slut utan hänger med i avtagande skala. De kostnader som finns med under hela grundskoletiden är kostnader för svenska som andraspråk och modersmålsundervisning, samt i de flesta fall studiehandledning. Verksamheten för nyanlända elever kräver hög grad av flexibilitet vad gäller ledning, administration och införskaffande av undervisningsmaterial och inventarier.

Demografiska förändringar

Den demografiska uppräknigen som vi utgått ifrån i denna budget är preliminär men med nuvarande förslag ser vi problem. Verksamhetens demografiska förändringar ska innebära anpassningar i verksamheten så att kostnader och intäkter följer volymen, både vid ökning och minskningar. Den modell som tillämpas i kommunen medför stora svängningar mellan åren kopplat till prognoser i förväg som ett år senare korrigeras utifrån faktiskt utfall. Inför 2017 riskerar därför budgetramen att minska trots volymökning i demografin. Detta kan komma att innebära att de delar i budgeten som behöver utökas för att gå i takt med volymökningar inte är möjliga att justera t ex ledning i verksamheten samt Elevhälsa och studie- och yrkesvägledning (SYV), som under flera år legat på samma personaltäthet trots att elevantalet ökat. Mat och städkostnader kommer att öka med ökad barn och elevvolym. För att kunna hantera dessa ökade kostnader finns risk för att besparingar behöver göras i verksamheten för att nå en budget i balans.

BoUN begär därför ytterligare resurser utifrån motiven ovan.

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2017	2018	2019
<i>Resurser till Fritidsgårdar</i>	4 000	4 000	4 000
<i>Demografiska justeringar Barnomsorg</i>	4 616	10 432	13 683
<i>Demografiska justeringar Skolbarnomsorg</i>	829	336	297
<i>Demografiska justeringar Grundskola</i>	14 140	21 629	27 213
<i>Organisationsförändring Ekonomi/Finans</i>	-1 605	-1 605	-1 605
<i>Ramjustering lägre hyreskostnad mht slutavskrivningar</i>	-1 250	-1 250	-1 250
<i>Justering priser från Utförarstyrelsen teknisk förvaltning</i>	-306	-306	-306
<i>Justering hyror från Utförarstyrelsen teknisk förvaltning</i>	-5 604	-5 604	-5 604
<i>Kapitalkostnader ramökning</i>	0	0	0
<i>Tillskott utifrån resultat av löneöversyn 2016</i>	0	0	0
Summa	14 820	27 632	36 428

- *Kommunfullmäktige godkände i samband med beslut om budgetdirektivet nämndens äskanden på 19,3 mnkr (skolledare 5,8 mnkr, intendent 2,5 mnkr, syv 2 mnkr, Bibass 3 mnkr, SVA 6 mnkr) men med en upptrappning till att om 5 år nå den totala ramen på 19,3 mnkr.*

1.5 Investeringar

I planeringen för de 11,2 mkr enligt tabellen nedan 2017 ingår

- 9,5 mkr reinvesteringar inventarier och IT som till största del utgörs av en till en-verktyg åk 6-9
- 1,7 mkr inventarier för nybyggda förskolorna Remonthagen och Jägarvallen

Som tidigare lyfts finns behov av utökning av investeringsutrymme för att hantera inköp inventarier i samband med ny- och ombyggnationer enligt Långsiktig planering med 2 mkr både 2017, 2018 och 2019. Årligen inventeras behov av utökning och utbyte av inventarier. 2016 var behoven 9 mkr för förskolan och 15 mkr för skolor och fritidsgårdar. De resurser som fanns att fördela var 0,8 mkr till förskolan 4,1 mkr till skolor och fritidsgårdar. Resurserna gick till möbler för ljudåtgärder i matsalar, kopiatorer och IT-verktyg. För två år sedan inventerades samtliga inventarier (exkl IT-verktyg) på skolan och det visade sig att ca 25% av inventarierna var äldre än 20 år och 50% mellan 10 och 20 år. Samma situation gäller för förskolan. Nu har ytterligare två år gått och en bråkdel av inventarierna har bytts ut. Vid större ombyggnationer kommer medel att avsättas för utbyte av inventarier men även för de förskolor och skolor som

inte kommer i fråga för ombyggnationer behöver medel avsättas för reinvesteringar.

I Långsiktig planering har inventering gjorts för att säkerställa fysiska arbetsmiljön utifrån checklistor och arbetsmiljölagar. Årligen behöver kontinuerliga åtgärder vidtas för att förbättra arbetsmiljön. Bedömningen är att ett ytterligare ekonomiskt utrymme på minst 2 mkr behövs.

Därför begär BoUN ett utökat utrymme för investeringar för utbyte av inventarier i förskola och skola samt ett utökat lokalinvesteringsutrymme.

Investeringar

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Skattefinansierade investeringar	6,4	10,35	9,5	13,25
Jägarvallen inventarier			0,85	
Fjällängen, inventarier			1,5	
Storsjöskolan		21,0	60,0	
Orrvikenskolan		14,0	2,0	
PC-skolan/Körfältsskolan		19,0	48,0	23,0
Lugnviksskolan			7,5	74,0
Fjällängsskolan			1,0	66,0
Norra skolan				60,0
Mimer				40,0
Vallaskolan				2,0
Lillsjöskolan				5,0
Förskola, projektering		8,0		
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	6,4	72,35	130,35	283,25
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr				

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

- För reinvesteringar i it, möbler mm beviljas nämnden 9,5 mnkr 2017 och 2018 och 13,25 mnkr 2019 av äskade 9,5 mnkr 2017-2018 och 13,5 mnkr 2019.
- Av äskade inventarier till förskola Remonthagen beviljas 0,852 mnkr.
- Inventarier i förskola på Jägarvallen flyttas till 2018.
- Investering i skolor, enligt skolutredning, beviljas för Storsjöskolan, Orrvikenskolan, PC-skolan/Körfältsskolan 2017-2018 och för Lugnviksskolan med start 2018. Lyfts till Utförarstyrelsen Teknisk förvaltnings investeringsbudget.
- Projektering för 8 avdelnings förskola 2017 beviljas.

1.6 Underskrifter

Niklas Daoson
Ordförande

Annika Källgård
Förvaltningschef

Budget 2017

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut 2016-11-24

Innehållsförteckning

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	42
FÖljande planer.....	42
Följande planer.....	43
Följande planer.....	44
1.3.1 I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.....	44
1.3.2 Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.....	45
1.3.3 I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.....	46
1.3.4 I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.....	47
Följande planer.....	48
Följande planer.....	49
Följande planer.....	50

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Kommunstyrelsens målgrupp är invånare i Östersunds kommun, näringsliv, föreningar och organisationer samt styrelser, nämnder, förvaltningar och anställda.

Kommunstyrelsen har kommunfullmäktiges uppdrag att leda, samordna och följa upp kommunens resultat och utveckling avseende kvalitet, verksamhet och ekonomi. I kommunstyrelsens lednings- och samordningsfunktion ingår:

- utveckling av den kommunala demokratin inklusive brukarinflytande
- den övergripande policyn för kommunen som arbetsgivare
- översiktlig planering av användning av mark och vatten inklusive infrastrukturfrågor
- mark och bostadspolitik, upprätthållande av en tillfredsställande markberedskap inklusive exploateringsverksamhet, bostadsförsörjnings och samhällsbyggandes främjande samt förvaltning (inte av byggnader) av markreserv för framtida exploatering och kommunens skogsmark (exklusive stadsnära skogar) samt utveckling av fastigheter
- svara för vuxenutbildning
- medge styrelser och nämnder att i förekommande fall förhyra externa lokaler
- energiplanering samt främja energihushållning
- främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen
- främja turismen med undantag av utveckling och förvaltning av kommunens turistanläggningar
- Jantli
- övergripande informationsverksamhet
- den kommunala förvaltningsstrukturen
- arbetet med att förenkla de kommunala reglerna
- arbetet med att effektivisera den kommunala verksamheten
- kommunövergripande utveckling av informationssystem, e-förvaltning och informationsteknik samt utveckling av e-förvaltning och e-tjänster inom kommunstyrelsens ansvarsområde
- frågor som rör säkerhet, sårbarhet, krisberedskap, riskhantering och försäkringar inom hela den kommunala verksamheten
- medge utsträckning, nedsättning, dödning, sammanföring och relaxation av inteckningar samt utbyte av pantbrev liksom andra därmed jämförliga åtgärder
- kommunens folkhälsoarbete i samråd med kommunens övriga nämnder och andra intressenter inom folkhälsoområdet. Ungdomars bruk av alkohol och narkotika ska särskilt uppmärksammas.

Enligt budgetdirektiven har förvaltningen getts några särskilda uppdrag:

De höga sjuktalen är en av de största utmaningarna som kommunen har att möta ur ett arbetsgivarperspektiv. Kommunstyrelsen har i uppdrag att följa upp orsakerna till den ökande sjukfrånvaron, samt att arbeta aktivt för att sjuktalen ska minska. Ett sammanhållet arbetssätt i hela organisationen är viktigt och åtgärder som ger effekt ska spridas mellan förvaltningarna.

Kommunstyrelsen ska också följa upp och utvärdera hur stor andel av kommunens medarbetare som arbetar heltid. Uppföljning av förekomsten av delade turer, samt andelen visstidsanställda och antalet/andelen timmar arbetade av timavlönade ska också följas upp per förvaltning.

HBTQ-certifieringsarbetet ska fortsätta. Planering fortgår för det.

En ungdomslots kommer att införas. Rekrytering kommer att ske till Område Tillväxt.

Fler vuxna ska ges arbete genom kommunfullmäktiges anslag för försörjningsstödstagare vilket bland annat ska leda till minskad barnfattigdom. Område arbetsmarknad och lärande arbetar med detta.

Vuxenutbildningen utvecklas för att ge alla människor chansen att bygga på sin kompetens. Även Svenska för invandrare ska utvecklas. Lärcentrum i Östersund har det samlade ansvaret för all vuxenutbildning i Östersunds kommun, vilket omfattar beställning av vuxenutbildning samt infrastruktur för vuxnas lärande. Lärcentrums huvuduppgift är att vara en mötesplats för vuxnas lärande, en mäklare av utbildning som matchar arbetslivets behov av kompetens och en motor för lokal och regional utveckling genom bland annat kompetensförsörjning och innovativa utbildningar.

En klimafärdplan tas fram. Planering ska ske för åtgärder efter att gifter inventerats i förskolan. Arbetet pågår. Allt miljöarbete sker numera som tjänsteköp från samhällsbyggnad.

50% av maten ska vara ekologisk 2020. En handlingsplan ska upprättas.

Östersund satsar på att bli Årets stadskärna 2018. En utökad handlingsplan för centrumutveckling tas fram. Uppdraget ligger hos Område Tillväxt.

1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling

Mål har föreslagits till samtliga av hållbarhetsberedningens aktuella konkretiseringar av långsiktiga mål.

Målen styr förvaltningens arbete mot att uppnå visionen om ett hållbart Östersund.

Arbetsmarknadsenheten samordnar alla former av arbetsmarknadsåtgärder för arbetssökande 18-65 år, samt feriepraktik för skolungdom 15-18 år, i kommunens förvaltningar och hos ideella organisationer. Detta sker i nära samverkan med Arbetsförmedlingen och socialförvaltningen/försörjningsstöd.

Lärcentrum har ansvaret för kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, utbildning i svenska för invandrare, och särskild utbildning för vuxna. Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för verksamheten. Utförare av vuxenutbildning är externa utbildningsanordnare som upphandlats. Delar av vuxenutbildningen genomförs av Jämtlands Gymnasieförbund som huvudman. Lärcentrum är beställare av utbildning och ansvarar för upphandling av vuxenutbildning. Lärcentrum ansvarar för rektorsfunktionen, studie- och yrkesvägledning, antagning och elevregistrering, betygshantering och service för vuxnas lärande. Lärcentrum består av nio heltidsanställd personal. Lärcentrum är organiserad i område Arbetsmarknad- och lärande och är samlokaliserade med Arbetsmarknadsenheten och Navigatorcentrum.

En rad angelägna övergripande integrationsfrämjande satsningar börjar planeras 2016 men verkställs också 2017. Den tillfälliga nedgången i mottagandet ger möjlighet att få fart på angelägna utvecklingsområden som identifierats i strategi och handlingsplan. Utöver interna satsningar genomförs även satsningar mot såväl näringsliv som mot idéburens sektor.

Förvaltningens uppdrag inom kommunikation är att vårda och utveckla varumärket Östersunds kommun (ryktet). Förvaltningen ger strategiskt och operativt kommunikations-stöd till kommunens verksamheter i arbetet med att nå mål. Chefer stötts i sitt kommunikationsansvar och förvaltningen verkar för att skapa medborgarnytta, effektivitet och kvalitet.

Att bedriva en medveten och aktiv personalpolitik är strategiskt viktigt för att tillgodose organisationens behov av kompetens. Personalpolitiken ska fokusera på att utveckla kommunen som en god och attraktiv arbetsgivare med utvecklingsmöjligheter och goda arbets- och

anställningsförhållanden, för att därigenom stödja att kommunens verksamheter utvecklas, är effektiva och håller hög kvalitet.

De ökande sjuktalen är en av de största utmaningarna under de kommande åren, där fokus kommer att ligga på att utveckla en arbetsmiljö som skapar förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv såväl för chefer som för medarbetare. Skulle nuvarande lagförslag om arbetsgivarens medfinansiering av sjukpenningkostnaden träda i kraft, medför detta dessutom betydande kostnadsökningar för sjukfrånvaron.

Den gemensamma värdegrunden som ska arbetas fram kommer att ha en viktig roll för att skapa goda förutsättningar för kommunens medarbetare att göra ett bra jobb. Kompetensförsörjningen är en fortsatt utmaning för hela den offentliga sektorn och att arbeta med ovanstående områden är viktiga delar för att möta den utmaningen.

En fortsatt utveckling av kommunala e-tjänster kommer att ske till nytta för medborgarna och med möjligheter till interna effektiviseringar. Samtidigt har arbetet med införande av e-arkiv påbörjats vilket syftar till att kommunens allmänna handlingar och uppgifter ska kunna hanteras helt elektroniskt

Då Område Tillväxt upplever ökade förfrågningar om att arrangera evenemang i kommunen och dessa är viktiga med tanke på kommunens tillväxt och attraktivitet så har personella resurser omförd till detta område.

Kompetensförsörjning i näringslivet och i offentliga organisationer är en mycket stor utmaning. Detta konstateras i nationella och regionala sammanhang men även i kommunens lokala branschråd och den företagsundersökning som Område Tillväxt genomfört. En del i detta sammanhang är att samverka med utbildningsarrangörer, Mittuniversitetet och den regionala kompetensplattformen. Personella resurser riktas in på detta och ytterligare insatser kommer att behövas när det gäller denna strategiskt mycket viktiga fråga.

1.3 Mål & Indikatorer

Långsiktiga mål:

1.3.1 I det demokratiskt hållbara Östersund litat medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

Val av mål har baserats på förvaltningens inriktning av sitt uppdrag, de särskilda utmaningar som har identifierats och kommunfullmäktiges vision. Den mest utåtriktade verksamheten bedrivs inom område arbetsmarknad och lärande och område tillväxt. Därför fokuseras specifika mål dit. Medborgarnas uppfattning om kommunen är mycket viktigt och mäts med inflytande- och förtroendeindex.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.1.1 Valdeltagande är en indikation på vilken tillit medborgarna har till det demokratiska systemet, därför är målet att det totala valdeltagandet och förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter i kommunvalet 2018.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Medborgarna har förtroende för Östersunds kommun, i SCB:s medborgarundersökning. Värde ska öka i förhållande till 2014 (2014:50)	Värdet i Medborgarundersökningen avseende förtroende för Östersunds kommun		50		

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.1.2 Medborgarnas upplevelse av sitt inflytande ska öka, i SCB:s medborgarundersökning ska inflytandeindex vara minst 60 poäng (av 100) år 2018.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Medborgarnas upplevelse av sitt inflytande ska öka genom att, i SCB:s medborgarundersökning, inflytandeindex ska vara minst 60 poäng (av 100) år 2018. (Värde 2014: 44) Mål 2016:52	Värde inflytandeindex		44		

Långsiktiga mål:

1.3.2 Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.1 Ungdomarnas tillgång till bostäder och andelen ungdomar i arbete eller utbildning har ökat till år 2020 jämfört med 2015.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Område Arbetsmarknad och lärande medverkar till att stärka ungdomars och vuxnas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.					
Av de vuxna och ungdomar som avslutat arbetsmarknadsanställning har minst 40 % gått vidare till arbete eller studier.	Andel som gått vidare till arbete eller utbildning				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.2 *Andel vuxna nyanlända som efter avslutad etablering arbetar eller studerar är 50 % år 2020.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Område arbetsmarknad och lärande erbjuder praktik och subventionerade anställningar inom kommunens förvaltningar för 100 nyanlända inom etableringen.	Antal placerade i kommunens förvaltningar				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.3 *Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ökar varje år och är den högsta inom kommungruppens större städer år 2020. (SCB)*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Östersunds kommun har en vuxenutbildning och stöd för vuxnas lärande som är attraktivt och som uppfyller såväl kommuninnevärnarnas önskemål som företagens behov av utbildad personal.	Lärandeindex	89	93	92	
Östersund har ett starkt platsvarumärke. Indexvärde överstiger 58	Upplever medborgarna att kommunen är en attraktiv plats att bo och leva i (index, max 100)		58		

Långsiktiga mål:

1.3.3 I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.1 *De fossila koldioxidutsläppen minskar med 100 % till 2030 jämfört med 2010.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Koldioxidutsläppen ska minska med 47% jämfört med 2010.	Minskning koldioxidutsläpp			44	
Andel tjänsteresor med tåg i förhållande till flyg ska öka.	Andel tjänsteresor med tåg.	63	57	51	

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.2 *Kommunen är en förebild i arbetet för ekologisk hållbarhet, vilket visar sig i att vi behåller vår miljöcertifiering.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse värde 2015
Kommunen behåller sin miljöcertifiering.					

Långsiktiga mål:

1.3.4 I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.1 *Till 2020 ska vi bli minst 450 personer fler i kommunen varje år och öka antalet gästnätter med minst 9 000 per år.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse värde 2015
Öka befolkningen med 450 personer	Antal invånare	59 956	60 495	61 066	
Öka antalet gästnätter med 9000	Antal gästnätter	334 571	349 180	389 981	

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.2 *Tillsammans med näringslivet och det omgivande samhället skapar vi förutsättningar för att bygga minst 330 bostäder och för minst 240 nya arbetstillfällen per år.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse värde 2015
Minst 350 nya företag startas under året	Antal nystartade företag	313	341	375	
Möjliggöra att minst 330 bostäder byggs, via ägardirektiv till Östersundshem, tomtförsäljning och exploatering.	Antal byggda bostäder				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.3 *Att kommunen är en attraktiv arbetsgivare innebär att kommunen erbjuder utvecklings-möjligheter och goda arbets- och anställningsförhållanden, samt att kommunen präglas av mångfald.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse värde 2015
Kommunledningsförvaltningens värde på andel ambassadörer för Östersunds kommun ska varje år överstiga kommunens genomsnittliga värde.	Ambassadörsindex				

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse värde 2015
Medborgarna uppfattar Östersunds kommun som en attraktiv arbetsgivare. Värdet ökar i förhållande till 2014 (index 57) SCB	Medborgarna uppfattar Östersunds kommun som en attraktiv arbetsgivare		57		

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.4 *Alla medarbetare värderas lika och arbetsmiljön på kommunens arbetsplatser är hälsofrämjande och ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse värde 2015
Kommunledningsförvaltningens värde på hållbart medarbetarengagemang ska varje år överstiga kommunens genomsnittliga värde.					
Kommunledningsförvaltningens stressindex ska årligen förbättras.					

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.5 *Sjukfrånvaron i den kommunala organisationen är högst 4,5 % år 2020.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse värde 2015
Kommunledningsförvaltningens sjukfrånvaro ska årligen minska och uppgå till högst 4,5% år 2020	Värde sjukfrånvaro klif	4%	3,9%	7,1%	

1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	73,6	95,0	95,0	95,0
Kostnader	343,3	372,7	375,8	374,8
Kommunbidrag	269,7	277,7	280,8	279,8
Resultat	0,0	0,0	0	0

Kommunstyrelsen äskar nytt anslag på 1,8 mnkr för ytterligare tre tjänster inom Överförmyndarens kansli. Äskandet avser två tjänster som handläggare och en tjänst som administratör. Bakgrunden är det ansträngda läge som rått och råder på kansliet, vilket bland annat har tagit sig uttryck i omfattande sjukskrivningar och riskera en rättssäker handläggning.

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2017	2018	2019
<i>Resurser till satsningar nyanlända</i>	5 000	5 000	5 000
<i>Från buffert för oförutsedda behov till kommunresultat</i>	-11 400	-11 400	-11 400
<i>Klimatfärdplan</i>	150	0	0
<i>Organisationsförändring Ekonomi/Finans</i>	-2 790	-2 790	-2 790
<i>Överföring av ram från US SF för Ekonomi/Finans</i>	7 573	7 573	7 573
<i>Elavtal</i>	2 100	3 800	2 800
<i>Strategisk utveckling Östersunds stad</i>	675	675	675
<i>Justering priser från Utförrarstyrelsen teknisk förvaltning</i>	-1 146	-1 146	-1 146
<i>Justering hyror från Utförrarstyrelsen teknisk förvaltning</i>	-772	-772	-772
<i>Kapitalkostnader ramökning</i>	0	0	0
<i>Tillskott utifrån resultat av löneöversyn 2016</i>	0	0	0
<i>Justering av kapitalkostnader med anledning av resultatkrav</i>	877	877	877
Summa	267	1 817	817

1.5 Investeringar

Återkommande investeringar är inventarier som i huvudsak avser möbler och it-utrustning. Någon specifik anskaffningsplan finns inte utan behov hanteras när de uppstår. Även budget för mindre markförvärv är återkommande men inte planerbara med stor framförhållning. Användningen kan vara behov inom kommunen vid uppförande av kommunal verksamhetslokal, byte av mark för rationellare skogshantering osv.

Investering i digitala infartsskyltar planeras för genomförande redan under 2016. I 2016 års budget ligger merparten av budget i plan 201.

Investeringar

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Skattefinansierade investeringar				
IT-utveckling	-	3,5	3,5	3,5
inventarier	0,2	0,2	0,2	0,2
Mindre markförvärv	7,5	7,5	7,5	7,5
Digitala infartsskyltar	0,5			-
Kameror etc Område Kommunikation	0,1	0,0	-	-
Intäktfinansierade investeringar				
Östersunds arena	22,1			
Thoméé	3,0			
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	33,4	11,2	11,2	11,2
Varav lagstadgade, finansieringsform	INRESUM MA(B1:B6)	INRESUM MA(C1:C6)	INRESUM MA(D1:D6)	INRESUM MA(E1:E6)
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr				
Östersunds arena	22,1			

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

- *För mindre markförvärv beviljas kommunstyrelsen 7,5 mnkr för respektive åren av äskade 5,0 mnkr 2017 och 7,5 mnkr 2018-2019.*
- *Äskade kameror till Område Kommunikation med 0,1 mnkr 2017 tidigareläggs till 2016.*

1.6 Underskrifter

Ann-Sofie Andersson

Ordförande

Anders Wennerberg

Förvaltningschef

EXPLOATERINGSBUDGET 2017 - PLAN 2019		UB 2016-12-31	Projekt avslutas	kk Resultat 2017	kk Resultat 2018	kk Resultat 2019
Projekt	Text					
91518	Expl industriomr Torvalla A5 (Störv)	105 241	Ja	700	0	0
91241	Expl industriomr Torvalla A4	-130 625	Ja	130		
91526	Expl Torvalla Falkfångarvägen	-2 988 379		1 250	1 250	500
91527	Expl Indomr norr om Hägnv	2 417 471				
91511	Expl Torvalla Forstmästarv (T2F)	-617 553		100	200	
91522	Expl Sjömon	-694 332	Ja, 2017	300		
91233	Expl Söder	-1 040 265				
91506	Expl Härkestranden	-569 644	Ja, 2017	300	50	
91510	Expl Sikvägen Mjälle	-256 599				
91515	Expl Valla B9	295 290			90	
91521	Expl Odenskog	-1 724 707		1 000		
91524	Tomt i avslutat projekt	-1 048 000		500		
91528	Remonthagen	-3 100 834			1 000	1 000
91529	Brittsbo	3 212 262				
91545	Expl Växthusvägen	-208 644	Ja	100		
91565	Blomstergården	6 924 599			1 000	1 000
91570	Frösö Park	218 026				
91580	Industrigata Torvalla 4:15	3 471 169				150
91560	Torvalla A2 Brosslarvägen	150 000		1 000	1 000	2 000
91583	Skjutbanan 1 och 7	135 801				
91584	Del av Odensala 13:1	450 020				
91585	Mickel Ers	-237 800		1 400		
91586	Kardemumman	2 621 276				
91587	Tegvägen	-93 640	Ja	100		
91588	Odensala 8:1 Stallet	-1 165 552	Ja	165		
91589	Stadsdel Knytta	753 926				
91590	Expl Ope 7:1	171 560	Ja	2 000		
91591	Expl Mosebacke	-412 683				
91592	Hjälmtorpet	67 345				
91594	Odenvallen Bo Klok	0		1 000	8 000	
91595	Odensala Äng	-4 064 400		2 000		
91598	Stadsdel Frösö park	350 000				6 000
91XXX	Biltema	0				
91xxx	GIII Torg	0				
Summa		2 990 330		12 045	12 590	10 650

EXPLOATERINGBUDGET 2017-2019

Projekt	Benämning	Ingående balans	Budget 2017		Utgående balans	Budget 2018		Budget 2019		Summa 2017-2019	Utgående balans före resultat	Kommentar	
			Inkomster	Utgifter		Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter				
		IB 170101			UB 171231						UB 191231		
			Inkomster	Utgifter		Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter			Inkomster	Utgifter
91518	Expl. Ind.omr. Torvalla A5, Störvägen	105 241,44	-1 000 000	100 000	-794 759	0	0	0	0	-900 000	-794 759	Försäljning av de sista industritomterna	Fastighetsbildningskostnader
91241	Expl. Ind.omr. Torvalla A4	-130 625,00	0		-130 625					0	-130 625	Försäljning industritomt sista i projektet. Avslutas 2016	
91526	Expl Torvalla T1C, Falkfångarvägen	-2 988 378,99	-2 400 000	2 500 000	-2 888 379	-2 400 000	800 000	0	0	-1 500 000	-4 488 379	Tomtförsäljning	Utbyggnad gator nästa etapp samt topp på befintlig väg
91527	Expl norr om Hägnvägen	2 417 470,96			2 417 471					0	2 417 471	Wipro option	
91511	Expl Torvalla T2F, Forstmästarvägen	-617 552,66	-200 000	500 000	-317 553					300 000	-317 553	Försäljning av småhustomter	Läggning av topp på väg
	Expl Sjömon	-694 331,66		400 000								Projektet avslutas 2016 om inte det blir ändring av dp från enskilt huvudmannaskap till kommunalt	Fastighetsbildningskostnader
91522					-294 332					400 000	-294 332		
91233	Expl Söder översiktsplan	-1 040 264,50			-1 040 265					0	-1 040 265	Ev överskott till sb för ombyggnad av Bangårdsgatan	
91506	Härkestrand	-569 644,27		200 000	-369 644					200 000	-369 644	Försäljning av återstående tomter. Projektet avslutas 2017	Ändring detaljplan
91510	Expl Sikvägen Mjälle	-256 599,45		500 000	243 401					500 000	243 401		Utbyggnad GC-väg, Förämningskostnader
91515	EXPL VALLA B9	295 289,59			295 290					0	295 290	Projektet avslutas 2016.	
91521	Exploatering Odenskog	-1 724 707,29			-1 724 707					0	-1 724 707	Exploateringsbidrag kv Släpvagnen	
91524	Exploatering tomt i avslutat projekt	-1 048 000,00			-1 048 000						-1 048 000		
91528	Expl Remonthagen	-3 100 833,52		1 500 000	-1 600 834		-800 000			700 000	-2 400 834		Park
91529	Expl Brittsbo	3 212 262,27	-7 500 000	2000000	-2 287 738	2500000	1000000	0	0	-2 000 000	1 212 262	Intäkter radhusområde, flerbostadom, grupphus 2016.	Väg, va , park etc etapp 5 2016.
91545	Expl Växthusvägen	-208 643,89	0	100 000	-108 644					100 000	-108 644	Avslutas 2016	Fastighetsbildningskostnader
91565	Blomstergården	6 924 598,97		2 000 000	8 924 599	-16 000 000	5 000 000			-9 000 000	-2 075 401		Förvärv Fryshus -16, ersättn lokalhyresgäst, gata, rivning fryshus
91570	Expl Frösö Park	218 025,98			218 026					0	218 026	Exploateringsbidrag.	Fastighetsbildningskostnader
91580	Ind.gata Torvalla 4:15	3 471 168,92	-2 200 000	550 000	1 821 169	-1 200 000	100 000	-1 000 000	100 000	-3 650 000	-178 831	Försäljning industritomter	Fastighetsbildningskostnader, toppning Grindvägen
91560	Torvalla A2 Brosslarvägen	150 000,00	-2 500 000	250 000	-2 100 000	-2 000 000	200 000	-1 500 000	100 000	-5 450 000	-5 300 000	Försäljning industritomter med skylttomter	
91583	Skjutbanan 1 och 7	135 800,59		250 000	385 801		10 000 000	-14 000 000	20 000 000	16 250 000	16 385 801	Intäkt byggrätt	Detaljplanekostnader samt garage
91584	Del av Odensala 13:1 (Betongen)	450 020,00			450 020					0	450 020		Plankostnader. Planläggning avbruten.
91585	Mickel Ers	-237 800,00	-1 400 000	50 000	-1 587 800					-1 350 000	-1 587 800	Tomtförsäljning	Fastighetsbildningskostnader
91586	Kardemumman	2 621 276,14		250 000	2 871 276	-2 000 000	2 000 000	-2 000 000	800 000	-950 000	1 671 276	Tomtförsäljning	Utbyggnad väg, va etc
91587	Tegvägen	-93 640,00			-93 640					0	-93 640	Avslutas 2016	
91588	Odensala 8:1 Stallet	-1 165 552,00									-1 165 552	Avslutas 2016	
91589	Stadsdel Knyttta	753 925,50		150 000	903 926					150 000	903 926		Utredningskostnader
91590	Expl Ope 7:1	171 560,00	-2 250 000	150 000	-1 928 440					-2 100 000	-1 928 440	Försäljning av Ope skola fastigheten inkl tomt nedsida väg	(bokfört värde på Ope skola fastigheten)
91591	Expl Mosebacke	-412 682,50		450 000	37 318					450 000	37 318		
91592	Hjälmtorpet	67 345,00			67 345	-750 000	1 500 000			750 000	817 345	Gatukostnadsersättning	Ombyggnad gata
91594	Odenvallen Bo klok	0,00	-1 000 000		-1 000 000	-8 000 000	1 200 000			-7 800 000	-7 800 000	Intäkt byggrätt	Utbyggnad väg
91598	Stadsdel Frösöpark	350 000		2 000 000	2 350 000	-15 000 000	9 000 000	-10 000 000	8 000 000	-6 000 000	-5 650 000	Intäkt byggrätt	Planprogram, detaljplan, utbyggnad
91XXX	Biltema	0	-1 500 000	500 000	-1 000 000	-13 500 000	10 000 000		3 500 000	-1 000 000	-1 000 000		
91595	Odensala äng	-4 064 400,00	-2 000 000	1 500 000	-4 564 400					-500 000	-4 564 400		Detaljplan, fastighetsbildning
91XXX	Gill torg			1 250 000	1 250 000					750 000	750 000		Detaljplan och utredningskostnader
	Summa exkl Storsjö Strand	2 990 330	-23 950 000	17 150 000	-3 894 118	-58 350 000	39 500 000	-28 500 000	32 500 000	-21 650 000	-18 659 670		
91456	Utr kost Storsjö strand	7 778 778		15 000 000	22 778 778		10 000 000	-12 000 000	15 000 000	28 000 000	35 778 778	Försäljning byggrätter	Kaj, gator, Sjöparken(2018)
91551	Storsjöstrand, hållbar byggprocess	6 204 893			6 204 893					0	6 204 893	Delta projekt avslutas och bokfört värde förs över till expl projekt 91456 (raden ovan)	
	Summa ink Storsjö Strand	16 974 000	-23 950 000	32 150 000	25 089 552	-58 350 000	49 500 000	-40 500 000	47 500 000	6 350 000	23 324 000		

Reviderad 2016-06-14

Budget 2017

Kultur- och fritidsnämnden

Kommunfullmäktiges beslut 2016-11-24

Innehållsförteckning

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut	55
1.1 Uppdrag	55
1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling	55
1.3 Mål & Indikatorer	57
1.3.1 <i>I det demokratiskt hållbara Östersund litat medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.</i>	<i>57</i>
1.3.2 <i>Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.</i>	<i>58</i>
1.3.3 <i>I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.</i>	<i>59</i>
1.3.4 <i>I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.</i>	<i>60</i>
1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr	61
1.5 Investeringar	62
1.6 Underskrifter	64

Bilagor

Bilaga 1: Blankett 3 Specificering invest 2019

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Nämnden ansvarar för kulturskola, biblioteksverksamhet, bidrag/stöd till föreningar: barn- och ungdomsorganisationer, kulturella föreningar, studieförbund, hembygdsföreningar, samlingslokaler, föreningsägda anläggningar. Vidare ansvarar nämnden för samverkansråd Idrott, kommunens konst samt idrotts- fritids- och kulturanläggningar. Nämndens målgrupp är barn- och ungdomsverksamhet, föreningar, allmänhet och besökare/turister, entreprenörer samt skolor och förskolor.

1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling

Kultur- och fritidsnämndens budgetramar för 2017 har uppräknats enligt kommunens generella uppräkningsplan. Nämnden har i uppdrag med vissa tillskott att genomföra sin verksamhet, inklusive verksamhetsutveckling, inom motsvarande budgetram som innevarande budgetår 2016.

Kultur- och fritidsnämnden arbetar aktivt för att bidra till ett växande Östersund. Nämndens inriktning är att bidra till att skapa ett attraktivt Östersund, med särskild inriktning på barn och unga.

Kultur- och fritidsnämndens anläggningar

Kultur- och fritidsnämnden äger och förvaltar fastigheter och anläggningar inom nämndens ansvarsområde. Nämnden eftersträvar att kunna erbjuda en bredd av anläggningar för kultur, idrott, motion, rekreation, friluftsliv och folkhälsa.

Som anläggningsägare står nämnden inför flera utmaningar. Nämnden för ett antal samtal med olika intressenter som önskar utveckling av nämndens anläggningar. Det handlar bland annat om utveckling av arenor för elitidrott, utveckling av slalombackar och tidig snö för att stärka varumärket Östersund och utveckling för att föreningar ska kunna göra bättre affärer. I detta arbete ingår också ta hand om och underhålla de anläggningar som redan finns. Nämnden har också behov av att ta ett helhetsgrepp kring anläggningsutveckling i ett längre perspektiv, där både bredd-, spontan- och elitidrotten behöver diskuteras.

Som en särskild insats påbörjar ett antal utvecklingsinsatser vid Östersunds skidstadion för att kunna genomföra VM i skidskytte 2019.

Drift av nämndens anläggningar

Kultur- och fritidsnämnden internbeställer årligen drift samt viss fastighetsskötsel vid flera av nämndens anläggningar från Teknisk förvaltning. Teknisk förvaltning ska svara för drift och skötsel samt löpande och akut underhåll utifrån en särskild underhållsbudget så att anläggningarna utgör attraktiva anläggningar för föreningar, allmänhet, turister, skolor m fl. De ska bedriva verksamheten utifrån att anläggningarna är en del av kommunens totala utbud av fritidsaktiviteter och att anläggningarna kan utgöra en resurs för friskvård och folkhälsa samt olika typer av arrangemang. I uppdraget ingår även att aktivt arbeta för att vidmakthålla och utveckla anläggningarna och den verksamhet som där bedrivs.

Nämnden har som särskilt uppdrag från kommunstyrelsen att löpande upprätta förvaltaravtal med teknisk förvaltning för att på så sätt garantera att kommunens tekniska kompetens används för att säkerställa att nämndens anläggningar underhålls på ett sätt så att god ekonomisk hushållning uppnås.

Fram till 2020 avser nämnden utifrån tilldelad budget göra ett antal miljöinriktade investeringar

i anläggningarna/byggnaderna vid bl a Hofvallen, Gustavsbergsbacken och Lövsta IP. Under 2016 genomförs åtgärder vid Frösö Ridcenter för att minska energiförbrukningen.

Folkbibliotek och kulturskola

Målsättningen med biblioteks- och kulturskoleverksamheten är att kunna erbjuda en bred kulturell verksamhet där brukare och elever ges möjlighet till inflytande och möjlighet att påverka verksamheten.

Biblioteksverksamheten bedrivs utifrån den biblioteksplan som nämnden fastställt. För biblioteksverksamhetens del har nämnden de senaste åren inom befintlig budget prioriterat utökat öppethållande vardagar med två timmar per dag och söndagar med 4 timmar. I arbetet med ett framtida kulturhus arbetar biblioteket med att definiera det framtida biblioteket, vilket färdigställs under 2016.

Kulturskolan har under de senaste åren fått utökad ram för att kulturskolan ska kunna införa musikgrundkurser i årskurs 2 och 3. Kulturskolan har också fått särskilda medel för att dels nå grupper som vanligtvis inte kommer i kontakt med Kulturskolan och dels för att minska den kö som finns till ämneskurserna. En särskild arbete sker kring kulturskolans framtida lokalbehov.

Storsjöteatern

Nämnden internhyr Storsjöteatern av Teknisk förvaltning och har upphandlat driften av anläggningen. Utföraren har ansvar för verksamhet, skötsel, visst löpande underhåll och tillsyn av Storsjöteaterns lokaler, samt att ombesörja service till kulturarrangörer och konferenssamordnare. Utföraren ska vara en aktör som aktivt verkar för att kulturarrangemang kommer till stånd i Storsjöteatern. De ska bedriva verksamheten i enlighet med kommunfullmäktiges antagna inriktningsmål och strategier: Plan för kultur.

Under 2017 och 2018 kommer Storsjöteatern att genomgå en större om- och tillbyggnad för att klara framtidens krav på en teater. Det handlar både om renovering, anpassningar samt utbyggnad av framför allt förråd som möjliggör en större scenyta samt serveringsmöjligheter.

Bidrag

Nämnden lämnar, dels ett antal kontantbidrag till föreningar, dels bidrag till drift och underhåll av lokaler och anläggningar. Avsikten med nämndens bidrag är att i huvudsak främja aktiviteter och verksamhet bland barn och unga. Ett viktigt verktyg i att utveckla och främja verksamhet bland barn och unga är de särskilda medel som avsatts inom projektet Mötesplatser Unga. Vidare vill nämnden bidra till att öka antalet besökare i Östersund genom bidrag till stora arrangemang. Inom nämndens ansvarsområde finns bidragsnormer till föreningar och externa avtal som är i behov av revidering och översyn.

En översyn av nämndens bidrag och normer inom fritidsområdet genomfördes under 2014 inför ny mandatperiod. Under 2015 och 2016 har en översyn gjorts av bidrag och normer inom kulturområdet. Vidare erbjuds nu samtliga föreningar att inkomma med sina ansökningar via webben som e-tjänster.

Övrigt

Nämnden arbetar aktivt med jämställdhetsarbetet inom nämndens ansvarsområde utifrån den av nämnden beslutade handlingsplanen för jämställdhetsarbete. Det praktiska förändringsarbetet fortsätter utifrån planen, bl a genom bättre uppföljningsmöjligheter med konsupplad verksamhetsstatistik från föreningarna. Ett arbete pågår där nämnden diskuterar hur nämnden direkt och via sina utförare på ett aktivare sätt kan stötta de föreningar som är verksamma i kommunen.

1.3 Mål & Indikatorer

Långsiktiga mål:

1.3.1 I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.1.1 *Valdeltagande är en indikation på vilken tillit medborgarna har till det demokratiska systemet, därför är målet att det totala valdeltagandet och förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter i kommunvalet 2018.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Verksamheterna ska vara en arena för demokratiarbete genom att spegla samhällsdebatt, mångfald och olika synsätt samt genom att vara en mötesplats för det livslånga lärandet och samtal mellan människor.	Hur många tim/vecka har huvudbiblioteket i kommunen öppet utöver tiden 08-17 vardagar	17	17	17	
	Andel nöjda besökare vid huvudbiblioteket, Rådhusgatan		96%		
	Antal besökare huvudbiblioteket	268 721	257 138	231 268	
	Antal besökare områdesbiblioteken	63 682	67 188	66 471	

En av förvaltningens viktigaste insatser för att bidra till ökat valdeltagande är att utveckla mötesplatser för samtal mellan människor, vara en arena för olika aktuella samhällsfrågor och fungera som arena i medborgarnas livslånga lärande.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.1.2 *Medborgarnas upplevelse av sitt inflytande ska öka, i SCB:s medborgarundersökning ska inflytandeindex vara minst 60 poäng (av 100) år 2018.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Verksamheterna bidrar till ökad digital delaktighet för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet.	Antal besökare bibliotekets hemsida/webbplats	308 154	311 098	373 774	
	Antal utlån AV-medier	90 375	80 638	75 732	
	Antal utlån AV-medier varav E-böcker	14 932	14 119	14 017	

Tillgång till och kunskap om den digitala kommunikationen är en förutsättning för att kunna delta i samhället. Nämndens verksamheter ska utveckla arbetet med hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. I nämndens verksamheter ska människor ges möjlighet att använda och lära sig mer om informationsteknik och på så vis ges större möjligheter till inkludering i samhället och till att delta i den demokratiskprocessen.

Långsiktiga mål:

1.3.2 Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.1 Grundläggande utbildning är en avgörande faktor för social hållbarhet. En indikation på att den grundläggande utbildningen fungerar är att elever går ut grundskolan med behörighet till gymnasieprogram och att gymnasieelever fullföljer studierna inom rimlig tid. Våra mål är därför att alla elever som går ut grundskolan 2020 är behöriga till något nationellt program på gymnasiet.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Östersunds bibliotek främjar läsning och tillgång till litteratur.	Antal utlån tryckta böcker, tidningar och tidskrifter.	389 842	389 007	396 917	
	Antal aktiva användare.	16 249	16 360	16 598	
Alla barn och unga i Östersund har goda och likvärdiga möjligheter till eget skapande tillsammans med professionella vuxna och på egna villkor.	Andel elever som fyllt 10 år och erbjudits plats bland sina tre val i kulturskolan i förhållande till totalt antal sökande i åldersgruppen %.	96%	94%	95%	
	Andel elever som fyllt 10 år och erhållit plats bland sina tre val i kulturskolan i förhållande till totalt antal sökande i åldersgruppen %.	88%	85%	75,3%	

Läsning och läsförståelse är en grundläggande förutsättning för demokratiskt deltagande, för utbildning och för delaktighet i samhället. Läsning och litteratur bidrar till en större förståelse för sig själv och omvärlden och stärker därmed individens förutsättningar att delta i samhället. Att väcka läslust och stimulera till läsning är en av bibliotekens grundläggande uppgifter och där det finns flera viktiga utvecklingsområden.

Det är viktigt att verksamheter ger barn och unga möjlighet att själv ta ansvar och utveckla sitt eget skapande med stöd av professionella vuxna.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.2 I ett öppet och välkomnande Östersund trivs alla ungdomar i skolan och ingen medborgare upplever kränkande behandling eller diskriminering.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Det kommunala stödet till idrott fördelas rättvist mellan kvinnor och män.	Andel föreningar som har verksamhet i vilken både flickor och pojkar deltar.	85%	92%	92%	
	Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år flickor/pojkar.	37	36		

Nämnden har under flera år arbetat för ökad jämställdhet inom föreningslivet. För att nå ökad jämställdhet krävs också att nämndens stöd till föreningslivet både i form av anläggningar och kontantbidrag fördelas rättvist mellan könen.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.3 *Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ökar varje år och är den högsta inom kommungruppens större städer år 2020. (SCB)*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Östersundarna är mer nöjda med insatser för kultur, fritidsmöjligheter och idrotts- och motionsanläggningar. Index i medborgarundersökningen ska öka med ett steg från 2016 till 2018 för varje delområde och ökningen ska ske bland både kvinnor och män.	Medborgarundersökningens värde för kultur		64		
	Medborgarundersökningens värde för fritidsmöjligheter.		69		
	Medborgarundersökningens värde avseende idrotts- och motionsanläggningar.		64		

Medborgarundersökningen är ett viktigt mått för att mäta Östersundarnas nöjdhet när det gäller flera av nämndens ansvarsområden. I jämförelse med övriga norrlandsstäder bör Östersund kunna göra insatser som ger fler nöjda medborgare.

Långsiktiga mål:

1.3.3 I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.1 *De fossila koldioxidutsläppen minskar med 100 % till 2030 jämfört med 2010.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Antalet körda kilometer per elev i kulturskolans verksamhet ute i grundskolorna under 2017 där bilersättning utbetalas skall minska med 4% jämfört med 2013.	Antal körda kilometer med egen bil där bilersättning utbetalats.	35 558	34 079	32 147	

För att bidra till det kommunövergripande målet om att koldioxidutsläppen ska minska med 100% till 2030 behöver Kulturskolan minska resandet där bilersättning utgår. Det sker dels genom förändring i organisationen och aktiv medverkan i utveckling av skolorna i Östersund och dels genom översyn av transportmedel för verksamheten.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.2 Energiförbrukningen minskar med 20 % jämfört med 2010.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Energiförbrukningen vid nämndens anläggningar minskar.	Andel minskad energiförbrukning vid nämndens anläggningar i förhållande till föregående år avseende Huvudbiblioteket.	-2,2%	3,1%	-5,5%	
	Andel minskad energiförbrukning vid nämndens anläggningar i förhållande till föregående år avseende Sporthallen.	-2,4	0,1	6	

För att nå det långsiktiga målet arbetar nämnden med flera åtgärder i de anläggningar nämnden själv äger. Nämnden följer dels energiförbrukningen vid några av de större anläggningarna där löpande åtgärder genomförs för minskad energiförbrukning och dels genom större investering i bl a konvertering av anläggningar med särskilda miljöinvesteringsspengar.

Långsiktiga mål:

1.3.4 I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.1 Till 2020 ska vi bli minst 450 personer fler i kommunen varje år och öka antalet gästnätter med minst 9 000 per år.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Östersund har ett attraktivt kultur-, idrotts- och fritidsutbud som gör kommunen intressant som besöks- och bostadsort.	Antal kulturarrangemang som erhållit arrangemangsbidrag	12	22	38	
	Östersunds kommun placering i Naturvårdsverkets ranking Sveriges friluftskommun.	45	30	55	
Via nämndens anläggningar ges möjlighet till elitidrott och stora arrangemang.	Antal stora arrangemang och arrangemang på hög nivå.	6	9	9	

För att vara en attraktiv och växande kommun arbetar nämnden tillsammans med företag, organisationer och föreningslivet att skapa en attraktiv kommun att verka och bo i. I arbetet med att få fler besökare till Östersund är ett av nämndens viktiga utvecklingsområden att öka takten i dialogen med de större idrottsföreningar i kommunen kring anläggningsutveckling och mottagandet av stora arrangemang.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.2 Att kommunen är en attraktiv arbetsgivare innebär att kommunen erbjuder utvecklings-möjligheter och goda arbets- och anställningsförhållanden, samt att kommunen präglas av mångfald.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.3 Alla medarbetare värderas lika och arbetsmiljön på kommunens arbetsplatser är hälsofrämjande och ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.4 Sjukfrånvaron i den kommunala organisationen är högst 4,5 % år 2020.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Sjukfrånvaron ska vara oförändrad i förhållande till 2015, %. (2015: Kommuntotal X,X %, Nämnd 2,5 %) Mål 2017 Kff: 2,5%.	Sjukfrånvaron ska minska från 2014.	2,6%	2,5%	2,5%	

Nämndens sjukfrånvaro ligger betydligt lägre än kommunens målsättning, med 4,5% år 2020. Möjligheten att sänka sjukfrånvaro ytterligare utan särskilda insatser bedöms inte som möjlig. Därför behåller nämnden samma mål som föregående år.

1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	10	10	10	10
Kostnader	149,7	156,9	159,2	154,2
Kommunbidrag	139,7	146,9	149,2	144,2
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

För perioden 2017-2019 har nämnden beviljats utökad ram för ökade driftskostnader inför VM 2019 i Skidskytte med 1 160 tkr för 2017, 1 515 tkr för 2018 och 920 tkr för 2019.

För 2016 ligger i nämndens ram halvårskostnad för filialbibliotek i Lit. Från 2017 då biblioteket kommer att vara öppet helår har nämnden beviljats utökad ram med 500 tkr.

Från 2017 har nämnden beviljats ökad ram med 200 tkr i samband med ersättning av naturgräset på Jägarvallen med nytt konstgräs samt ökade driftskostnader i samband med att B-plan vid Jämtkraft Arena placeras styckas upp och läggs ut som en 7-mannaplan och ett par 5-mannaplaner.

För 2017 och 2018 har nämnden beviljats 2 000 respektive 4 300 tkr för att täcka intäktsbortfall i samband med stängning och ombyggnad av Storsjöbadet.

Ansvaret för stora arrangemang är delat mellan kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden. Nämnden lämnar arrangemangsbidrag medan kommunstyrelsen står för ökade driftskostnader. För 2018 och 2019 har nämnden fått ersättning för ökade kostnader för Curling Mixed VM/senior VM samt Curling-EM med 583 tkr respektive 465 tkr per år.

Nämnden har fått utökad ram med 330 tkr från 2017 för att täcka vissa utökade lokaler inom kulturskolans verksamhet för att klara en god arbetsmiljö.

Några av nämndens begärda investeringar för 2017 innebär ökade kostnader för verksamheten.

Ett arrangemangsgolv till Östersund Arena kommer att innebära flera arrangemang varav vissa kan innebära ökade kostnader för nämnden. Driftskostnaden per utegym beräknas till 50 tkr och investering i cykelbanor och spår beräknas kosta 50 tkr årligen i drift.

Ifall nämnden beviljas investeringsmedel för 2018 finns även där några investeringar som innebär ökade driftskostnader. Till investeringen i en mindre biblioteksbus krävs ytterligare en bibliotekarietjänst till en kostnad av 600 tkr. Vid investering i ytterligare en konstgräsplan ökar driftskostnaden för skötsel med 150 tkr. Vid genomförande av begärda investeringar vid skidstadion kommer driftskostnaden att öka likaså kommer att ske vid investering i Litsbacken. Dessa kostnader beror till stor del på ambitionsnivå och lösning varför begäran om medel för ökade driftskostnader får redovisas senare.

En utredning har genomförts tillsammans med Region Jämtland-Härjedalen om att regionen och Östersunds kommun ska ansöka om medlemskap i ICORN som är en organisation som upplåter fristäder för förföljda kulturarbetare. Regionen tar beslut under 2016. Ifall Regionen tar beslut om att ansöka om medlemskap görs idag bedömningen att det krävs en utökad ram med 250 tkr.

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2017	2018	2019
<i>Sporthallen kapitalkostnader</i>	6 000	6 000	6 000
<i>Resurser till ICORN</i>	250	0	0
<i>Organisationsförändring Ekonomi/Finans</i>	-92	-92	-92
<i>Justering priser från Utförrarstyrelsen teknisk förvaltning</i>	-3 817	-3 817	-3 817
<i>Justering hyror från Utförrarstyrelsen teknisk förvaltning</i>	-718	-718	-718
<i>Kapitalkostnader ramjustering</i>	-310	-310	-310
<i>Resurser till Komtek</i>	550	550	550
<i>Justering kapitalkostnader med anledning av resultatkrav</i>	583	583	583
Summa	2 446	2 196	2 196

1.5 Investeringar

Beslutade skattefinansierade investeringar 2017-2018

För 2017 har kultur- och fritidsnämnden fått beviljat 300 tkr för inventarier, 1 000 tkr för byte av fläktkanoner på Östberget, 2 000 tkr för att löpande genomföra anläggnings- och maskininvesteringar som uppstår under året, samt 1 500 tkr för att göra miljöinvesteringar i nämndens anläggningar. Några av dessa miljöinvesteringar kan bli lönsamma investeringar. Detta kommer att redovisas separat i samband med att miljöinvesteringarna genomförs.

För 2018 har kultur- och fritidsnämnden fått beviljat 500 tkr för inventarier, 1 500 för byte av ismaskin i Brunflo ishall, 1 500 för byte av ismaskin i Östersund Arena, 600 tkr för ny server till Östersunds bibliotek, 2 000 tkr för att löpande kunna göra de anläggnings- och maskininvesteringar som uppstår, samt 1 500 tkr för att göra miljöinvesteringar i nämndens anläggningar.

Behov av ombudgetering av beslutade skattefinansierade investeringar från 2016 till 2017

Investeringen i om- och tillbyggnad av Sporthallen beräknas vara slutförd i november 2016. Vissa verksamhetsanpassningar kommer att ske under 2017, varför nämnden begär att 1 000 tkr ombudgeteras från 2016 till 2017.

Nyttillkomna skattefinansierade investeringsbehov 2017-2018

För att klara investeringar i datautrustning och inventarier 2017 begär kultur- och fritidsnämnden 460 tkr. Kommande år 2018 och 2019 räknar nämnden med att det krävs 460 tkr per år. I den långsiktiga reinvesteringsplanen för kultur- och fritidsnämnden fanns en ny

pistmaskin till skidstadion upptagen 2019. Eftersom det är VM i skidskytte 2019 behöver en pistmaskin finnas på plats redan 2018 varför nämnden begär att den investeringen tidigareläggs. Utifrån ambitionen att anordna flera stora arrangemang i Östersund Arena begär nämnden medel för att kunna investera i ett arrangemangsgolv, lokal till förvaring samt stolar till en kostnad av 4 000 tkr. På Storsjö Strand finns ett investeringsbehov på 1 500 tkr 2018 för konstnärlig gestaltning. Vid Gustavsbergsbacken finns behov av åtgärder för att förbättra arbetsmiljön samt tidigarelägga och snabba på snölägningsprocessen med 1 500 tkr. För att kunna erbjuda anläggningar för fotboll tidigare under våren begär kultur- och fritidsnämnden 3 000 tkr 2018 för att investera i ytterligare en konstgräsplan. För att kunna genomföra insatser för friluftslivet begär nämnden 500 tkr per år 2017-2018 för utegym och 500 tkr per år 2017-2018 för utveckling av cyklingspår och banor. Biblioteket behöver investera i återlämningshyllor/lådor vid filialbiblioteken samt investera i smartlockers för att kunna erbjuda litteratur och läsning på andra arenor än biblioteken, till en beräknad kostnad av 700 tkr. Nämnden begär 2 000 tkr 2018 till inköp av en mindre biblioteksbus för att kunna möta det ökade behovet av biblioteksservice från förskolor, skolor, asylboenden och allmänhet. Slutligen begär nämnden 15 000 tkr i investeringsmedel för åtgärder i Litsbacken. Innan summan för Litsbacken helt kan fastställas krävs dock en fördjupad projektering och diskussion kring ambitionsnivå.

VM 2019 åtgärder

För att lösa åtgärder inför VM 2019 i skidskytte äskar kultur- och fritidsnämnden dels 17 500 tkr 2017 och 7 000 mnkr 2018 i investeringar i anläggningen. Därtill äskar nämnden 3 500 tkr 2017 och 4 000 tkr 2018 för att bygga en ny huvudentré till skidstadion.

Äskade skattefinansierade investeringar 2019

För 2018 har kultur- och fritidsnämnden ett behov av 460 tkr för inventarier. Det består av 170 tkr för datorer och servrar, 120 tkr för möbler och 170 tkr för pianon. Vidare finns behov av 2 000 tkr för att löpande kunna göra de anläggnings- och maskininvesteringar som uppstår, samt 1 500 tkr för att kunna slutföra projektet med miljöinvesteringar i nämndens anläggningar. För att kunna genomföra insatser för friluftslivet begär nämnden 500 tkr för investering i utegym.

Övriga investeringar

Kommunstyrelsen har våren 2015 tagit beslut om att medfinansiera projektet Peak Innovation 3. I projektet ingår att stimulera forskning, innovation och affärsutveckling inom och mellan branscherna turism, sport och friluftsliv. I projektplanen ingår bl a att driva ett fortsatt arbete för att få fler internationella idrottsevenemang till Östersund. I projektplanen pekas Curling samt de paralympiska idrotterna ut som särskilda fokusområden. För att anläggningarna ska uppfylla de krav som ställs vid större arrangemang kommer nämnden troligen att bli tvungen att gå fram med begäran om medel för investeringar.

Investeringar

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Skattefinansierade investeringar	102,9	31,66	58,56	4,46
Intäktsfinansierade investeringar	0			
Taxefinansierade investeringar	0			
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas	2,4			
Summa investeringsutgifter	105,3	31,66	58,56	4,46
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr				
Sporthallen	84,5			
VM 2019		21	11	
Litsbacken		1,5	13,5	

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

- *För investering i Litsbacken beviljas nämnden 1,5 mnkr 2017 för projektering och resterande 13,5 mnkr 2018.*
- *Investering i arrangemangsgolv med 4 mnkr 2017 tidigareläggs till 2016.*
- *Ombudgetering tillbyggnad Sporthallen med 1 mnkr från 2016 till 2017 godkänns.*
- *För investering såsom avdelare ridhus på Frösö Ridcenter beviljas nämnden 1,5 mnkr 2017 och för ny servicebyggnad med 15 mnkr år 2018.*

1.6 Underskrifter

Karin Thomasson

Ordförande

Johan Palm

Förvaltningschef

Budget 2017

Miljö- och samhällsnämnden

Kommunfullmäktiges beslut 2016-11-24

Innehållsförteckning

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut	67
1.1 Uppdrag	67
1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling	67
1.3 Mål & Indikatorer	68
1.3.1 <i>I det demokratiskt hållbara Östersund litat medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.</i>	<i>68</i>
1.3.2 <i>Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.</i>	<i>69</i>
1.3.3 <i>I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.</i>	<i>71</i>
1.3.4 <i>I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.</i>	<i>73</i>
1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr	74
1.5 Investeringar	75
1.6 Underskrifter	76

Bilagor

Bilaga 1: MSN Blankett 2 sammanställning 2017-2021

Bilaga 2: MSN Blankett 3 Spec invest 2017-2019

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Nämnden ansvarar för plan- och byggnadsväsendet, miljö- och hälsoskyddsområdet, gatu- och trafikområdet, parker och stadsnära skogar, kollektivtrafikfrågor och färdtjänst, taxor och omfattning vad avser renhållning och VA, den kommunala lantmäterimyndigheten, GIS, kart- och mätproduktion, adressättning samt namnsättning av gator och allmänna platser. Nämndens målgrupp är allmänhet, företag och organisationer i kommunen, den kommunala förvaltningen samt organisationer och myndigheter.

1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling

Enligt kommunfullmäktiges budgetdirektiv för 2017 ska nämnden fortsätta att planera för en hög produktion av bostäder under de kommande åren. Det är därför viktigt att förvaltningen kan fortsätta ha kortast möjliga handläggningstider för detaljplaner och bygglov.

Vidare anges att kollektivtrafiken ska fortsätta att utvecklas med målet att bli helt fossilfri under de kommande åren. Två laddstationer för elhybridbussar planeras för att så småningom kunna köra en busslinje på huvudsakligen el. Linjenätet anpassas för att svara upp mot behov för nya bostäder och bostadsområden. Flera nya laddstationer för personbilar i mindre tätorter på landsbygden gör det enklare att välja en elbil utanför centrala Östersund. Bättre skyltning och information gör det lättare att hitta en ledig p-plats i centrala Östersund och vilket bidrar till att minska söktrafiken. Östersunds centrum och Badhusparken ska bli ännu mer attraktiva och tillgängliga. De ska vara lätta att besöka både till fots, med cykel eller buss.

Nämnden ska fortsätta satsningen på cykling enligt cykelprogrammet. Sex kilometer expresscykelväg ska anläggas i Östersund för att underlätta cykelpendling från stadens yttre områden. Nämnden deltar också i arbetet med att ta fram en ny avfallsplan med syfte att förenkla sopsortering och återvinning.

Miljö- och samhällsnämnden har en viktig del i att förverkliga intentionerna i tillväxtplanen. Här är nämndens uppgift så som samhällsbyggare att, via detaljplaner och bygglov, möjliggöra en fortsatt positiv utveckling av antalet tillkommande bostäder. I de nya bostadsområden som växer fram är kvaliteter i form av tillgängliga offentliga och privata miljöer, bra tillgång till gång och/eller cykelvägar, rekreationsområden och omhändertagande av dagvatten viktiga delar. Miljö- och samhällsnämnden har också ett uppdrag att verka för ett attraktivt Östersund med en god bebyggd miljö och hög arkitektonisk kvalitet. Detta sker bland annat genom rådgivning, information och i arbetet med kulturmiljöprogram. Under 2017 ser nämnden ett fortsatt högt bostadsbyggande, vilket ställer krav på en hög planberedskap och resurser att handlägga de bygglovärenden som kommer in. Att ha möjlighet att prioritera tillsyn inom tillgänglighetsfrågor när antal bygglovsärenden är mycket högt kräver också resurser. Ett antal stora planprojekt kommer att vara aktuella under 2017 såsom Frösö Park, Knytta, Storsjö strand samt eventuellt flera större projekt i centrala staden.

Nämndens tillsyns- och kontrollarbete kommer liksom tidigare år att bedrivas så att lokala frågor som har störst påverkan på människors hälsa och miljö prioriteras. Det innebär att tillsynen och andra uppdrag bedrivs i riktning mot ett hållbart Östersund, där kommunens miljömål nås och medborgarnas välmående främjas. Extra fokus kommer att ligga på att ytterligare förbättra miljöer där barn och unga vistas och minska påverkan från hälso- och miljöstörande ämnen. Nämnden deltar i arbetet med att ta fram en VA-plan och en klimatfärdplan, samt arbetar vidare med bildandet av kommunala naturreservat.

Livsmedelskontrollen bedrivs så att de livsmedel som säljs eller serveras i kommunen är säkra

och en del av kontrollen inriktas på att upptäcka eventuellt fusk, allt för att medborgarna ska känna sig trygga.

Väghållningen på kommunens gator och vägar ska vara effektiv, ekonomisk och hållbar. I enlighet med nämndens servicedeklarationer prioriteras gång- och cykeltrafik i detta avseende. Förvaltningen fortsätter arbetet med att ta fram och revidera underhållsplaner för att tydliggöra det framtida underhållsbehovet för den infrastruktur som nämnden ansvarar för. På parksidan fortsätter arbetet inom ytterligare ett fokusområde. 2017 blir det första hela året som hopptorn och badbrygggor är i drift mellan broarna på Frösön. Det arbete som sker inom ramen för Grön Trafik samt fortsatta åtgärder avseende förnyelse av gatubelysningen i kommunen är viktiga för att kunna uppnå kommunens mål om att bli fossilbränslefri och energieffektiv 2030. Den kommunala lantmäterimyndigheten fortätter att arbeta bort gamla ärenden och att uppnå beslutade handläggningstider. Under första halvåret 2016 rekryterades två nya lantmätare. Inom mät och gis är ärendetillströmningen fortsatt hög, det kan eventuellt bli nödvändigt att se över bemanningen även inom detta teknikområde. Ansvaret för den allmänna kollektivtrafiken har genom skattväxling överförts till regionen. Nämnden ansvarar dock ekonomiskt för de ungdomskort som infördes hösten 2015. Förvaltningen representerar även kommunen i de så kallade trepartssamtal som förs mellan kommunen, regionen och bussbolagen. Arbetet med handläggning av ärenden avseende särskild kollektivtrafik (färdtjänst) fortsätter.

1.3 Mål & Indikatorer

Långsiktiga mål:

1.3.1 I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

Genom att uppfylla nämndens servicedeklarationer och ha ett gott bemötande visar nämnden att verksamheten präglas av rättsäkerhet och effektivitet, vilket bidrar till att medborgarna upplever ökad tillit till det demokratiska systemet. Nämnden tar, i varje del av sin verksamhet genom sina verksamhetsplaner, fram åtgärder och aktiviteter som ökar medborgarnas upplevelse av inflytande.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.1.1 Valdeltagande är en indikation på vilken tillit medborgarna har till det demokratiska systemet, därför är målet att det totala valdeltagandet och förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter i kommunvalet 2018.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Genom att uppfylla nämndens servicedeklarationer och ha ett gott bemötande visar nämnden att verksamheten	Antal ärendetyper enligt servicedeklarationerna som uppfyller beslutade handläggningstider till minst 95%.	7st	10st	10st	

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
präglas av rättsäkerhet och effektivitet, vilket bidrar till att medborgarna upplever ökad tillit till det demokratiska systemet. Nämnden ska därför nå handläggningstiderna i minst 95% av alla ärendetyper enligt servicedeklarationer och andelen nöjda med bemötandet ska vara minst 98%.	Resultat från MSN's kvalitetsutvärdering, andel nöjda med bemötande ska vara minst 98%.	96,5%	95,8%	98,2%	

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.1.2 *Medborgarnas upplevelse av sitt inflytande ska öka, i SCB:s medborgarundersökning ska inflytandeindex vara minst 60 poäng (av 100) år 2018.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Nämnden tar, i varje del av sin verksamhet genom sina verksamhetsplaner, fram åtgärder/aktiviteter som ökar medborgarnas upplevelse av inflytande och genomför minst 90% av dessa.	Minst 90% genomförda åtgärder/aktiviteter enligt verksamhetsplaner.				

Långsiktiga mål:

1.3.2 Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.

Miljö- och samhällsnämnden har ett särskilt ansvar för att tillgängliggöra det allmänna utrymmet oavsett om det handlar om gatumiljö, parker eller stadsnära skogar. Det innebär att följa planen "Östersund för alla" och det handlingsprogram som tagits fram för respektive nämnd.

Att så många barn och unga går ut skolan med godkända betyg för gymnasiet är ett övergripande mål som alla nämnder ska bidra till. Härvidlag har miljö- och samhällsnämnden ansvar för att säkerställa en god inomhusmiljö.

Genom att hålla en hög nivå, både tekniskt och arkitektoniskt, och samtidigt kontrollera att lagar och regler kring tillgänglighet följs, skapas en attraktiv, hälsosam och trygg kommun.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.1 I ett öppet och välkomnande Östersund trivs alla ungdomar i skolan och ingen medborgare upplever kränkande behandling eller diskriminering.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
I ett öppet och välkomnande Östersund upplever ingen medborgare kränkande behandling eller diskriminering. Nämnden bidrar genom att under planperioden genomföra föreslagna åtgärder enligt handlings- och aktivitetsplaner för de kommunala nämnderna 2015-01-22, "Östersund för Alla".	Genomförda aktiviteter i "Östersund för alla" enligt tidplan framtagen av nämnden.				
I ett öppet och välkomnande Östersund trivs alla ungdomar i skolan. Alla elever i grund- och gymnasieskolan ska ha en utbildningsmiljö som har en positiv inverkan på inlärningsförmågan.	Andel genomförda inspektioner av planerade ska vara minst 95%.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.2 Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ökar varje år och är den högsta inom kommungruppens större städer år 2020. (SCB)

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Planering och byggande skapar ett attraktivt Östersund med en god bebyggd miljö och höga estetiska värden. I Östersunds kommun ska ingen bli sjuk av sin boendemiljö.	Minst två detaljplaner per år innehåller skydds- eller varsamhetsbestämmelser för kulturhistoriskt värdefull miljö.	2st	2st	3st	
	Antal nya bostäder, småhus, i planer för ny- och ombyggnation.	103st	6st	10st	
	Antal nya bostäder, småhus, i bygglov för ny- och ombyggnation.		85	108	
	Antal nya bostäder, flerbostadshus, i planer för ny- och ombyggnation.	244st	576st	58st	

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
	Antal nya bostäder, flerbostadshus, i bygglov för ny- och ombyggnation.		56st	334st	
	Andel förelägganden per registerat klagomål ska minska i förhållande till f.g. år.				
	SCB's index; Upplever medborgarna att kommunen är en attraktiv plats att bo och leva i?				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.3 *Medborgare i Östersund ska känna sig trygga. Värdet på medborgarnas upplevelse av trygghet ska till 2020 ha ökat med tio procentenheter i SCB:s medborgarundersökning.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Medborgarna i Östersunds kommun känner sig trygga. Nämnden genomför minst en trygghetsvandring som ger ökad kunskap om var boende i området upplever otrygghet och vilka åtgärder som bör vidtas.	Genomförd trygghetsvandring			1st	
	SCB:s fråga "Hur ser du på hur tryggt och säkert du kan vistas utomhus på kvällar och nätter?"			6,5	
Medborgarna i Östersunds kommun känner sig trygga. Medborgarna har tillgång till säkra livsmedel och säkert dricksvatten och kan göra medvetna val, dvs medborgarna kan lita på ex märkning av livsmedel, menyer osv. Nämnden bidrar till detta genom att genomföra minst 95% av planerade livsmedelskontroller.	Andel genomförda livsmedelskontroller ska vara minst 95% av planerade kontroller.	94,8%	95,9%	94,5%	

Långsiktiga mål:

1.3.3 I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.

Hållbar tillväxt ska vara en ledstjärna för miljö- och samhällsnämndens verksamhet. Detta uppfyller nämnden genom att i alla beslut beakta biologisk mångfald, effektivt nyttjande av gemensamma resurser och genom att tillse att inte skapa nya hälso- och miljöproblem. En

hållbar tillväxt innebär också att koldioxidutsläppen minskar.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.1 *De fossila koldioxidutsläppen minskar med 100 % till 2030 jämfört med 2010.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Nämnden bidrar till minskat koldioxidutsläpp. Målen är därför att cykeltrafiken ökar med 2 % jfm föregående år, resande med kollektivtrafik ökar med 5% jfm med föregående år, minst 90% av bostäderna i detaljplaner och förhandsbesked med nyproduktion har god tillgång till kollektivtrafik.	Cykeltrafik enligt mätpunkter ska öka med minst 2%.	5,9%	2,4%	-0,5%	
	Resande med kollektivtrafik (Länstrafik och Stadsbussarna) ska öka med minst 5%.	0%	3,8%	4%	
	Minst 90% av bostäder i nya detaljplaner ska vara lokaliserade inom 300 meter från hållplats som trafikeras med minst 15/8/6 turer per vardag/lördag/söndag i vardera riktningen.	90,6%	100%	100%	

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.2 *Energiförbrukningen minskar med 20 % jämfört med 2010.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Nämnden bidrar till minskad energiförbrukning. Elförbrukning för gatubelysning minskar med 2 % jfm med föregående år och ytterligare 10 verksamheter har aktuella energiplaner i syfte att minska sin energianvändning.	Elförbrukningen för gatubelysning ska minska med minst 2%.	7,8%	3,3%	3,7%	
	Minst 5 nya verksamheter har aktuella energiplaner.		10st	26st	

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.3 *Planering och genomförande av kommunens verksamheter skapar inte nya miljö- och hälsoproblem eller ökar befintliga.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Nämnden arbetar aktivt med att få misstänkt förorenade områden undersökta.	Antal påbörjade undersökningar av potentiellt förorenade områden.				
	Antal avslutade undersökningar av potentiellt förorenade områden.				
	Antal påbörjade efterbehandlingar av förorenade områden.				

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse värde 2015
	Antal avslutade efterbehandlingar av förorenade områden.				
Nämnden bedriver tillsyn för att minska påverkan av hälso- och miljöskadliga ämnen.	Genomföra minst tre tillsynsprojekt.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.4 Kommunen är en förebild i arbetet för ekologisk hållbarhet, vilket visar sig i att vi behåller vår miljöcertifiering.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse värde 2015
För att främja den biologiska mångfalden arbetar nämnden för att naturreservat och skyddade områden bildas inom planperioden. Nämnden genomför också minst tio aktiviteter som ökar den biologiska mångfalden.	Antal bildade naturreservat och skyddade områden.	0st	0st	0st	
	Antal genomförda aktiviteter.				

Långsiktiga mål:

1.3.4 I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.

Genom en aktiv markpolitik och god planering skapas förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande. Detta ska ske med god ekonomisk hushållning som grund vilket kräver att bostadsplaner förläggs i anslutning till befintlig infrastruktur. Det är också viktigt att underhålla redan gjorda investeringar.

En annan form av god ekonomisk hushållning är att vara en attraktiv arbetsgivare. Genom att satsa på attraktivitet behåller nämnden kompetent personal och attraherar nya medarbetare.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.1 Tillsammans med näringslivet och det omgivande samhället skapar vi förutsättningar för att bygga minst 330 bostäder och för minst 240 nya arbetstillfällen per år.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse värde 2015
Nämndens uppdrag är att ha tillräckligt god planberedskap för att skapa förutsättning för produktion av minst 330 bostäder per år.	Antal bostäder i antagna planer ska vara minst 330 per år.		582st	68st	
	Totalt antal bostäder i antagna planer.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.2 *Kommunen planerar samhället utifrån ett hållbarhetsperspektiv, där översiktsplanen anger kommunens viljeinriktning. Underhållet av kommunens fastigheter och anläggningar sker på ett sätt som behåller värdet på dem.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
För att nå god ekonomisk hushållning och för att underhålla kapitalintensiva anläggningar uppfyller nämnden kommunfullmäktiges mål för kommunala gator och vägar. Därför ska minst 2,5% av de kommunala gatorna beläggas som medelvärde under en löpande treårsperiod.	Underhållsbeläggning över en treårs period ska vara minst 2,5%.	2,1%	1,8%	2,7%	

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.3 *Att kommunen är en attraktiv arbetsgivare innebär att kommunen erbjuder utvecklings-möjligheter och goda arbets- och anställningsförhållanden, samt att kommunen präglas av mångfald.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Nämnden är en attraktiv arbetsgivare och målet är att alla värden i angivna indikatorer bibehålls eller förbättras jmf föregående år.	HME (hållbart medarbetarengagemang)	76	78		
	Andelen ambassadörer.	19%	32%		
	Stressindex	68	68		

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.4 *Alla medarbetare värderas lika och arbetsmiljön på kommunens arbetsplatser är hälsofrämjande och ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.*

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.5 *Sjukfrånvaron i den kommunala organisationen är högst 4,5 % år 2020.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Sjukfrånvaron ska vara högst 4%.	Sjukfrånvaron ska vara högst 4 %.	4,9%	4%	5,7%	

1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	54,5	54,5	54,5	54,5
Kostnader	190,8	189,3	188,8	188,8
Kommunbidrag	136,3	134,8	134,3	134,3
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Nämnden begär utökad ram inför 2017 på totalt 1,3 mkr. Antalet berättigade till ungdomskort har ökat under både 2015 och 2016 och nämnden begär därför mer resurser för att täcka kostnaderna för detta. Ökat antal ungdomskort innebär att kostnaderna ökar vilket i sin tur får effekt på den index-justering om 5 % på kortpriset som görs från och med 2017. Nämnden begär därför också justering av tillskottet för indexuppräknigen. Totalt begär nämnden utökad ram för ungdomskort med +0,86 mkr. Utöver det begär nämnden utökad ram för tillkommande driftskostnader p g a gjorda investeringar 2016, + 0,15 mkr. Nämnden begär också utökad ram p ga för låg indexuppräknig inför 2017, +0,25 mkr.

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2017	2018	2019
<i>Kompensation och korrigerig Ungdomskort</i>	860	860	860
<i>Ökade driftskostnader pga investeringar 2016</i>	150	150	150
<i>Driftskostnad 2017 för beviljade investeringar 2016</i>	455	455	455
<i>Organisationsförändring Ekonomi/Finans</i>	-110	-110	-110
<i>Justering priser från Utförarstyrelsen teknisk förvaltning</i>	-3 469	-3 469	-3 469
<i>Justering hyror från Utförarstyrelsen teknisk förvaltning</i>	-343	-343	-343
<i>Kapitalkostnader ramökning</i>	281	281	281
<i>Tillskott utifrån resultat av löneöversyn 2016</i>	0	0	0
<i>Justering kapitalkostnader med anledning av resultatkrav</i>	659	659	659
Summa	-1 517	-1 517	-1 517

1.5 Investeringar

Reinvesteringar - baspaket

Reinvesteringarna är kopplade till de anläggningar som förvaltas av nämnden. Alla föreslagna reinvesteringar syftar till att ta hand om tidigare investeringar.

Exploateringsavtal

Byggandet av Viadukt Söder pågår. Sanering av förorenad mark har blivit mer omfattande än de inledande bedömningar som gjordes. Dessutom har Trafikverkets krav varit kostnadsdrivande. Nämnden behöver därför ytterligare 1,0 mkr.

Den gatukostnadsersättning som tagits in för att täcka ombyggnation av Hjälmatorpsvägen är för liten och behöver förstärkas med 1,0 mkr.

Under 2017 förväntas arbetet med en park på Norr kunna inledas. Byggandet av en ny förskola på Jägarvallén har inväntats.

Skattefinansierat - baspaket

I det skattefinansierade baspaketet ingår förstudier, tillgänglighetsåtgärder, förverkligande av cykelprogram och utvecklingsplan för centrum samt att fortsätta arbetet med trafiksäkerhet och trygghet.

Skattefinansierat - funktionella mittstråket

Arbetet med att utföra expresscykelvägar fortsätter. Under 2016 planeras Trondheimsvägen samt Brunflovägen mellan Krondikesvägen och Fagerbacken att byggas om. Arbetet är sedan tänkt att fortsätta 2017 med Brunflovägen mellan Fagerbacken och Stuguvägen samt kompletterande växtlighet på Trondheimsvägen. Under 2018 planeras även Krondikesvägen och Genvägen att omvandlas till expresscykelvägar. Tillväxtverket har beviljat kommunen bidrag till en stor del av investeringarna.

Skattefinansierat - stadsmiljöavtal

Under 2017 planeras två laddstationer för elbussar att uppföras på dagens linje 2. En laddstation uppförs i Brittsbo och en i Torvalla. Kommunen har beviljats bidrag från Trafikverket till en stor del av investeringen.

Skattefinansierat - övrigt

Ett antal angelägna investeringsobjekt behöver genomföras för att förbättra kommunen inom ett antal områden. Totalt uppgår kostnaden till 3,6 mkr.

I investeringsbilagorna redovisas kostnaden för varje projekt med en detaljerad projektbeskrivning.

Investeringar

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Skattefinansierade investeringar	22,75	24,45	28,35	20,35
Ombudgetering park Stadsdel Norr		2,0		
Ombudgetering gångbana Inspektörsväg		0,2		
Ombudgetering utsiktsplats Stockeväg		0,4		
Intäktsfinansierade investeringar	42,2			
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	64,95	27,05	28,35	20,35
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar	18,7	16,0	16,35	14,7
Objekt > 10 mnkr	40			

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

- *Ombudgetering park Stadsdel Norr med 2 mnkr, gångbana Inspektörsväg med 0,2 mnkr och utsiktsplats Stockeväg med 0,4 mnkr godkänns.*

1.6 Underskrifter

Florian Stamm

Florian Stamm

Ordförande

Lars Andersson

Lars Andersson

Förvaltningschef

Budget 2017

Socialnämnden

Kommunfullmäktiges beslut 2016-11-24

Innehållsförteckning

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut	79
1.1 Uppdrag	79
1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling	79
1.3 Mål & Indikatorer	80
1.3.1 <i>I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.</i>	<i>80</i>
1.3.2 <i>Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.</i>	<i>80</i>
1.3.3 <i>I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.</i>	<i>82</i>
1.3.4 <i>I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.</i>	<i>82</i>
1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr	84
1.5 Investeringar	85
1.6 Underskrifter	85

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Socialtjänstens målgrupp finns bland samtliga medborgare som vistas i Östersunds kommun. Målgruppen kan delas in i följande kategorier;

- Barn, ungdomar och vuxna med risk för ogynnsam utveckling, bor i familjer med missbruk/misshandel, psykisk ohälsa eller annan problematik
- Medborgare som behöver hjälp vid fastställande av faderskap/vårdnad, boende, umgänge och adoptioner.
- Vuxna med missbruksproblem eller psykisk ohälsa, i behov av stöd för sin försörjning, i behov av rehabilitering, psykosocialt stöd mm
- Vuxna och barn som utsatts eller riskerar att utsättas för våld/övergrepp i nära relation
- Boende och stöd till ensamkommande asylsökande barn och barn som beviljats permanent uppehållstillstånd samt övriga nyanlända
- Restaurangägare/näringsidkare för serveringstillstånd/tillsyn av servering av alkoholdrycker, tillsyn av försäljning av tobak, öl och receptfria läkemedel, samt rökförbud i offentliga miljöer

1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling

Socialnämnden kommer i samarbete med andra berörda att verka för ett öppet, välkommande och tillgängligt Östersund. Att medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor. Kommunen ska kunna erbjuda barn och ungdomar en trygg uppväxt med stärkande faktorer runt barn och ungdomar. Genom att fortsätta främja samarbetet mellan socialtjänst, skola och polismyndighet ska förebyggande och uppsökande arbete utvecklas, tidiga insatser stärkas samt minska antalet placeringar enligt LVU (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga) och LVM (lagen om vård av missbrukare). Detta kan ske genom tidiga insatser i familjer, uppsökande arbete samt fortsätta att anpassa öppenvårdsinsatserna inom kommunen.

Nämnden ska i samarbete med Region J/H inrätta Socialpsykiatriskt team och Integrerad verksamhet, vilket därmed blir en tillväxt av den egna öppenvården, som framgent ska fortsätta att utvärderas och utvecklas för att säkerställa att det är rätt insatser med god kvalitet som är kostnadseffektiv. Inom nämndens område Försörjning sker fortsatta satsningar för att främja inträdet på arbetsmarknaden. Dels fortsätter kommunen med arbetsmarknadsanställningar men därtill ska även 100 nyanlända erbjudas praktikplatser inom kommunens verksamhet. De individuella effekterna kommer snabbt att visa sig genom att individen får möjlighet att närma sig den reguljära arbetsmarknaden och därmed långsiktig egenförsörjning, medan de positiva effekterna på kostnaderna för ekonomiskt bistånd kan komma att dröja något år. Bekymmersamt är de framtida höga boendekostnaderna och effekterna av det (såsom avhysningar och trångboddhet).

Område Integration kommer att intensivt arbeta med integrationsfrämjande insatser för främjandet av egenförsörjning, ökad tillväxt i kommunen samt bättre folkhälsa - totalt en bättre välfärd. Vi ska tillvarata människors olikheter, kompetens och kraft och därmed bli en förebild när det gäller mångfald, integration och antidiskriminering. Precis som tidigare ska nämnden fortsätta främja socialt företagande och bidra till att föreningar i samarbete med barn och ungdomar bedriver en drogfri verksamhet.

Socialnämndens mål ska leda till en ständig prestations- och kvalitetsökning av verksamheten.

Vi ser stora möjligheter med fastställda mål och indikatorer att både mäta över tid men även kunna jämföra oss med andra kommuner. Under kommande år krävs stor fokusering inom följande fem områden – placeringar, ekonomiskt bistånd, integration, samverkan samt arbetsmiljö varför också många mål belyser just dessa.

1.3 Mål & Indikatorer

Långsiktiga mål:

1.3.1 I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Det aktiva deltagandet i samhällsutvecklingen främjas för medborgare inom socialtjänstens målgrupp. Ett öppet sammanträde genomförs under året.	Antal öppna sammanträden				
Enskilda och grupper i behov av socialtjänstens insatser anser att de är delaktiga och har inflytande. Av de medborgare som är aktuella för utredning och/eller insatser ska andelen nöjda med sin delaktighet i beslut om åtgärder och insatser som berör dem öka årligen.	Andel aktuella för utredning och/eller insatser nöjda med sin delaktighet i beslut om åtgärder och insatser som berör dem (år 2016 60%)	94,7%	90,5%	92%	

Långsiktiga mål:

1.3.2 Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.1 År 2020 har ungdomar i Östersunds kommun förbättrad psykisk hälsa.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.2 Andel vuxna nyanlända som efter avslutad etablering arbetar eller studerar är 50 % år 2020.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
-----------	-------------	-------------	-------------	-------------	----------------------

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Vuxna nyanlända som efter avslutad etablering har egenförsörjning uppgår till minst 35% år 2017 och ökar i förhållande till föregående år för att vara minst 50% år 2020.	Nyanlända vuxna medborgare som efter avslutad etablering har egenförsörjning				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.3 *Andelen av befolkningen som får försörjningsstöd ska minska med en procentenhet till 2020.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Socialnämnden stärker och underlättar medborgarens förmåga att leva ett självständigt liv och uppmärksammar särskilt barn och ungdomars situation. Egenförsörjningen ska öka för barnhushåll.	Barn i befolkningen som ingår i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	1,5%	1,63%		
Socialnämnden stärker och underlättar medborgarens förmåga att leva ett självständigt liv och uppmärksammar särskilt barn och ungdomars situation. Andelen ungdomar som uppstår försörjningsstöd ska minska.	Unga vuxna med ekonomiskt bistånd, andel (%)	8,4%	7,23%		
Socialnämnden stärker och underlättar medborgarens förmåga att leva ett självständigt liv och uppmärksammar särskilt barn och ungdomars situation. 70 % av ungdomar aktuella för försörjningsstöd ska erbjudas arbetsfrämjande insats inom en månad.	Andel som erbjudits arbetsfrämjande insats, %		100%	100%	

Långsiktiga mål:

1.3.3 I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.1 Kommunen skapar förutsättningar för klimatsmarta medborgare.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Socialnämnden ska inom sitt ansvarsområde skapa ökad medvetenhet om miljöns betydelse för ett ekologiskt hållbart samhälle. 80% av alla medarbetare ska delta på utbildning inom miljöområdet.	Andel medarbetare som deltagit på utbildning inom miljöområdet, %				

Långsiktiga mål:

1.3.4 I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Resurserna används kostnadseffektivt utifrån ett kunskapsbaserat förhållningssätt där insatserna har avsedd effekt, ges i rätt tid och är av rätt kvalitet. Av de barn 0-12 år som varit aktuella för utredning och/eller insatser och avslutats ska minst 70% ej återkomma inom ett år.	Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	80%	79%	79%	
Resurserna används kostnadseffektivt utifrån ett kunskapsbaserat förhållningssätt där	Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel %	86%	81%	80%	

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
insatserna har avsedd effekt, ges i rätt tid och är av rätt kvalitet. Av de ungdomar 13-20 år som varit aktuella för utredning och/eller insatser och avslutats ska minst 70% ej återkomma inom ett år.	Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel %	86%	81%	80%	
Resurserna används kostnadseffektivt utifrån ett kunskapsbaserat förhållningssätt där insatserna har avsedd effekt, ges i rätt tid och är av rätt kvalitet. Andelen personer, som varit aktuella för försörjningsstöd och avslutats och som inte återkommer inom ett år, ska ej understiga nivån för rikssnittet.	Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutad försörjningsstöd, andel (%)	72%	74%	73%	

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.1 Att kommunen är en attraktiv arbetsgivare innebär att kommunen erbjuder utvecklings-möjligheter och goda arbets- och anställningsförhållanden, samt att kommunen präglas av mångfald.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Socialnämnden är en attraktiv arbetsgivare med en hållbar strategi där engagerade medarbetare väljer att arbeta kvar för att utveckla sig själv och verksamheten. Personalomsättningen ska ej vara högre än 10%.	Personalomsättning, %			7,3%	

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.2 Alla medarbetare värderas lika och arbetsmiljön på kommunens arbetsplatser är hälsofrämjande och ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.3 Sjukfrånvaron i den kommunala organisationen är högst 4,5 % år 2020.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse evärde 2015
Sjukfrånvaron ska årligen minska för att vara högst 4,5% år 2020. (2015: Kommuntotal 8,4 %, Nämnd 7,2 %) Mål 2017: 6,0%	Sjukfrånvaro, %	7,2%	6,2%	7,2%	

1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	89,4	154,3	154,3	154,3
Kostnader	348,2	444,0	436,5	429,0
Kommunbidrag	258,8	289,7	282,2	274,7
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Ramtillskott år 2017 med 25 mnkr för volymökning för institutionsvård för barn, unga och vuxna med en minskning under planperioden med 7,5 mnkr för respektive år 2018 och 2019.

Tillkommande behov av ramtillskott begärs för	mnkr
Tre assistentjänster för att befintliga socialsekreterare behöver frigöras tid för att kunna utföra erforderliga arbetsuppgifter för att kunna upprätthålla rätts säkerheten.	1,6
Utökning av Fam.hemscentrum 2 tjänster. Länsövergripande verksamhet där en förändring av verksamheten kan bli aktuell år 2017, under förutsättning att övriga länets socialnämnder fattar beslut om utökning.	1,2
Ökade kostnader till Jämtlands läns samordningsförbund	0,3
Integrerad verksamhet med Region J/H – delfinansiering av 0,5 tj	0,4
Sekretess modul för hantering av individärenden digitalt för nämnden	0,2
Sammanlagt begär nämnden ett ramtillskott med	3,7

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2017	2018	2019
Organisationsförändring Ekonomi/Finans	-214	-214	-214
Justering priser från Utförarstyrelsen teknisk förvaltning	-184	-184	-184
Justering hyror från Utförarstyrelsen teknisk förvaltning	-275	-275	-275
Kapitalkostnader ramökning	110	110	110
Tillskott utifrån resultat av löneöversyn 2016	0	0	0
Summa	-563	-563	-563

- *Kommunfullmäktige godkände i samband med beslut om budgetdirektivet nämndens äskanden på 25 mnkr (för volymökningar för placeringar av barn unga och vuxna) men med en nedtrappning till att om 3 år få behålla 2,5 mnkr.*

1.5 Investeringar

Reinvesteringar enligt plan för inventarier, möbler, datorer, skrivare och kopiatorer. Med anledning av det ökade personalbehovet ökar investeringarna för datautrustning, möbler och inventarier. Förvaltningen har ökat sin personalstyrka med 55 % året 2015 och ökningen fortsätter. Därtill har även ny verksamhet startat upp vilket krävt mer lokaler samt utrustning. Ramökning för investeringar begärs med 0,6 mnkr för år 2017.

Investeringar

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Skattefinansierade investeringar	0,6	1,2	1,2	1,2
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	0,6	1,2	1,2	1,2
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr				

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

- *För reinvesteringar inventarier, möbler mm beviljas nämnden ramökning med 0,6 mnkr totalt 1,2 mnkr för respektive år 2017-2019.*

1.6 Underskrifter

Björn Sandal
Ordförande

Helén Eurenus
Förvaltningschef

Budget 2017

Utförarstyrelsen SF

Kommunfullmäktiges beslut 2016-11-24

Innehållsförteckning

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut	88
1.1 Uppdrag.....	88
1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling.....	88
1.3 Mål & Indikatorer.....	88
1.3.1 <i>I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.</i>	88
1.3.2 <i>Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.</i>	88
1.3.3 <i>I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.</i>	89
1.3.4 <i>I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.</i>	90
1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr.....	91
1.5 Investeringar.....	91
1.6 Underskrifter.....	92
2 Detaljbudget Utförarstyrelsen	93
2.1 Underlag till driftbudget/plan.....	93
2.2 Underlag till investeringsbudget.....	93
2.3 Åtaganden.....	94

Bilagor

Bilaga 1: SF - Blankett 2 Investeringar 2017-2019

Bilaga 2: SF - Blankett 3 Investeringar 2019

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Serviceförvaltningen är kommunens stödförvaltning och tillhandahåller en mängd service- och konsulttjänster till kommunens övriga verksamheter. De enheter som har störst omfattning är måltidsservice och Östersunds städ som erbjuder förskole-, skol- och äldreomat samt lokalstädning. Förvaltningen ger också stöd i form av löne- och pensionstjänster, IT-tjänster, upphandlingar, vaktmästartjänster, porto- och posthantering, kopieringsservice samt snickeri. Kommunens kundcenter med kommunvägledare som tar emot samtal, frågor och besökare till kommunen ingår också i serviceförvaltningen.

1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling

Serviceförvaltningens mål i budget 2017 är i stort en fortsättning på föregående års mål. Två kompletteringar har gjorts där förvaltningen som stor arbetsgivare mer aktivt kan bidra till att öka andelen anställda med utomnordisk bakgrund. Dessutom läggs under ekonomisk hållbarhet ett mål med tydligare koppling till förvaltningens verksamhet och utförarstyrelsens reglemente - att bedriva en effektiv verksamhet med god kvalitet.

Verksamhetsmässigt är t ex intresset för mat stort och den påbörjade resan mot ökad andel ekologiskt fortsätter i samarbete med beställande nämnder. Inom det administrativa området är fortsatt fokus på verksamhetsutveckling med stöd av IT. Elektronisk handel är ett annat område som enligt planering ska införas under året.

Inom personalområdet är hälsofrämjande ett nyckelord där insatser för att minska den negativa trenden för sjukfrånvaro ska genomföras.

1.3 Mål & Indikatorer

Långsiktiga mål:

1.3.1 I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

Inget mål för serviceförvaltningen.

Långsiktiga mål:

1.3.2 Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.

Serviceförvaltningen har ca 400 anställda och är därmed en stor arbetsgivare med flera arbetsplatser. I egenskap av detta har förvaltningen också stora möjligheter att skapa förutsättningar som gör att nyanlända kan komma in på arbetsmarknaden.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.1 *Andel vuxna nyanlända som efter avslutad etablering arbetar eller studerar är 50 % år 2020.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Serviceförvaltningens andel anställda med utomnordisk bakgrund ska årligen öka	Andel anställda med utomnordisk bakgrund	4%	5,2%	6,1%	5,7%
	Kommentar Jämförelsevärde avser Östersunds kommun totalt 2015				

Långsiktiga mål:

1.3.3 I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.

Förvaltningens mål är en fortsättning på 2016 års mål och innebär fokus på minskat koldioxidutsläpp, minskad volym giftiga kemikalier i förskola/skola och ökad andel ekologisk mat.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.1 *De fossila koldioxidutsläppen minskar med 100 % till 2030 jämfört med 2010.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Serviceförvaltningens utsläpp av koldioxid ska årligen minska	Andel miljöbilar		50%	67%	60%
	Kommentar Jämförelsevärde avser Östersunds kommuns andel enligt miljöredovisning 2015				
	Andel tågresor av totala antalet tåg- och flygresor		29%	22%	
	Andel förnyelsebara bränslen för mattransporter	17%	25%		
	Kommentar Värde för 2015 redovisas senare.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.2 *Giftiga kemikalier i förskolor och skolor är utfasade till 2020.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Serviceförvaltningen ska systematiskt och märkbart bidra till att giftiga kemikalier i förskolor och skolor minskas.	Antal genomförda byten av produktval/arbetsmetoder				
	Kommentar Mål och indikator är nya från 2016.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.3 *Av de livsmedel som kommunen köper in är minst 50% ekologiskt till 2020.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
-----------	-------------	-------------	-------------	-------------	----------------------

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Serviceförvaltningen ska verkställa och sträva mot att överträffa de mål kring ekologisk mat som respektive beställande nämnd beslutar.	Andel ekologisk mat till skolor och förskolor	18%	20%	25%	
	Andel ekologisk mat till särskilda boenden	8%	8%	9%	
	Andel ekologisk mat totalt i kommunen	15%	18%	20%	

Långsiktiga mål:

1.3.4 I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.

Enligt utförarstyrelsens reglemente så ansvarar styrelsen bland annat för att "bedriva en effektiv operativ verksamhet utifrån de uppdrag som utförarstyrelsen får". Förvaltningens verksamhetsidé påtalar också att kostnadseffektiva tjänster ska erbjudas. Effektivitet är därför en viktig faktor för utförarstyrelsen och serviceförvaltningen. En grundförutsättning är då nöjda kunder och en god upplevd kvalitet.

Nöjda och friska medarbetare skapar då en grogrund för detta där förvaltningens mål är att ligga i framkant på arbetsmiljö- och det hälsofrämjande området.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Serviceförvaltningen ska ha en ekonomi i balans där ständiga förbättringar mot en ökad effektivitet och kvalitet är i fokus	Nöjdhetsindex	74	74	75	
	Kvalitetsindex	77	77	78	

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.1 Att kommunen är en attraktiv arbetsgivare innebär att kommunen erbjuder utvecklings-möjligheter och goda arbets- och anställningsförhållanden, samt att kommunen präglas av mångfald.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.2 Alla medarbetare värderas lika och arbetsmiljön på kommunens arbetsplatser är hälsofrämjande och ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Serviceförvaltningens värde på hållbart medarbetarengagemang ska för varje år överstiga kommunens genomsnittliga värde	Hållbart medarbetarengagemang	79	80		
	Kommentar				
	Indikator är ny och mäts första gången 2016				
	Andel ambassadörer	20%	25%		
	Kommentar				
	Ingen mätning genomfördes 2015.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.3 Sjukfrånvaron i den kommunala organisationen är högst 4,5 % år 2020.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Serviceförvaltningens sjukfrånvaro ska årligen minska och uppgå till högst 5,5 % år 2020	Sjukfrånvaro i %	5,9%	7,4%	8%	
	Korttidssjukfrånvaro dag 1-14	2,1%	2,1%	2,1%	2,5%

1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	249,0	254,6	254,6	254,6
Kostnader	249,0	254,6	254,6	254,6
Kommunbidrag				
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker:

- Sänkta priser från Utförarstyrelsen teknisk förvaltning med totalt 797 tkr varav hyror med 658 tkr godkänns.
- Ekonomi och Finans verksamhet flyttas från Utförarstyrelsen serviceförvaltning till Kommunstyrelsen. Ersättning för utförd verksamhet till kommunstyrelsen med 315 tkr.

1.5 Investeringar

I serviceförvaltningens investeringsbudget/plan ingår i huvudsak reinvesteringar i dataservrar, städmaskiner, köksutrustning eller andra maskiner vars livslängd har gått ut och ett utbyte bedömts som nödvändigt för att kunna bedriva normal verksamhet. Reinvesteringarna ryms inom det utrymme som skapas genom avskrivningar och medför således ingen ökad driftskostnad.

Investeringar

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Skattefinansierade investeringar				
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas	3,8	4,3	6,1	4,9
Summa investeringsutgifter	3,8	4,3	6,1	4,9
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr				

I budget 2017 ingår utöver tidigare beslutad ram ett äskande om 0,2 miljoner kronor med anledning av ny dataskyddsförordning där IT-miljön måste anpassas med nya verktyg.

Budget 2018 är enligt tidigare beslutad ram.

Budget 2019 innehåller äskanden för reinvesteringar i IT-miljö samt köks- och städutrustning (för att upprätthålla nuvarande standard) och innebär ingen ökad kapitalkostnad då motsvarande utrymme skapas genom avskrivning på befintlig utrustning. Detaljer framgår av bilagor till denna budget.

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

- *Av äskade verktyg till it-miljön med anledning av ny dataskyddsförordning beviljas utförrarstyrelsen serviceförvaltning 0,2 mnkr.*

1.5 Underskrifter

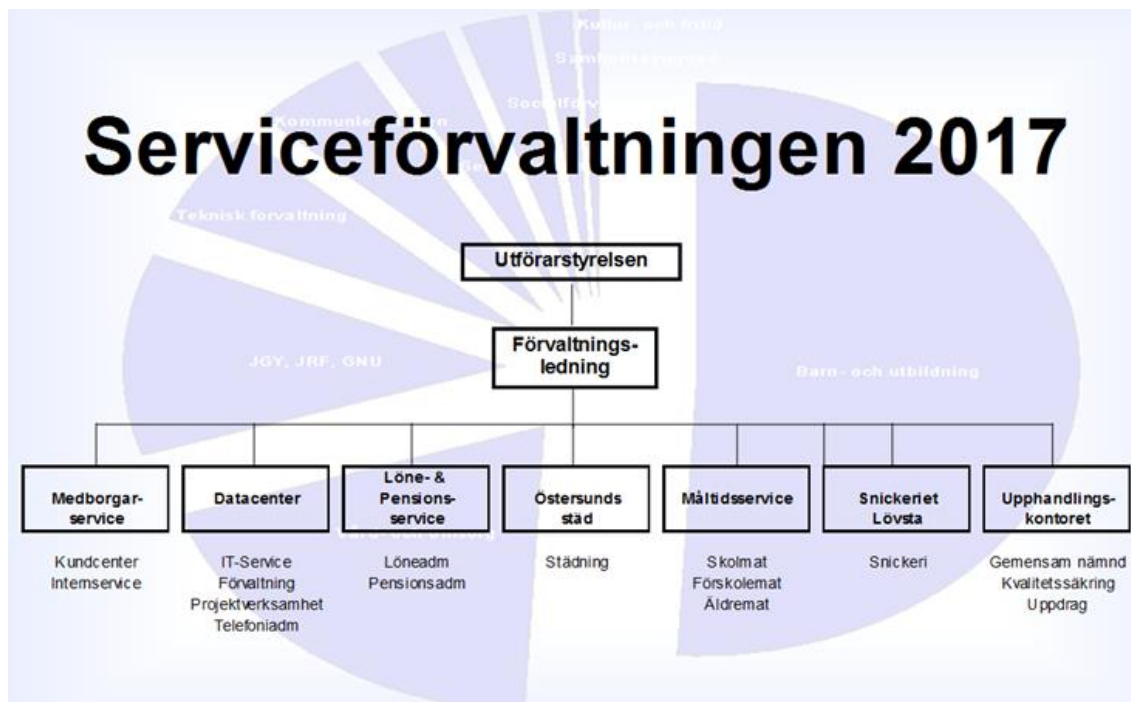
Nisse Sandqvist

Ordförande

Ann Rydén

Förvaltningschef

2 Detaljbudget Utförarstyrelsen

2.1 Underlag till driftbudget/plan

	Resultat 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Omsättning 2015	Omsättning 2016	Omsättning 2017
Måltidsservice	1 879	0	0	0	122 326	123 700	126 400
Östersunds städ	-153	0	0	0	50 205	48 500	54 800
Datacenter	21	0	0	0	32 646	31 800	40 000
Medborgarservice	630	0	0	0	14 309	14 150	14 300
Löne- & pensions-service	320	0	0	0	10 020	13 350	11 000
Upphandlingskontoret	0	0	0	0	5 331	6 540	6 700
Snickeriet	18	0	0	0	1 464	1 370	1 400
Förvaltningsledning	426	0	600	0	735	0	0
Resultat	3 141	0	600	0	237 036	239 410	254 600

Vid jämförelse av resultat 2015 mellan ovanstående och förvaltningens bokslut 2015 ska hänsyn tas till Ekonomi/Finans resultat på 262 tkr som här räknats bort (sk jämförelsestörande post). I omsättning 2016 har både Ekonomi/finans (8 840 tkr) och Förvaltningsledning (750 tkr) justerats i relation till budget 2016 (då verksamhet överförts till kommunledningsförvaltningen)

2.2 Underlag till investeringsbudget

	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Måltidsservice	999	1 200	1 200	1 300	1 300	1 300
Östersunds städ	388	300	300	200	300	400
Datacenter	2 017	2 100	2 100	2 600	4 300	3 000
Förvaltningsledning	0	200	200	200	200	200

	Utfall 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	
Resultat	3 404	3 800	3 800	4 300	6 100	4 900	

2.3 Åtaganden

Kopplat till utförarstyrelsens mål i budget finns förvaltningens åtaganden. Målen beslutas och överlämnas till kommunfullmäktige. Åtagandena är endast för utförarstyrelsen och är en nedbrytning i vad förvaltningen planerar göra för att uppfylla målen. Vissa av dessa är förvaltningsgemensamma medan andra är enhetsspecifika. För budget 2017 ser det ut enligt nedan:

Nämndsmål	Åtaganden	Kommentar
Serviceförvaltningens andel anställda med utomnordisk bakgrund ska årligen öka	Skapa förutsättningar för att ta emot fler inestegsarbeten och vuxna nyanlända	Åtagandet gäller samtliga enheter
Serviceförvaltningens utsläpp av koldioxid ska årligen minska	Rutiner runt tjänsteresor ska ses över för att åstadkomma ett mer miljömässigt resande	Åtagandet gäller samtliga enheter
Serviceförvaltningen ska systematiskt och märkbart bidra till att giftiga kemikalier i förskolor och skolor minskas.	Anpassning av arbetssätt och metoder ska ske för att bidra till en minskning av giftiga kemikalier i förskolor och skolor	Åtagandet gäller för måltidsservice och städ
Serviceförvaltningen ska verkställa och sträva mot att överträffa de mål kring ekologisk mat som respektive beställande nämnd beslutar.	Anpassning av inköp, matsedlar, recept och tillagningsmetoder ska ske för att nå uppsatt målbild	Åtagandet gäller för måltidsservice
Serviceförvaltningens värde på hållbart medarbetarengagemang ska för varje år överstiga kommunens genomsnittliga värde	Gemensamma och enhetsspecifika insatser för att bibehålla eller öka medarbetarnas "Hållbara medarbetarengagemang"	Åtagandet gäller för samtliga enheter som i sin respektive budget definierar sina åtaganden
Serviceförvaltningens sjukfrånvaro ska årligen minska och uppgå till högst 5,5 % år 2020	Hälsöfrämjande insatser för att förebygga framtida sjukskrivningar ska genomföras	Åtagandet gäller för samtliga enheter
Serviceförvaltningen ska ha en ekonomi i balans där ständiga förbättringar mot en ökad effektivitet och kvalitet är i fokus	Förvaltningsövergripande kontroll och verksamhetsutveckling på enhetsnivå	Åtagandet gäller för samtliga enheter som i sin respektive budget definierar sina åtaganden

Budget 2017

Utförarstyrelsen TF

Kommunfullmäktiges beslut 2016-11-24

Innehållsförteckning

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut	97
1.1 Uppdrag	97
1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling	97
1.3 Mål & Indikatorer	98
1.3.1 <i>I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.</i>	<i>98</i>
1.3.2 <i>Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.</i>	<i>98</i>
1.3.3 <i>I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.</i>	<i>99</i>
1.3.4 <i>I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.</i>	<i>102</i>
1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr	103
1.5 Investeringar	106
1.6 Underskrifter	108

Bilagor

Bilaga 1: TF Sammanställning

Bilaga 2: TF Inv budg_2017-2019 Klif

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Utförarstyrelsen har en viktig roll i att samordna och effektivisera kommunens lokalutnyttjande. Ett stort underhållsbehov finns i stora delar av kommunens fastigheter, vilket kommer att kräva satsningar på ökat underhåll de kommande åren.

Det fortsatt stora behovet av nya bostäder för flyktingmottagande är ett annat viktigt uppdrag. Omfattande investeringar görs för att garantera god vattenrening och ett väl underhållet VA-nät, vilket finansieras genom höjd VA-taxa.

1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling

Förvaltningens organisationsarbete fortsätter, där nästa steg är att få gemensamma verksamhetslokaler på Palmcrantzskolan, som är geografiskt tillsammans med tjänstemännens kontor.

En ny förvaltningsorganisation införs från och med 1 januari 2017 som bygger på tolv kompetensbaserade enheter med processororienterat arbetssätt och två ledningsnivåer. Den största utmaningen för alla enheter är att utforma arbetssätt och rutiner i den nya organisationen.

Processkartläggningarna inom förvaltningen fortsätter som en del i förvaltningens kvalitetsarbete enligt ISO-modellen, och som ett led i effektiviseringsarbete och i utformningen av arbetssättet.

Arbetet med flyktingmottagandet och införskaffande av lägenheter beräknas öka under 2017 då migrationsverket kommit ikapp med beslut om uppehållstillstånd. Vad det innebär för Östersunds kommun är för tidigt att säga, men en viss ökning räknar vi med.

Platser för HVB-hem ser ut att uppfyllas för 2017. Med de platser som skapas hösten 2016 beräknar vi med att ha en buffert på ca 20 platser inför 2017.

Enheten fastighet har ett ambitiöst miljö- och kvalitetsarbete, vilket bland annat lett till ett certifierat Energiledningssystem enligt ISO 50 001. En utmaning för 2017 blir arbetet med att införliva Energiledningssystemet i den nya organisationen, och involvera flera enheter.

Storsjöbadets åtgärder av underhåll fortsätter enligt planering, och enheten kommer att under 2017 satsa på skalåtgärder (tak, väggar och fönster) för att säkra täthet och få bättre energiprestanda.

När det gäller Storsjöbadet finns en stor osäkerhet kring hur de planerade underhållsåtgärderna kommer att påverka verksamheten. I perioder kommer enheten tvingas stänga hela eller delar av Storsjöbadet, vilket naturligtvis kommer att påverka enhetens ekonomi.

Jämtkraft Arena är idag en allsvensk arena med ett högre kravställande av brukare och fotbollsförbund. Kort- och långsiktigt underhåll på alla arenor och fritidsanläggningar är viktigt, och verksamhetsmässigt är samordning av driftssystem och driftspersonal på alla anläggningar viktigt.

Tankstationen på Fagerbacken levererar endast HVO, vilket bidrar till förvaltningens miljömål att övergå till fossilbränslefria fordon. Enheten har ett mål, där 75 % av tunga fordon ska drivas fossilbränslefritt. Vid ingången av 2017 är målet redan uppfyllt.

En utmaning för fordonsenheten blir att säkerställa arbetsmiljömässiga, kostnadseffektiva och hållbara tunga transporter och maskinuppdrag, då enheten saknar investeringsmedel de senaste

året. Detta kan även påverka andra enheters uppdrag, då enheten är fordonsägare till maskiner och redskap inom Teknisk förvaltning.

Projektet med att täcka gamla deponin på Gräfsåsen fortsätter under några år framåt. Avfall Återvinning fortsätter att använda befintligt inkommande avfall, avloppsslam och aska. Det har visat sig fungera bra tekniskt. Det är ett bra sätt att återanvända avfall och ligger i linje med ambitionen att minska avfallets mängd och farlighet.

Membranfilter för vattenverken i Minnesgärdet och Näs innebär införandet av för oss ny teknik och kommer att kräva mycket resurser, både pengar och personaltimmar. Förnyelsen av ledningsnätet ökar enligt plan.

Campingen fortsätter arbetet att anpassa anläggningen för att möta kraven att vara en fyrstjärnig camping. Underhållsarbetet av stuglägenheter fortsätter kontinuerligt för att fortsatt vara ett attraktivt alternativ för besökare och studenter.

1.3 Mål & Indikatorer

Långsiktiga mål:

1.3.1 I det demokratiskt hållbara Östersund litat medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

Teknisk förvaltning är en utförarorganisation som levererar tekniska tjänster till allmänheten i flera olika verksamheter som Vatten, Renhållning, Gatuenheten, Arenabyn m.fl., där medborgare, boende i kommunen, besökare och liknande kan ha synpunkter på verksamheten.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.1.1 Medborgarnas upplevelse av sitt inflytande ska öka, i SCB:s medborgarundersökning ska inflytandeindex vara minst 60 poäng (av 100) år 2018.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Medverka i medborgardialog tillsammans med beställaren	Antal dialoger [st]	2	0	2	

Medborgardialog utförs tillsammans med politiker.

Långsiktiga mål:

1.3.2 Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.

I Teknisk förvaltning finns många tekniska verksamheter såsom vatten, renhållning, gata, park och fritidsanläggningar, som har flera typer av yrkeskategorier. Utmaningen är att få ungdomar att intressera sig för dessa arbeten, och framförallt att informera att det inom kommunala sektorn även finns dessa yrkesgrupper, utöver vård, skola och omsorg.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.1 Ungdomarnas tillgång till bostäder och andelen ungdomar i arbete eller utbildning har ökat till år 2020 jämfört med 2015.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Teknisk förvaltning erbjuder ungdomar praktikplatser.	Antal praktikanter [st]				

Nytt mål 2016, saknas historiska värden.

Långsiktiga mål:

1.3.3 I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.

I Teknisk förvaltning finns många verksamheter där vi kan jobba aktivt med att minska de fossila utsläppen. Fordonsenheten underhåller och hyr ut de flesta av kommunens fordon, och flera av enheterna använder tunga fordon och maskiner.

Fastighetsenheten inom förvaltningen jobbar sedan länge ambitiöst med att minska energiförbrukningen i fastighetsbeståndet, och har ett certifierat energiledningssystem enligt ISO 50 001.

Förvaltningen har flera verksamheter som använder mycket kemikalier och kan arbeta med produktvalsprincipen. Kemikalier finns också i befintliga fastigheter. I projekt finns möjlighet att påverka miljöfrågor i planeringen.

Förvaltningen har också mycket kontakt med olika typer av kunder, och har möjlighet att ge dem bättre förutsättningar att vara klimatsmarta.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.1 De fossila koldioxidutsläppen minskar med 100 % till 2030 jämfört med 2010.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Andel fordon i teknisk förvaltnings lätta fordonspark (<3,5 ton) som huvudsakligen drivs fossilbränslefritt ska år 2017 vara 70 %.	Andel fossilbränslefria lätta fordon [%]				
Oljeanvändningen i Fastighets värmepannor ska minska med 40 % under 2017 jämfört med 2010.	Minskning/Ökning av oljeanvändningen jmf 2010 [%]			-43,7%	
Andelen arbetsmaskiner som drivs fossilfritt ökar under 2017, jämfört med 2016.	Andel arbetsmaskiner som drivs av fossilfritt bränsle [%]				
Andelen tunga fordon som drivs fossilbränslefritt i teknisk förvaltnings fordonspark (>3,5 ton) ska år 2017 vara 75%	Andelen tunga fordon som drivs fossilbränslefritt [%]				

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
75% av de dieseldrivna fordonen ska drivas med fossilbränslefri dieselsättning (HVO, Ecopar Bio eller motsvarande) under 2017.	Andel dieselfordon som drivs fossilbränslefritt [%]				

Målen nya eller reviderade 2015/2016, saknas historiska värden.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.2 Energiförbrukningen minskar med 20 % jämfört med 2010.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Energianvändningen per kvadratmeter i våra fastigheter (exkl Storsjöbadet) skall 2030 vara minst 20 % lägre än år 2010. Delmål: Energianvändningen per kvadratmeter i våra fastigheter (exkl. Storsjöbadet) ska 2017 vara minst 9 % lägre än år 2010.	Förändring av användning per kvadratmeter jmf 2010 [%]				
Storsjöbadet ska minska sin energianvändning per kvadratmeter med minst 17 % till 2030 jämfört med 2013. Delmål: Storsjöbadet ska minska sin energianvändning per kvadratmeter med minst 5 % till 2017 jämfört med 2013.	Förändring av användning per kvadratmeter jmf 2013 på Storsjöbadet [%].			-3,2%	
Energimängden per m3 producerat dricksvatten ska minska med 20 % till 2030 jmf med 2010. Delmål: Minska energimängden per m3 med 5 % under 2017 jämfört med 2010.	Förändring av energianvändning per m3 producerat dricksvatten [%]	-5	-5	-11	
	Energianvändning per kubikmeter producerat dricksvatten [kWh/m3]	1,7	1,7	1,6	
En utredning ska vara genomförd av möjligheterna till produktion av egen förnyelsebar energi under 2017.	Utredning gjord [ja/nej]				

Energimålet för fastigheter reviderat 2016, då målet för 2020 uppnåddes redan 2015. Utredningsmålet nytt 2016. Saknas historiska värden.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.3 Planering och genomförande av kommunens verksamheter skapar inte nya miljö- och hälsoproblem eller ökar befintliga.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Under 2017 ska minst 6 st aktiviteter vara genomförda som syftar till att minska kemikalieanvändning en eller kemikaliebelastningen i kommunen.	Antal genomförda aktiviteter som syftar till att minska kemikalieanvändning en eller kemikaliebelastningen i kommunen [st]				
Förslag till projektanpassad/e miljöåtgärd/er skall tas fram vid nystart av projekt över 1 Mkr och delges beställaren för eventuell påskrift.	Antal projekt > 1 Mkr där projektanpassade miljöåtgärder tagits fram [st]				
	Antal föreslagna miljöåtgärder som genomförs av beställaren [st]				

Nya mål 2016, saknas historiska värden.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.4 Giftiga kemikalier i förskolor och skolor är utfasade till 2020.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Under 2017 ta fram ett arbetssätt och en ambitionsnivå för inventering av giftiga kemikalier i förskolor.	Arbetssätt och ambitionsnivå för inventering av giftiga kemikalier i förskolor framtagna [ja/nej]				

Nytt mål 2016, saknas historiska värden.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.5 Kommunen skapar förutsättningar för klimatsmarta medborgare.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Under 2017 ska minst 4 st aktiviteter vara genomförda som syftar till att Teknisk förvaltning förbättrar förutsättningarna för medborgare att göra klimatsmarta val.	Antal genomförda aktiviteter som syftar till att Teknisk förvaltning förbättrar förutsättningarna för medborgare att göra klimatsmarta val [st]				

Nytt mål 2016, saknas historiska värden.

Långsiktiga mål:

1.3.4 I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.

Förvaltningen kan både direkt och indirekt bidra till att kommunen uppfattas som en attraktiv arbetsgivare och en attraktiv och bra plats att leva och bo på. Förvaltningens verksamheter syns alltid i gatubilden, på parker, arenor och fritidsanläggningar.

Förvaltningen arbetar aktivt att bibehålla sjukfrånvaron på den låga nivån på sjukfrånvaron som förvaltningen har, med aktiva åtgärder med tanke på att det finns tunga yrkesgrupper inom förvaltningen.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.1 *Till 2020 ska vi bli minst 450 personer fler i kommunen varje år och öka antalet gästnätter med minst 9 000 per år.*

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.2 *Kommunen planerar samhället utifrån ett hållbarhetsperspektiv, där översiktsplanen anger kommunens viljeinriktning. Underhållet av kommunens fastigheter och anläggningar sker på ett sätt som behåller värdet på dem.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Kostnaden för akut underhåll av nämndens/styrelsens egna fastigheter ska inte överstiga 8 kr/kvm/år under 2017.	Kostnad för akut fastighetsunderhåll underhåll [kr/kvm]				
Kostnaden för planerat underhåll av nämndens/styrelsens egna fastigheter ska under 2017 uppgå till minst 111 kr/kvm/år* fördelat på: Planerat underhåll: 105 kr/kvm/år, Myndighetskrav: 6 kr/kvm/år * Exl energimål (15 kr/kvm/år) och fossilbränslefritt (2 kr/kvm/år) ** Utslaget på hela fastighetsbeståndets area	Kostnad för fastighetsunderhåll [Kr/kvm]				

Nya mål 2016, saknas historiska värden.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.3 Att kommunen är en attraktiv arbetsgivare innebär att kommunen erbjuder utvecklings-möjligheter och goda arbets- och anställningsförhållanden, samt att kommunen präglas av mångfald.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Andelen ambassadörer inom förvaltningen ska öka eller bibehålls jämfört med föregående mätning.	Andelen ambassadörer [%]	24%	26%		
Andelen kvinnor ska bibehållas eller öka jämfört med föregående år.	Andelen kvinnor [%]	16,3%	16,7%	18,8%	

Ingen mätning av ambassadörer 2015.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.4 Alla medarbetare värderas lika och arbetsmiljön på kommunens arbetsplatser är hälsofrämjande och ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Värdet på SKL:s Hållbart Medarbetarindex (HME) bibehålls eller förbättras jämfört med föregående mätning.	HME-Index	77	77		

Ingen mätning 2015

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.5 Sjukfrånvaron i den kommunala organisationen är högst 4,5 % år 2020.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Sjukfrånvaron minskar och överstiger inte 3,5%	Sjukfrånvaro [%]	3,4%	3,5%	3,7%	

1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	715,7	775,3	786,9	811,4
Kostnader	718,7	800,7	807,4	821,9
Kommunbidrag	9,8	31,7	26,8	16,8
Resultat	6,8	6,3	6,3	6,3

Redovisning utifrån finansieringsprinciper:

Anslagsfinansierat	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
--------------------	-------------	-------------	-----------	-----------

Anslagsfinansierat	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter				
Kostnader	-9,8	-9,9	-10,0	-10,0
Kommunbidrag	9,8	9,9	10,0	10,0
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Taxefinansierat Vatten	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	79,2	83,0	86,9	91,1
Kostnader	-74,1	-76,6	-80,7	-83,5
Förändring rörelsekapital	-5,1	-6,4	-6,2	-7,7
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0
Taxehöjning	6%	5%	5%	5%
Återstående rörelsekapital	15,3	21,7	28,0	35,6

Avgiftsfinansierat Renhållning	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	52,0	47,4	48,4	49,3
Kostnader	-52,0	-47,4	-48,4	-49,3
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0
Taxehöjning	6%	5%	3%	3%

Intäktsfinansierat	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	584,5	644,9	657,8	670,9
Kostnader	-560,3	-660,4	-668,3	-671,4
Reskrav Storsjöbadet	-15,0			
Reskrav Rådhuset	-2,4			
K-Bidrag Storsjöbadet		15,0	10,0	
K-Bidrag Rådhuset		6,8	6,8	6,8
Resultat	6,8	6,3	6,3	6,3

Förvaltningen har egentligen ett resultatkrav på 28,6 Mnkr, som har tillkommit under åren 2009 – 2016 pga besparingskrav, krav på effektiviseringar, internränta ändringar osv.. Resultatkravet har fördelats enligt nedanstående principer:

Verksamheterna

- Taxe- och avgiftsfinansierade 0,0 mnkr Externa medel (Vatten och Renhållning)
- Externt intäktsfinansierade 6,3 mnkr Externa medel (Camping, Biogas, Gräfsåsen)
- Internt intäktsfinansierade 22,3 mnkr Skattemedel (Övriga förvaltningar inom kommunen)

För att uppnå en sk noll-budget, vilket följer kommunens styrmodell bättre har följande aspekter beaktats i förslaget:

Internt intäktsfinansierade verksamheterna (Skattemedel)

Utgångspunkten skulle vara att TF sänker de interna priser till de övriga förvaltningarna med motsvarande grad som resultatkravet dvs. 22,3 Mnkr. Det skulle ge följande fördelning:

Förvaltning	Sänkning Mnkr	Varav hyror Mnkr
Barn och utbildning	5,9	5,6
Miljö och Samhällsnämnd	3,8	0,3
Vård och Omsorgsnämnd	4,9	3,1
Kultur och Fritidsnämnd	4,5	0,7
Kommunstyrelsen	1,9	0,8
Serviceförvaltning	0,8	0,7
Socialförvaltning	0,5	0,3
Summa	22,3	11,5

Utförarstyrelsen har framfört behov av utökade medel för fastighetsunderhåll motsvarande ca. 60 kr/km², vilket innebär ca. 24 mnkr, US diariennr 620-2016.

I budgetförslaget har man räknat att TF sänker priserna utom hyrorna till de övriga förvaltningarna, vilket skulle innebära ca 11,5 mnkr mer till fastighetsunderhåll, som ett första steg att börja uppnå en rimlig nivå för fastighetsunderhållet som enligt budget 2016 har definierats ca 110 kr/m². Med ovanstående justering skulle man hamna på nivå ca 85 kr/m² för fastighetsunderhåll.

Externt intäktsfinansierade verksamheterna

Beträffande resultatkravet för de externt finansierade verksamheterna så borde dessa ses i förhållande till det som ser på marknaden. T.ex. Intäkterna för Biogas sjunker nu kraftigt på grund av sjunkande oljepriset, och borde beaktas i resultatkravet eller t.ex. för camping är det mycket viktigt att ha bra underhåll för att statusen som fyrstjärning camping kan bibehållas.

Taxefinansierade verksamheterna

Vatten

VA-taxan för bruksavgifter kommer under 2017 att höjas med 5 %, vilket följer tidigare uppgjord plan. Det innebär att verksamheten kommer att gå med överskott på 6,4 mnkr som reserveras för investeringen i membranfilter vid Minnesgärdet.

Renhållning

Renhållningstaxan ska finansiera verksamheten, men är också ett viktigt styrmedel för att uppnå en högre grad av sortering och återvinning av soporna.

Därför föreslås en höjning av både grund- och hämtningsavgift för hushåll och verksamheter. Grundavgiften för villor, flerbostadshus, fritidshus och verksamheter höjs med 6 %.

För att ytterligare stimulera till en bättre sortering av de sopor som går till förbränning och för att finansiera ökade behandlingskostnader för sopor till förbränning föreslås en höjning av den rörliga avgiften med 6 %.

Genom ovan nämnda avgiftsförändringar kommer årskostnaden för en normalvilla år 2017 att bli 2 399 kr jämfört med 2 207 dvs 192 kr/år. Enligt branchorganisationen Avfall Sveriges statistik 2015, betalade ett villahushåll i Sverige i genomsnitt 2 047 kr/år för att få sina sopor hämtade.

Med typhus "Östersund" blir årskostnaden 19 889 kr eller 1 326 kr per lägenhet dvs höjning med 65 kr per lägenhet eller 5 kr/månad. Snittkostnaden för en lägenhet i Sverige är 1307 kr/år. En höjning som styr mot ett önskat beteende med en hög sorteringsgrad. Det finns även i flerbostadshusen en stor förbättringspotential.

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker:

- Att utförarstyrelsen teknisk förvaltning beviljas sänka priserna inklusive hyror till

övriga förvaltningar med 22,3 mnkr för att kunna uppnå en så kallad noll-budget. Det innebär att teknisk förvaltning gör prisjusteringar samtidigt som förvaltningarnas ramar justeras ned med motsvarande pris- och hyressänkningar. Därefter kvarstår resultatkravet på extern verksamhet hos Utförarstyrelsen teknisk förvaltning med 6,3 mnkr fördelat på Camping med 3 mnkr, Biogas med 1,3 mnkr och Gräfsåsen med 2 mnkr.

- För kostnader i samband med Rådhus och Storsjöbadet beviljas utförarstyrelsen 8,2 mnkr och 15 mnkr av äskade 6,8 mnkr och tillkommande 1,4 mnkr för Rådhus och 15 mnkr för Storsjöbadet. Kostnaderna täcks genom att utförarstyrelsen teknisk förvaltning får kommunbidrag.
- Ekonomi och Finans verksamhet flyttas från Utförarstyrelsen serviceförvaltning till Kommunstyrelsen. Utförarstyrelsen teknisk förvaltning skickar ersättning för utförd verksamhet till kommunstyrelsen med 1 108 tkr.

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige avslår:

- Äskandet av utökat fastighetsunderhåll med 11,5 mnkr avslås. I stället föreslås Utförarstyrelsen få ersättningar till fastighetsunderhåll med 4,4 mnkr per år under en femårsperiod med start 2018.

1.5 Investeringar

Enligt kommunfullmäktiges beslut i november 2015 uppgick investeringarna till 254 mnkr men under de senaste månaderna har det tillkommit investeringsobjekt inom Vatten. Det är bl a exploateringsplaner på Frösö Park samt den planerade ombyggnaden av vattenverket i Näs blir betydligt mer omfattande än den ursprungligt planerade. Nu blir det samma teknik som för Minnesgården, det vill säga membranfiltrering. TF samlokalisering har projektering för etapp 2 påbörjats, vilket innebär att samtliga anställda som arbetar ute i verksamheten ska ha sin hemvist i Palmcrantzskolan. Investeringsutgiften för etapp 2 beräknas uppgå till totalt 25 mnkr.

Efter de tillkommande investeringsobjekten så uppgår investeringsbehovet till 294 mnkr 2017.

Enligt fullmäktigesbeslut november 2015

Enhet	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Fastighet	87,3	52	44,5	9,3
Vatten	88,8	163,2	111,1	87,8
Avfall & Återvinning	7,5	8	5	4,3
Gatuenheten	1,3	0	0	1,5
Fordonsenheten	0	0	0	7,4
Park och Fritid	0,5	0,7	0,5	0,7
Arenaby	0	0	0	2,2
Fastighetsdrift	0	0	0	0
Bad & Camping	4,1	5,6	1	1,9
Entreprenör	25	25	25	3
Staben	18,5	0	0	0
Fordonsgas	0	0	0	0
Totalt	233	254,5	187,1	118,1

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
	2016	2017	2018	2019

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Skattefinansierade investeringar	114,1	77,7	70	24,1
Intäktsfinansierade investeringar	4,1	5,6	1	1,9
Taxefinansierade investeringar	96,3	171,2	116,1	92,1
Lönsamma investeringar, Lönsamhetskalkyl bifogas	18,5	0	0	0
Summa investeringsutgifter	233	254,5	187,1	118,1
- Varav lagstadgade	1	0,5	0	4,9
- Varav miljöinvesteringar	5,2	5	1,9	3,6

Enligt fullmäktigesbeslut november 2015 samt tillkommande objekt

Enhet	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Fastighet	87,3	52	51,3	9,3
Vatten	88,8	190,7	111,1	87,8
Avfall & Återvinning	7,5	5,8	2,8	4,3
Gatuenheten	1,3	0	0	1,5
Fordonsenheten	0	7,4	7,4	7,4
Park och Fritid	0,5	0,7	0,5	0,7
Arenaby	0	0	0	2,2
Fastighetsdrift	0	0	0	0
Bad & Camping	4,1	1,1	1	1,9
Entreprenör	25	25	25	3
Staben	18,5	10	15	0
Fordonsgas	0	1,8	0	0
Totalt	233	294,5	214,1	118,1

Ombudgeteringar 2017-2019	Typ	Objekt	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
Fastighet	Förskola	Remonthagen	5		
	Förskola	Jägarvallen	23,5		
Vatten	Membranfilter	Minnesgärdet	13	99	
	Uppgradering vattenverk	Näs	2		
Total Summa			43,5	99	0

Investeringar

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Skattefinansierade investeringar	114,1	130,1	112,2	24,1
Intäktsfinansierade investeringar	4,1	10,4	1	1,9
Taxefinansierade investeringar	96,3	196,5	113,9	92,1
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas	18,5	10	15	0
Summa investeringsutgifter	233,0	347,0	242,1	118,1
Varav lagstadgade, finansieringsform	1	0,5	3,4	4,9
Varav miljöinvesteringar	5,2	5	2,8	3,6
Objekt > 10 mnkr				
Storsjöteatern, om och tillbyggnation		60,0	25,0	
Remonthagen Förskola	29,0	17,0		
Jägarvallens Förskola	24,0	22,0	18,0	
Bostäder Maa Befolkn Tillväxt	25,0	10,0	10,0	

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Rådhuset		3,0	42,5	
Tf Samlokalisering - Etapp 2		10,0	15,0	
Näs Vattenverk	5,0	14,0		
Frösö Park		12,0		
Knytta				25,0
Membranfilter Minnesgårde	48,0	129,0	83,0	

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

- *Om och tillbyggnation Storsjöteatern med 60 mnkr 2017 och 25 mnkr 2018 beviljas.*
- *Investering med 18 mnkr i förskola Jägarvallen 2018 beviljas*
- *För bostäder med anledning av befolkningstillväxt beviljas utförrarstyrelsen 10 mnkr 2017-2018 av äskade 25 mnkr respektive åren 2017 och 2018.*
- *För kvarvarande etapp av Furulund beviljas 7,5 mnkr.*

1.6 Underskrifter

Nisse Sandqvist

 Ordförande

Örjan Jervidal

 Förvaltningschef

Uppdrag

Valnämnden ansvarar på kommunal nivå för genomförande av val till riksdag-, kommunfullmäktige- och regionfullmäktige enligt vallagen samt för folkomröstningar och val till EU-parlamentet.

Nämnden ska utarbeta förslag till valdistriktsindelning och yttra sig över planer, utredningar och remisser som rör nämndens verksamhetsområde.

Utveckling och beskrivning verksamheten

Under åren 2015 – 2017 hålls inga allmänna val. Viss översyn av valdistriktsindelning kan komma att ske med hänsyn till befolkningsutveckling och nya bostadsområden mm inför valåret 2018. Under 2018 hålls allmänna riksdag- lands- ting- och kommunfullmäktigeval. 2019 hålls val till EU-parlamentet.

ETT DEMOKRATISKT HÅLLBART ÖSTERSUND

I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet.
Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

Konkretisering av fullmäktiges långsiktiga mål till 2018

Valdeltagande är en indikation på vilken tillit medborgarna har till det demokratiska systemet, därför är målet att det totala valdeltagandet och förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter i kommunvalet 2018.

Resultat - Indikatorer

	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Rikssnitt/ jmf tal/Kkik eller motsv 2014
Förstagångsväljarnas valdeltagande	-	-	72,58%	76,13%

Driftbudget/plan (2016 års prisnivå) Tkr

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter				
Kostnader	54	55	1 126	1 155
Kommunbidrag	54	55	1 126	1 155
Resultat	0	0	0	0

VALNÄMNDEN

Mattias Tagesson
ordförande

Lennart Wadensjö
nämndsekreterare

Budget 2017

Vård- och omsorgsnämnden

Kommunfullmäktiges beslut 2016-11-24

Innehållsförteckning

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut	112
1.1 Uppdrag	112
1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling	112
1.3 Mål & Indikatorer	114
1.3.1 <i>I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.</i>	<i>114</i>
1.3.2 <i>Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.</i>	<i>115</i>
1.3.3 <i>I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.</i>	<i>117</i>
1.3.4 <i>I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.</i>	<i>118</i>
1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr	119
1.5 Investeringar	120
1.6 Underskrifter	121

1 Nämndernas verksamhetsplaner i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Vård- och omsorgsnämndens uppgift är att äldre och funktionshindrade skall ges förutsättningar att leva ett självständigt och gott liv. Alla som får stöd från kommunen har möjlighet till inflytande över hur stödet utformas.

1.2 Beskrivning av verksamhet och utveckling

Verksamhetens mål på väg mot visionen om ett hållbart Östersund är...

- Demokratiskt hållbar: Ökat inflytande och delaktighet hos Vård- och omsorgsnämndens egna målgrupper och deras anhöriga. Under året prioriteras framförallt inflytande på individ- och systemnivå.
- Socialt hållbar: Öka brukarvänligheten hos nämndens målgrupper och deras anhöriga. Nämnden kommer även att prioritera de satsningar på främjande och förebyggande åtgärder som redovisas i nämndens eget styrdokument "Strategier för att möta framtida utmaningar inom nämndens ansvarsområden". Genom satsningar på främjande/förebyggande insatser skapas förutsättningar för ett hälsosamt och självständigt liv för fler medborgare.
- Ekologiskt hållbar: Minska de fossila koldioxidutsläppen och öka inköpen av ekologiska livsmedel.
- Ekonomiskt hållbar: Att utforma hälsofrämjande arbetsplatser och vara en attraktiv arbetsgivare.

Ambition/uppdrag i det politiska direktivet och nämndens åtgärder.

Nämnden står inför framförallt tre stora utmaningar; höga sjukskrivningstal, stora rekryteringar och ökat antal medborgare i behov av stöd och service.

Under paraply-begreppet: "En hälsofrämjande kommun"; Med medarbetarens och medborgarens fokus" rymmer nämndens prioriterade utvecklingsområden. För bästa möjliga resultat har två styrgrupper (med medborgarens respektive medarbetarens fokus) bildats. Styrgrupperna skall följa, utvärdera och revidera de handlingsplaner som tagits/kommer att tas fram. De redan framtagna Handlingsplanerna för Hälsofrämjande arbetsplatser, Anhörigstöd, Måltider, Tillgängliga Östersund ger alla utmärkta underlag för detta arbete.

En handlingsplan med "Medborgarens fokus" tas fram under hösten 2016. I denna kommer flera stora och angelägna utvecklingsarbeten att preciseras och sedan kunna följas, styras och revideras. Det handlar bland annat om "Individens behov i centrum" (IBIC), En trygg och säker utskrivning från sjukhuset - där fler personer än idag kan komma hem på ett tryggt och säkert sätt, Införandet av Innovativa ersättningssystem inom hemtjänsten (där nämnden vill premiera goda resultat) samt den Boendeplan (som när detta skrivs är ute på remiss).

Utöver ovanstående kommer nämnden även fortsätta arbetet med att vidareutveckla och underhålla det Kvalitetsledningssystem som nämnden arbetat med sedan 2015. Kvalitetsledningssystemet ger en stabil grund för en ändamålsenlig och resurseffektiv verksamhet med medborgarens bästa i fokus.

Personalen är vår viktigaste resurs.

Medarbetaren ska få möjlighet att ta större ansvar och påverka mer i sin vardag. Utvecklande av karriärmöjligheter för undersköterskor ska ske för att underlätta kompetensförsörjning.

Handlingsplanen för Hälsöfrämjande arbetsplatser som tagits fram innehåller 32 olika åtgärder uppdelat på sju olika delområden. Styrgruppen har inledningsvis valt att fokusera på att "förbättra stödet till enhetschefer" samt att säkerställa att "alla enheter tillämpar ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete". Men i handlingsplanen ingår även områden som "ökat inflytande och delaktighet för medarbetarna" samt "ökad kompetensutveckling för enhetschefer och medarbetare"

Inom samtliga sektorer pågår ett intensivt arbete för att förbättra arbetshälsan. Några av de åtgärder som genomförts är införandet av schemautvecklare och chefsstöd inom sektor SÄBO, kontinuerliga mätningar av personalens mående i samband med arbetsplatsträffarna (de flesta enheter) samt framtagande av en Introduktionsplan för alla nya medarbetare. En särskild chefsintroduktion har också arbetats fram under våren 2016 och arbetet med en kompetensutvecklingsplan för hela förvaltningen är när detta skrivs inne i slutfasen. Ett systematiskt lärande av de goda exemplen inom nämndens alla verksamheter är ytterligare ett angreppssätt för ökad arbetshälsa.

Samarbetet...

...med övriga kommuner i länet, regionen och privata aktörer ska utvecklas ytterligare, för medborgarens bästa. Under 2016 utvecklas bland annat trygg hemgång från sjukhus, närvårdsteam och psykiatrisamarbete vilket får påverkan på nämndens budget 2017.

Nämnden kommer att vara fortsatt aktiv i de etablerade samarbetsorgan som finns i Region Jämtland-Härjedalen (t ex Ledningskraft, Fredagsgrupp, SOCSAM och SVOM). Några områden som kommer att vara i fokus är bland annat Socialpsykiatri och Närvårdsteam. Vård- och omsorgsnämnden i Östersund har även varit drivande i tre EU-ansökningar som nu ligger hos berörda myndigheter för beslut i maj/juni 2016. Om medel beviljas kommer externa projektresurser på 25 miljoner kronor att kunna bidra till ökad måluppfyllelse inom välfärdsteknologi (2 olika projekt; Interreg och Regionalfonden) samt rekrytering av nya medarbetare med utländsk bakgrund (KIVO, ett Socialfondsprojekt).

Hälsöfrämjande mat

På Änggården, Brunflo och Häradsgården, Lit öppnas köken så att all mat kommer att lagas på plats. Andelen ekologisk mat ökas årligen för att senast 2020 uppnå målet om 50 % ekologisk mat. Nämnden ska utveckla måltiderna och minska nattfastan. På särskilda boenden ska möjligheterna att välja maträtter utvecklas. Maten som hälsöfrämjande faktor behöver utvecklas för att uppnå förbättrad livskvalitet.

För att uppnå målsättningarna ovan kommer dels handlingsplan avseende måltidsverksamheten och dels nämndens uppföljningsverktyg - som fångar medborgarnas nöjdhet med verksamheten (bland annat måltider och sociala aktiviteter) - att bli två viktiga stödverktyg.

Alla människor behöver känna sig behövda

En meningsfull vardag är både hälsöfrämjande och humanistiskt. Det gäller alla, oavsett om det sker på arbetsmarknaden eller i andra aktiviteter, både för personer enligt LSS och SoL. Vi satsar på att fler inom LSS ska kunna ta sig ut på arbetsmarknaden, och att ytterligare LSS-grupper startas upp så att fler får meningsfull vardag. Daglig verksamhet för äldre personer inom LSS behöver utvecklas.

Daglig verksamhet (tidigare MICA) kommer att organiseras om och både bredda och specialisera sin verksamhet ytterligare för att nå upp till målsättningarna ovan. De resursförstärkningar till Daglig verksamhet som tillförts nämnden av Kommunfullmäktige kommer att användas till just detta arbete. Indikatorer som visar att vi är på rätt väg kommer att tas fram inför 2017.

Tillgängliga bostäder

Det finns stora behov av särskilda boenden och ordinära bostäder i olika former

(trygghetsboende, seniorboende) som är tillgängliga med hiss och stora badrum. Idag bor ca 14 % av de som är 80 år och äldre på ett särskilt boende i kommunen. Under 2016 kommer Boendeplanen att färdigställas. som visar framtida behov för både äldre och personer med LSS. Nämnden ska aktivt arbeta med utvecklandet av olika boendeformer.

För att uppnå ovanstående behöver Vård- och omsorgsnämnden bli än mer aktiv i samhällsplaneringen via bland annat Plangrupp och regelbundna möten med Samhällsbyggnadsnämnden. Boendeplanen (som nu är ute på remiss) blir en viktig utgångspunkt i nämndens arbete de kommande åren.

1.3 Mål & Indikatorer

Långsiktiga mål:

1.3.1 I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

VONs målbild: Alla medborgare är trygga i att få god vård, omsorg och stöd när de behöver det samt kan påverka vad, på vilket sätt och vem som gör det, utifrån ett främjande, förebyggande och rehabiliterande synsätt. All verksamhet ska utgå från individens önskemål och behov och vad som är viktigt för den enskilde.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.1.1 Medborgarnas upplevelse av sitt inflytande ska öka, i SCB:s medborgarundersökning ska inflytandeindex vara minst 60 poäng (av 100) år 2018.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Under år 2017 ska minst 95 % av alla personer som har insatser inom äldreomsorg och LSS göras delaktiga i utformningen av sina individuella genomförandeplaner. Med delaktighet avses i detta sammanhang att personen har tillfrågats om hur, när och på vilket sätt de vill få sina beviljade insatser utförda.	Andelen personer med insats inom äldreomsorg och funktionshinderområden som gjorts delaktiga i utformningen av sin genomförandeplan vid mätningar prognos 1, prognos 2 och vid årets slut.				

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Under år 2017 ska minst en (1) medborgardialog genomföras i syfte att komplettera befintliga beslutsunderlag inom ett viktigt ämnesområden för nämnden. Utöver denna medborgardialog ska nämnden även hålla minst fyra öppna informationsmöten vid kommunens mötesplatser runt om i kommunen.	Antal medborgardialoger som genomförts under 2017.			5	
Under år 2017 ska minst 50% av alla personer som har insatser inom äldreomsorg och funktionshinderområdet ha mätbara individuella mål där den enskilde varit delaktig. (Enligt modellen "Individens behov i centrum", "IBIC".	Andel personer med insats inom äldreomsorg och funktionshinderområdet som har mätbara individuella mål där den enskilde varit delaktig (enligt IBIC) vid mätningar prognos 1, prognos 2 och vid årets slut.				

Långsiktiga mål:

1.3.2 Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.

VONs målbild: Alla medborgare, oavsett funktionsförmåga, har ett aktivt liv med bra boende, daglig sysselsättning, socialt innehåll samt ett psykiskt välmående. Seniorer kan välja boende efter behov, har tillgång till välfärdsteknologi och positiva måltidsupplevelser. Ett särskilt fokus ska läggas på psykiskt välmående hos unga kvinnor och män under 30 år.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.1 Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ökar varje år och är den högsta inom kommungruppens större städer år 2020. (SCB)

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Antalet besökare på kommunens öppna mötesplatser ska öka med 10% jämfört med antalet 2016..	Antalet besökare på kommunens öppna mötesplatser vid mätningar i april, augusti och december 2017.			286	

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.2.2 Medborgare i Östersund ska känna sig trygga. Värdet på medborgarnas upplevelse av trygghet ska till 2020 ha ökat med tio procentenheter i SCB:s medborgarundersökning.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Minst 83 % av dem som bor på särskilt boende ska vara ganska nöjda eller mycket nöjda när de i Socialstyrelsens nationella brukarundersökning svarar på frågan: "Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende?".	Andel personer som i Socialstyrelsens årliga undersökning anger att de ganska nöjda eller mycket nöjda med sitt boende.	84%	81%	78%	
Minst 91 % av dem som har hemtjänstinsatser ska vara ganska nöjda eller mycket nöjda när de i Socialstyrelsens nationella brukarundersökning svarar på frågan: "Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har?".	Andel personer som i Socialstyrelsens årliga undersökning anger att de är ganska nöjda eller mycket nöjda med sin hemtjänst.	93%	91%	93%	
Brukarnöjdheten hos de boende i LSS-bostäder ska bibehållas eller förbättras jämfört med 2016 års resultat.	Andelen boende i LSS-bostäder respektive personer som vid uppföljning i november 2017 svarar "ja" eller "nej" på följande frågor: Får du byta kontaktman om du vill?, Pratar personalen med dej så du förstår var dom menar?, Vet du vem du kan prata med om personalen inte är snäll?, Är du rädd för någon personal?				
Brukarnöjdheten hos dem som har insatser inom daglig verksamhet ska bibehållas eller förbättras jämfört med 2016 års resultat.	Andelen brukare i daglig verksamhet som vid uppföljning i november 2017 svarar "Ja" på frågan: "Lyssnar personalen på dig?"				

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Brukarnöjdheten inom personlig assistans, elevhem, korttidsverksamhet och personliga ombud ska bibehållas eller förbättras jämfört med 2016 års resultat.	Andelen brukare inom personlig assistans, elevhem, korttidsverksamhet och personliga ombud som vid uppföljning i november 2017 anger att de är ganska nöjd eller mycket nöjd med stödet från verksamheten.				
Tidsomfattningen av stödet som ges till de enskilda medborgare som beviljats insatsen boendestöd i januari 2017 ska vid årets slut ha minskat med minst 20%.	Tidsomfattningen av stödet till de medborgare som får boendestöd i januari 2017 jämfört med tidsomfattningen av stödet till samma grupp medborgare vid mätningar i april, augusti och december 2017.				

Långsiktiga mål:

1.3.3 I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.

VONs målbild: Vård- och omsorgsnämndens samtliga resor inom kommunen och minst 75 % av övriga resor är fossilbränslefria år 2020. Av de livsmedel som Vård- och omsorgsnämnden köper in är minst 50 % ekologiska år 2020.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.1 De fossila koldioxidutsläppen minskar med 100 % till 2030 jämfört med 2010.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Andelen bilar inom Vård- och omsorgsnämnden som drivs med förnybart bränsle (el, hybrid, gas eller etanol) ska vara minst 65% vid 2017 års utgång.	Andelen bilar inom Vård- och omsorgsförvaltningen som drivs med förnybart bränsle vid mätningar prognos 1, prognos 2 och vid årets slut..				
Minsta 35% av alla tjänsteresor (utanför kommunen) ska vara fossilbränslefria år 2017.	Andelen fossilbränslefria tjänsteresor vid resor utanför kommunen vid mätningar prognos 1, prognos 2 och vid årets slut.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.3.2 *Av de livsmedel som kommunen köper in är minst 50% ekologiskt till 2020.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Andelen ekologiska livsmedel som Vård- och omsorgsnämnden köper in ska under 2017 vara minst 30%.	Andelen inköpta ekologiska livsmedel vid mätningar prognos 1, prognos 2 och vid årets slut.				

Långsiktiga mål:

1.3.4 I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.

VONs målbild: Vård- och omsorgsnämnden ska verka för hälsofrämjande arbetsplatser där medarbetarnas kompetens och delaktighet tas tillvara och utvecklas.

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.1 *Att kommunen är en attraktiv arbetsgivare innebär att kommunen erbjuder utvecklings-möjligheter och goda arbets- och anställningsförhållanden, samt att kommunen präglas av mångfald.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Antal korta turer (mindre än 5 timmar) ska minska jämfört med 2016.	Tre schemaperioder i april, augusti och december som jämförs på tre enheter. Detta rapporteras i prognos 1, prognos 2 och vid årsredovisningen.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.2 *Alla medarbetare värderas lika och arbetsmiljön på kommunens arbetsplatser är hälsofrämjande och ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.*

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelsevärde 2015
Minst 90 % av Vård- och omsorgsnämndens medarbetare ska år 2017 uppleva att det bedrivs ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete på den egna arbetsplatsen.	Andel medarbetare som upplever att det finns ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen vid medarbetarundersökningar i juni och december 2017.				

Konkretisering av långsiktiga mål:

1.3.4.3 Sjukfrånvaron i den kommunala organisationen är högst 4,5 % år 2020.

Nämndsmål	Indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Jämförelse evärde 2015
2017 ska Vård- och omsorgsnämndens totala sjukfrånvaro vara högst 8,5%.	Total sjukfrånvaro inom Vård- och omsorgsnämndens verksamheter vid månatliga mätningar. (Aktuell bild redovisas vid varje nämndssammanträde).	6,9%	8%	10,2%	

1.4 Driftbudget/plan, 2017 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	122,6	122,6	122,6	122,6
Kostnader	1 433,0	1 478,9	1 505,0	1 528,7
Kommunbidrag	1 310,4	1 356,3	1 382,4	1 406,1
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Behov utöver tilldelad ram

Ökade driftskostnader av fler LSS-bostäder (fler brukare) under 2017, 2018 och 2019

Enligt Vård- och omsorgsförvaltningen beräkningar finns det ett behov av att minst starta tre nya LSS-bostäder per år under perioden 2017-2019. Beräknad merkostnad för kommande tre år blir därmed:

2017: + 0 miljoner kronor (**5,7 mnkr + 10 mnkr finns i ram 2017 och framåt**)

2018: + 15 miljoner kronor

2019: + 30 miljoner kronor

Helårseffekt för kostnader för LSS-bostäder under 2016

Inför 2017 behöver Vård- och omsorgsnämnden kompensation för den helårseffekt som uppstår under 2017 när 20 nya brukare under hösten 2016 flyttar in i nya LSS-bostäder. Beräknad årskostnad är 15 miljoner kronor för 2017 och framåt. I ramen för 2017 finns 6,3 miljoner kronor, vilket innebär att Vård- och omsorgsnämnden äskar 8,7 miljoner kronor 2017 och framåt.

Investeringsbudget för inventarier och utrustning under 2017

I kommunfullmäktiges förslag till investeringsbudget saknas en budgetpost för "Inventarier och utrustning" för 2017. Mot bakgrund av detta äskas tillägg i investeringsbudget för "Inventarier och utrustning" med 6 miljoner kronor, samt. äskar för ytterligare 2 miljoner kronor för ökat behov under 2017, totalt 8 miljoner kronor.

Förklaringar till ramavdragsbegäran.

Heltidsmått nattjänster under 2017-2019

I ramen från Kommunfullmäktige 2016-02-23, finns ett ramtillskott för ändrade heltidsmått av nattjänster under 2017-2019. Kommunals centrala avtal - som nu är klart - nämns inget om förändrade heltidsmått på nattjänster varför Vård- och omsorgsnämnden begär ett ramavdrag med motsvarande belopp:

2017: 550 000 kronor

2018: 6,6 miljoner kronor

2019: 6,6 miljoner kronor

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2017	2018	2019
<i>Resurser till LSS-boenden</i>	0	15 000	30 000
<i>Halvårsdrift LSS-boenden överförs till central buffert</i>	0	-7 500	-15 000
<i>Minskat behov av heltidsmått nattjänster</i>	-550	-6 000	-6 000
<i>Demografiska justeringar Äldreomsorg</i>	7 045	3 896	16 550
<i>Organisationsförändring Ekonomi/Finans</i>	-1 339	-1 339	339
<i>Ramjustering lägre hyreskostnad mht slutavskrivningar</i>	-945	-945	-945
<i>Justering priser från Utförarstyrelsen teknisk förvaltning</i>	-1 775	-1 775	-1 775
<i>Justering hyror från Utförarstyrelsen teknisk förvaltning</i>	-3 095	-3 095	-3 095
<i>Kapitalkostnader ramökning</i>	370	370	370
<i>Tillskott utifrån resultat av löneöversyn 2016</i>	0	0	0
Summa	-289	-1 388	20 444

1.5 Investeringar

Vård- och omsorgsförvaltningen kommer att förelägga nämnden ett förslag till ny boendeplan för perioden 2016 - 2021 hösten 2016. Enligt den gällande planen skulle tre äldreboenden utöver de som redan byggts ha tillskapats fram till 2016. Dessa har dock inte prioriterats i kommunens investeringsbudget. I ramen ligger 10 miljoner 2017 för nybyggnad äldreboende 1 (och i plan för 2018 ytterligare 60 miljoner). Ett äldreboende med ca 35 lägenheter om ca 35 lägenheter kostar 65 - 70 miljoner kronor. I budgetförslaget ligger 2 äldreboende under planperioden och ett som kan börja projekteras det sista året (2019). För att täcka behovet av fler äldre ska det med en matematisk framräkning av behoven behöva tillföras minst fyra äldreboenden inom de närmaste sex åren. I boendeplanen kommer det dock att föreslås åtgärder av förebyggande natur för att i någon mån begränsa behoven.

Vid flera av de befintliga äldreboendena behöver nattpersonalen utökas för att klara bemanningsbehoven. Varje vaken nattpersonal kräver tre årstjänster. Enbart för **ett** av de befintliga boendena skulle en sådan utökning innebära en kostnadsökning om 2,5 - 3,0 mnkr. Även om kraven nu balanserats och de delvis går att upprätthålla med användande av mer av teknik så blir det en kostnadsökning för att komma till en rimlig säkerhetsnivå om inte några av boendena kan ersättas.

Ett nytt äldreboende kan dels ersätta något av de befintliga och därmed ge lägre kostnader för driften och dels utgöra ett nyttillskott (fler äldre = mer behov). Det senare finansieras delvis av ökade hyresintäkter. En nettokalkyl visar på att ett nytt äldreboende innebär ökade kostnader på driftbudgeten (hyra) om mindre än en miljon kronor vilket motsvarar investering om ca 15 - 20 miljoner kronor. Denna driftbudgetpåverkan måste nämnden klara inom befintliga ramar ur tillskottet för demografiska förändringar (ca sju miljoner kronor per år).

Vidare föreslås att det avsätts medel för nyproduktion av LSS-boende. LSS-bostäder startas företrädesvis i nyproducerade hyresfastigheter. I andra hand i nyproducerade bostadsrättsfastigheter. När det byggs för få hyres-/bostadsrättshus måste kommunen bygga separata LSS-bostäder i egen regi vilket alltså är det sista alternativet. För kommande år beräknas tre LSS-bostadsobjekt behöva startas per år varav ett i kommunalt byggd fastighet.

Investeringar

	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Skattefinansierade investeringar	6,0	8,0	8,0	8,0
Nybyggnad äldreboende 1		2,0	8,0	
Nybyggnad äldreboende 2			15,0	
Nybyggnad LSS-boende				12,0
Intäktfinansierade investeringar				
Nybyggnad äldreboenden 1			40,0	
Nybyggnad äldreboende 2				40,0
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Nybyggnad äldreboende 1			15,0	
Nybyggnad äldreboende 2				15,0
Nybyggnad äldreboende 3				15,0
Summa investeringsutgifter	6,0	10,0	86,0	90,0
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr				

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

- För projektering nybyggnad äldreboende 1 beviljas vård- och omsorgsnämnden 2 mnkr 2017 och resterande 8 mnkr 2018.
- Investeringar i äldreboenden 1-3 beviljas. Lyfts till Utförarstyrelsen Teknisk förvaltnings investeringsbudget.

1.6 Underskrifter

Mona Modin Tjulin

Ordförande

Lars Liljedahl

Förvaltningschef

Uppdrag

I varje kommun i landet ska det, utifrån föräldrabalken, finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd med uppgift att utöva tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns förvaltning. Tillsynen ska förhindra rättsförluster för de som själva inte kan förvalta sin egendom eller tillvarata sina rättigheter. Målgruppen för överförmyndarens verksamhet är innevånare folkbokförda i Östersunds kommun med behov av ställföreträdare enligt föräldrabalkens regler samt ensamkommande barn som vistas i kommunen.

Utveckling av verksamheten

En lagändring som gäller från 2015 innebär bland annat ökade arbetsuppgifter för överförmyndaren beträffande att tillhandahålla beslutsunderlag till tingsrätten i samband med ansökan om god man eller förvaltare, samt säkerställa att utbildning till ställföreträdare erbjuds.

Ärendenas komplexitet fortsätter att öka vilket bl a leder till ökade svårigheter att rekrytera gode män. Detta gäller inte minst unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Kommunen har från 2015 ett utökat mottagande av ensamkommande barn vilket i högsta grad påverkar överförmyndarens verksamhet, då gode män ska utses till samtliga och detta ska dessutom göras skyndsamt.

Verksamheten har fortsatt behov av att se över sina rutiner och riktlinjer för att säkerställa att gällande lagstiftning efterföljs.

Utifrån tidigare genomförda mätningar är det klarlagt att överförmyndaren i Östersunds kommun har flera ärenden per handläggare än många kommuner i övriga landet.

Sammantaget innebär detta att överförmyndarens verksamhet är en växande verksamhet och för att bibehålla en rätts-säker och kvalitativ handläggning så finns det all anledning att överväga en utökning av överförmyndarkansliets bemanning.

Demokratiskt, socialt och ekonomiskt hållbart samhälle

I Östersund är mänsklig omtanke drivkraften under livets alla skeden.

Handläggningsprocessen är rättssäker, tydlig och effektiv

Tjugo akter djupgranskas årligen.

Andelen granskade årsräkningar ska per den 30 september innevarande år uppgå till minst 90 % av totala antalet ingivna årsräkningar:

Information på webben, skriftlig och muntlig är aktuell, begriplig, relevant och lätt att hitta samt tillgänglig för alla.

Värdet i enkät till ställföreträdarna ska vara högre 2017 jämfört med 2016:
Arbete med utveckning av E-tjänster.
Minst en E-blankett införs per år

Beskrivning av verksamheten

Tillströmning av nya ärenden till överförmyndarens verksamhet ligger fortfarande på en hög nivå. Med en åldrande befolkning kommer antalet personer som behöver stöd fortsätta öka. Till detta tillkommer att Östersund, som enda stad i länet, har en inflyttning av människor som är i behov av ställföreträdare. Yngre personer inom LSS personkrets väljer ofta att flytta till Östersund från länets mindre kommuner. Detta sammantaget talar för att den trend som varit ett antal år med ökat inflöde av ärenden till överförmyndaren kommer att bestå, vilket i sin tur innebär ökade kostnader för kommunen.

Att trygga tillgången på ställföreträdare är en betungande uppgift för överförmyndaren som blir allt svårare i och med det ökade hjälpbehovet hos huvudmännen. Insatser för att få människor intresserade att åta sig uppdraget som ställföreträdare sker genom rekryteringskampanjer som genererar vissa kostnader för verksamheten. I verksamheten med att rekrytera ställföreträdare finns en paradox. Samtidigt som överförmyndaren är den som rekryterar ställföreträdare är överförmyndaren också den som ska utöva tillsyn över ställföreträdarna. Å ena sidan är överförmyndaren beroende av att ha ett gott förhållande till ställföreträdarna samtidigt som överförmyndarens huvuduppdrag är att utöva tillsyn och säkerställa att ställföreträdarna sköter sina uppdrag som lagen föreskriver. Under 2016 har kansliet delat upp dessa arbetsområden så att granskning och ordinarie handläggning/rekrytering sköts av olika handläggare.

Länsstyrelsen i Västernorrland gör årligen en återkommande tillsynsinsats av överförmyndarnämndens verksamhet och kan om så bedöms nödvändigt göra riktade kontroller.

Kommunens organiserade mottagande av ensamkommande barn medför utökade arbetsuppgifter för överförmyndarnämnden för att tillse att dessa barn får en god man. Lagen om god man för ensamkommande barn styr verksamheten. På överförmyndarnämnden ställs också krav på att gode män för ensamkommande barn får den utbildning de behöver för att kunna fullgöra sitt uppdrag. Förutom de barn som vistas i Östersunds kommun genom kommunens avtal med migrationsverket - i dagsläget 160 platser - har överförmyndarnämnden tillsyn över ett antal ärenden där andra kommuner placerar barn i Östersund samt barn som vistas i kommunen genom Migrationsverkets verksamhet och som ligger utanför avtalet med kommunen. Till detta tillkommer att antalet platser som kommunen i dagsläget har avtalat med migrationsverket beräknas att ökas ytterligare innan 2016 års utgång. För både dessa ärendetyper som nämns ovan utgår ingen ersättning för överförmyndarnämndens administrativa kostnader kopplade till ensamkommande barn.

Kostnaderna för överförmyndarnämndens verksamhet utgörs nästintill uteslutande av arvodeskostnader till ställföreträdarna. Resterande delar kan hänskjutas till främst kostnader för förtroendevalda och vissa kostnader för rekrytering av nya ställföreträdare. En allt större komplexitet i ärendena leder till ökade arvodeskostnader och överförmyndarens kostnader för arvodering påverkas av huvudmännens förutsättningar att själva betala arvoden. I de fall huvudmännen inte har förutsättningar att själva betala arvoden är det kommunens ansvar att ersätta ställföreträdarna. Att prognostisera budget och kostnaderna för ställföreträdarna är svårt då det är många parametrar som påverkar, såsom t.ex. antalet ställföreträdare som begär arvode, om huvudmannen själv ska betala hela eller delar av arvodet – vilket i sin tur beror på inkomstens storlek, vilken kan variera.

Överförmyndarnämnden har, med undantag av 2012, 2014 och 2015 redovisat ett underskott varje år sedan 2006 vilket visar på svårigheterna att göra en prognostisera budget och kostnader för verksamheten. Vad gäller 2015 så finns förklaringen till överskottet att ca 100 årsräkningar för 2014 inte hunnit granskas och arvodeskostnaderna för dessa kommer att hamna på 2016.

Överförmyndarnämnden bedömer med utgångspunkt av ovanstående att myndigheten bör få möjlighet att ha en "buffert" på 500 tkr att använda om behov uppstår under verksamhetsåret. Detta för att undvika behovet att äska om tilläggsanslag och för att verksamheten inte ska dras med underskott som beror på sådant som överförmyndarnämnden inte kan besluta om, såsom lagstadgade arvoden till ställföreträdare. Utifrån överförmyndarnämndens perspektiv skulle en sådan "buffert" kunna förfogas av kommunstyrelsen.

Resultat

	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Rikssnitt/ jmf tal/ KKiK
Totalt antal pågående ärenden	1414	1325	1401	1612	
Antal nya ärenden	352	271	297	435	
Antal avslutade ärenden	326	273	244	274	
Antal aktiva ärenden avseende godmanskap enligt FB 11:4	941	984	956	993	
Antal aktiva ärenden avseende förvaltarskap	117	116	107	110	
Totalt antal händelser/aktiviteter i ärenden	12137	13601	14493		
Antal granskningskommentarer från länsstyrelsen	-	-	16	-	
Andel granskade/inkomna årsräkningar	-	-	841	715/810	
Resultat ställföreträdarenkät	-	-	-	-	

Driftbudget/plan (2017 års prisnivå) Tkr

	Budget 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Intäkter	1100	1100	1100	1100	1100
Kostnader	-8299	-8476	-8476	-8476	-8476
Kommunbidrag	7199	7376	7580	7580	7580
Tilläggsanslag/långsiktigt behov					
Resultat	0	0	0	0	0

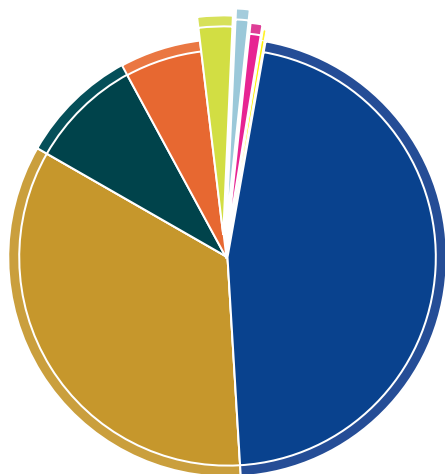
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Jim Nilsson
Ordförande

Åsa Pettersson
Kanslichef

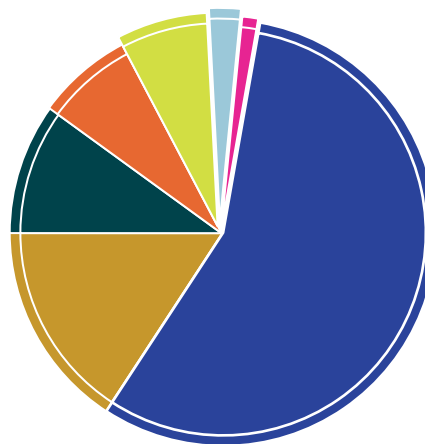
Sammanställning av nämndernas kostnader

Barn- och utbildning 1 141 mkr netto

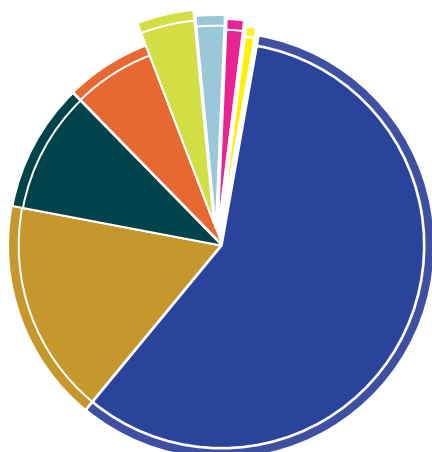
Grundskola	46,2%
Förskola	34,2%
Förvaltningsgemensam	8,8%
Fritidshem	6%
Grundsärskola	2,6%
Fritidsgårdar	1%
Öppen förskola och öppen fritidsverksamhet	0,87%
Diverse	0,2%

Kultur och fritid 147 mkr netto

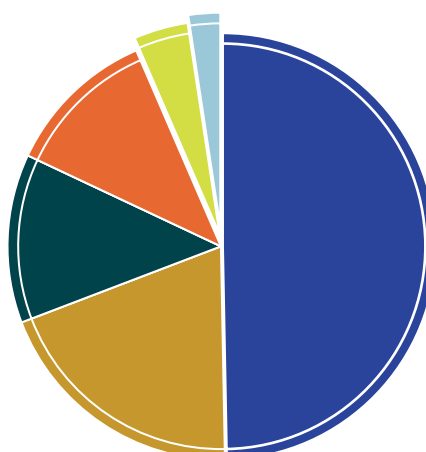
Drift, underhåll, av	57,2%
Bibliotek	15,7%
Kulturskolan	10,0%
Allmän fritidsverksamhet	7,0%
Allmän kulturverksamhet	6,5%
Stöd till organisationer	2,3%
Stab administration	1,3%

Miljö och samhällsnämnden 135 mkr netto

Drift: gata, park, parkering, trafiksäkerhet, belysning	58,2%
Kollektivtrafik	17%
Färdtjänst	9,7%
Nämnd, förvaltningsledning och administration	6,5%
Miljö och Hälsa	4,3%
Plan och bygg	2,2%
Grön trafik	1,3%
Kart och lantmäteri	0,8%

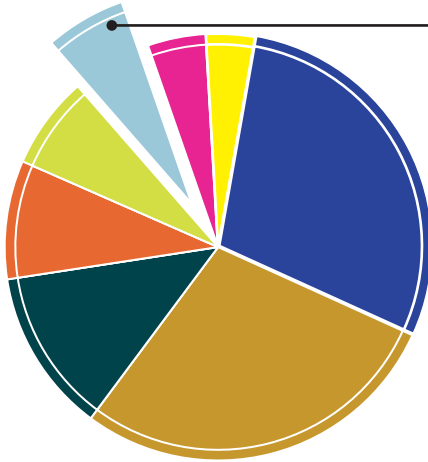
Serviceförvaltningen 255 mkr brutto

Måltider	49,7%
Städning	19,5%
IT	12,8%
Löner/eko/upphandling	11,5%
Kundcenter	4,1%
Övrig adm service	2,4%

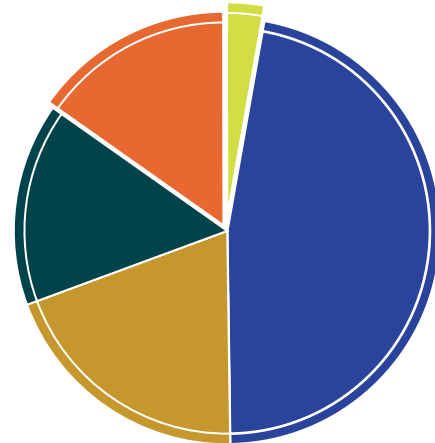
Socialnämnden 290 mkr netto

Externa åtaganden
 Kontaktfamiljer
 Kontaktpersoner barn, unga vuxna
 Organisationsbidrag
 Socialnämnden
 Serveringstillstånd
 Tobakstillsyn

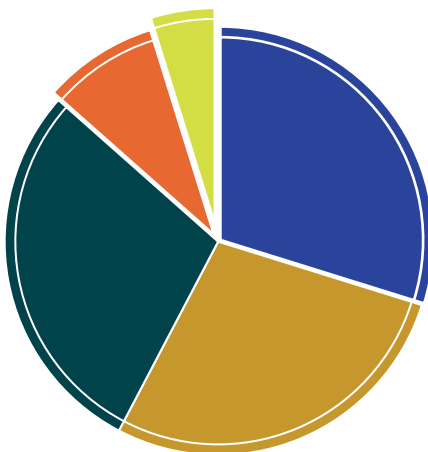
■ Socialförv/övrig verksamhet	29%
■ Ung integration boende	28,4%
■ Ekonomiskt bistånd	12,4%
■ Familjehemsvård barn o unga	9%
■ Institutionsvård barn o unga	7%
■ Övrigt	6,1%
■ Integrationservice	4,4%
■ Institutionsvård för vuxna	3,7%

Teknisk förvaltning 807 mkr brutto

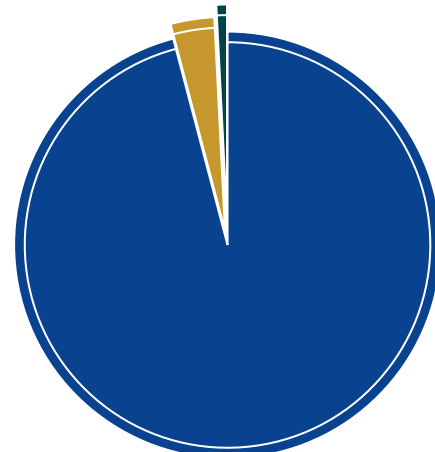
■ Fastigheter, entreprenad, konsult	46%
■ Vatten, avfall, renhållning	19%
■ Arenor, park & fritid, bad & camping	15%
■ Gator, fordon, biogas	18%
■ Styrelse, administration,	2%

Vård- och omsorgsnämnden 1 315,6 mkr netto

■ Hemtjänst/hemsjukvård	31%
■ Äldreboende	29%
■ LSS Bostad	30%
■ LSS övriga insatser	9%
■ Personlig assistans	5%

Överförmyndarnämnden 8 mkr netto

■ Ersättningar till fövaltare och gode män	95,9%
■ Fasta sammanträdes- och förrättningsarvoden	3,3%
■ Omkostnader	0,8%

SPECIFIKATION ANSLAGSMÄSSIGA FÖRÄNDRINGAR I DRIFTBUDGET/PLAN

Ramar i 2017 års priser om inget annat anges

Löpande priser i kursiv stil.

Barn- och utbildningsnämnden

Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	
1 105 984	1 105 984	1 105 984	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
2 477	2 535	2 531	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2016
			<u>Beslut budget 2017</u>
5 795	13 667	18 145	Justering ram demografi barnomsorg
3 722	3 566	3 755	Justering ram demografi skolbarnomsorg
11 339	22 644	30 678	Justering ram demografi grundskola
5 800	5 800	5 800	1. Utökning sex skolledare
2 500	2 500	2 500	2. Utökning intendent skola/förskola
2 000	2 000	2 000	3. Utökning SYV
3 000	3 000	3 000	4. Höjning av anslag för bibass till stöd för nyanlända barn
6 000	6 000	6 000	5. Ramökning för svenska som andraspråk
-15 440	-11 580	-7 720	1.-5. Upptrappning av tillskott under fem år
1 000	1 000	1 000	Utökning projektledning/resursförstärkning förvaltningsnivå
750	750	750	Utökning lokalsamordnande funktion
750	750	750	Utökning resurs för evakuering
1 500	1 500	1 500	Ramökning för utbyte digitala verktyg
600	600	600	Ramökning för psykolog till förskola
200	200	200	EUs Informationsförordning, av US SF ej utfördelad för 2016
12 070	12 070	12 070	Beviljande av tilläggsanslag till BOUN för 2016
-675	-675	-675	Ramjustering med anledning av sänkt arbetsgivaravgift från 38,43% till 38,33%
-73	-73	-73	Ramjustering med anledning av sänkt internränta till 1,92%
-3 879	-3 879	-3 879	Ramjustering lägre internhyra med anledning av sänkt internränta
4 000	4 000	4 000	Höjning av anslag till fritidsgårdar
-1 605	-1 605	-1 605	Flytt av ram på grund av organisationsförändring ekonomi/finans
-1 250	-1 250	-1 250	Lägre hyreskostnad med hänsyn till slutavskrivningar
-306	-306	-306	Prisjustering för borttag av Utförarstyrelsen teknisk förvaltnings interna resultatkrav
-5 604	-5 604	-5 604	Ramjustering av hyror med anledning av tekniskas resultatkrav
1 140 655	1 163 594	1 180 151	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
0	61 024	51 285	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
1 140 655	1 185 340	1 224 618	Ram i löpande priser

Kommunrevision

Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	
2 652	2 652	2 652	
2 652	2 652	2 652	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
2 652	2 705	2 759	Ram i löpande priser

Kommunstyrelsen

Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	
274 141	274 141	274 141	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
3 373	4 983	4 982	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2016
			<u>Beslut budget 2017</u>
539	553	567	Rättigh f >20 år läsa gy-kurser Komvux. Heltids Studie-/yrkesvägledare
600	600	600	Ny tjänst, Jämtställdhetsintegrering, till Område Utveckling
600	600	600	Ny tjänst, Ungdomslots, till Område Utveckling
1 000	1 000	1 000	Utökning anslag Stora evenemang
-13 620	-13 673	-13 707	Ramjustering för oförutsedda behov ks 0 mnkr och kf 0 mnkr
250	100	100	Ramökning för klimatfärdplan
700	700	700	Ramökning till övergripande it-utredningsmedel
-125	-125	-125	Ramjustering med anledning av sänkt arbetsgivaravgift från 38,43% till 38,33%

-1 062	-1 062	-1 062	Ramjustering med anledning av sänkt internränta till 1,92%
-228	-228	-228	Lägre internhyra med anledning av sänkt internränta
5 000	5 000	5 000	Satsningar nyanlända
4 783	4 783	4 783	Flytt av ram på grund av organisationsförändring ekonomi/finans
2 100	3 800	2 800	Elavtal Svenska Kraftnät
675	675	675	Ny tjänst, Strategisk utveckling Östersunds stad, till Mark- och exploatering
-1 146	-1 146	-1 146	Prisjustering för borttag av Utförarstyrelsen teknisk förvaltnings interna resultatkrav
-772	-772	-772	Ramjustering av hyror med anledning av tekniskas resultatkrav
877	877	877	Justering kapitalkostnader med hänsyn till resultatkravet
277 685	280 806	279 785	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
0	4 912	9 766	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
277 685	285 718	289 551	Ram i löpande priser

Kommunstyrelsen - Gymnasieskola

Budget	Plan	Plan	
2017	2018	2019	
210 536	210 536	210 536	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
-43	-46	-46	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2016
			<u>Beslut budget 2017</u>
-3 057	-4 536	-3 985	Justering ram demografi gymnasieskola
-104	-104	-104	Ramjustering med anledning av sänkt arbetsgivaravgift från 38,43% till 38,33%
207 332	205 850	206 401	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
0	7 866	18 813	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
207 332	213 716	225 214	Ram i löpande priser

Kommunstyrelsen - Lönebuffert

Budget	Plan	Plan	
2017	2018	2019	
14 818	14 818	14 818	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
31 102	69 982	116 982	Justeringar behov kommande år
45 920	84 800	131 800	

Kommunstyrelsen - Central buffert LSS

Budget	Plan	Plan	
2017	2018	2019	
6 000	13 500	13 500	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
		7 500	Tillskott till buffert utifrån vons äskande för halvårsdrift
6 000	13 500	21 000	

Kultur- och fritidsnämnden

Budget	Plan	Plan	
2017	2018	2019	
141 788	141 788	141 788	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
287	119	119	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2016
			<u>Beslut budget 2017</u>
440	540	320	Utökad utförarsättning i samband med uppbyggnad VM 2019
220	475	300	Ökade personalkostnader för uppbyggnad av VM 2019
500	500	300	Köp tjänster och utredningar VM 2019
500	500	500	Höjning av anslag för ökade driftresurser på folkbiblioteket i Lit fr o m 2017
50	50	50	11-manna konstgräsplan, Utökad kostn Jägarvallens naturgräs ersätts
150	150	150	7-manna, B-plan styckas upp o läggs ut som 7-mannaplan o 5-mannaplaner
2 000	0	0	Underhåll Storsjöbadet bl a 50-m bassäng, Uteomr stängt sommar, intäktsbortfall
0	4 300	0	Underhåll Storsjöbadet, tak, byte tätskikt, yttertak renovering duch m mintäktsbortfall
805	805	805	Höjning av anslag till ökade driftkostnader på Sporthallen.
0	0	465	Ramökning för curling EM 2019
0	583	0	Ramökning för curling VM mixed/senior 2018
130	130	130	Hyra Kulturskolan, Gamla Tingshuset för skolans skapande verksamhet och teater.
200	200	200	Ramökning för utökad lokalhyra för Kulturskolan

-51	-51	-51	Ramjustering med anledning av sänkt arbetsgivaravgift från 38,43% till 38,33%
-2 069	-2 069	-2 069	Ramjustering med anledning av sänkt internränta till 1,92%
-456	-456	-456	Lägre internhyra med anledning av sänkt internränta
6 000	6 000	6 000	Ramökning för kapitalkostnad Sporthallen
-92	-92	-92	Flytt av ram på grund av organisationsförändring ekonomi/finans
-310	-310	-310	Ramjustering för kapitalkostnader 2016
250	0	0	Ramökning för medlemskap i ICORN, medlemsförening för fristäder
550	550	550	Ramökning för medlemskap i Komtek, kommunal entreprenörs- och teknikskola
-3 817	-3 817	-3 817	Prisjustering för borttag av Utförarstyrelsen teknisk förvaltnings interna resultatkrav
-718	-718	-718	Ramjustering av hyror med anledning av tekniskas resultatkrav
583	583	583	Justering kapitalkostnader pga resultatkravet
146 940	149 760	144 747	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
0	2 240	4 281	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
146 940	152 000	149 028	Ram i löpande priser

Miljö- och samhällsnämnden

Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	
138 392	138 392	138 392	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
-3 079	-3 012	-3 010	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2016
			<u>Beslut budget 2017</u>
2 000	2 000	2 000	Ramförstärkning för minskade beläggnings-/underhållsbeläggningsintäkter
300	300	300	Ramökning för merkostnader för grävning och återställning i egen regi på allmän mar
540	40	40	Höjning av anslag för byte till nytt ärendehanteringssystem
-45	-45	-45	Ramjustering med anledning av sänkt arbetsgivaravgift från 38,43% till 38,33%
-1 524	-1 524	-1 524	Ramjustering med anledning av sänkt internränta till 1,92%
-228	-228	-228	Lägre internhyra med anledning av sänkt internränta
860	860	860	Kompensation och korrigering Ungdomskort
150	150	150	Kompensation för ökade driftskostnader pga investeringar 2016
455	455	455	Ramjustering för ökade driftskostnader 2017 utifrån beviljade investeringar 2016
281	281	281	Ramökning för kapitalkostnader 2016
-110	-110	-110	Flytt av ram på grund av organisationsförändring ekonomi/finans
-3 469	-3 469	-3 469	Prisjustering för borttag av Utförarstyrelsen teknisk förvaltnings interna resultatkrav
-343	-343	-343	Ramjustering av hyror med anledning av tekniskas resultatkrav
659	659	659	Justering kapitalkostnader pga resultatkravet
134 839	134 406	134 408	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
0	2 184	4 357	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
134 839	136 590	138 765	Ram i löpande priser

Socialnämnden

Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	
263 670	263 670	263 670	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
-137	-122	-122	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2016
			<u>Beslut budget 2017</u>
25 000	17 500	10 000	Volymökn placeringar barn, unga, vuxna (nedtrappning)
300	300	300	Tillståndsplikt f försäljning av tobaksprodukter, 0,5 tjänst
300	300	300	Tillsyn Marknadsf av o e-handel m alkohol/tobak, 0,5 tj
1500	1500	1500	Bereda lgh f mottagna, nyprod lgh = ökat försörjn stöd.
-127	-127	-127	Ramjustering med anledning av sänkt arbetsgivaravgift från 38,43% till 38,33%
-228	-228	-228	Lägre internhyra med anledning av sänkt internränta
-214	-214	-214	Flytt av ram på grund av organisationsförändring ekonomi/finans
110	110	110	Ramökning för kapitalkostnader 2016
-184	-184	-184	Prisjustering för borttag av Utförarstyrelsen teknisk förvaltnings interna resultatkrav
-275	-275	-275	Ramjustering av hyror med anledning av tekniskas resultatkrav
289 715	282 230	274 730	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
0	5 527	10 771	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
289 715	287 757	285 501	Ram i löpande priser

Utförarstyrelsen Tf - Anslagsfinansierad verksamhet

Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	
10 200	10 200	10 200	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
			<u>Beslut budget 2017</u>
-205	-205	-205	Ramjustering med anledning av sänkt internränta till 1,92%
9 995	9 995	9 995	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
0	184	367	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
9 995	10 179	10 362	Ram i löpande priser

Valnämnden

Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	
55	55	55	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
			<u>Beslut budget 2017</u>
0	1 070	1 100	Justering ram vid allmänna val vart fjärde år
55	1 125	1 155	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
0	22	46	Löne- och prisutveckling
55	1 147	1 201	Ram i löpande priser

Vård- och omsorgsnämnden

Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	
1 336 219	1 336 219	1 336 219	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
7 745	16 472	16 464	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2016
			<u>Beslut budget 2017</u>
7 090	8 485	24 720	Justering ram demografi äldreomsorg
1 400	1 400	1 400	Ramökning för ändrat betalningsansvar till regionen.
10 000	10 000	10 000	Nya LSS-boenden
200	2 000	2 000	Överenskommelse med Vårdförbundet om förändring heltidsmått för nattpersonal
2 000	2 000	2 000	Ökat behov av daglig verksamhet LSS
1 000	2 000	2 000	Dagtäckning för äldre inom LSS-boende, antalet ökar.
0	5 000	5 000	Ökat behov av boende för yngre SOL-boende.
700	700	700	Öppning kök Änggården o Häradsgården
-899	-899	-899	Ramjustering med anledning av sänkt arbetsgivaravgift från 38,43% till 38,33%
-172	-172	-172	Ramjustering med anledning av sänkt internränta till 1,92%
-2 129	-2 129	-2 129	Lägre internhyra med anledning av sänkt internränta
0	15 000	30 000	Nya LSS-boenden 2018-2019
0	-7 500	-15 000	Halvårsdrift LSS-boenden överförs till central buffert
-945	-945	-945	Lägre hyreskostnader med hänsyn till slutavskrivningar
-1 339	-1 339	-1 339	Flytt av ram på grund av organisationsförändring ekonomi/finans
370	370	370	Ramökning för kapitalkostnader 2016
-1 775	-1 775	-1 775	Prisjustering för borttag av Utförarstyrelsen teknisk förvaltnings interna resultatkrav
-3 095	-3 095	-3 095	Ramjustering av hyror med anledning av tekniskas resultatkrav
1 356 370	1 381 792	1 405 519	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
0	28 069	56 938	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
1 356 370	1 409 861	1 462 457	Ram i löpande priser

Överförmyndarnämnd

Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	
7 580	7 580	7 580	
7 580	7 580	7 580	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
0	152	306	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
7 580	7 732	7 886	Ram i löpande priser

Jämtlands räddningstjänstförbund

Budget	Plan	Plan	
2017	2018	2019	
34 883	34 883	34 883	Tidigare fastställd budget 2016 (inkl förändr) uppräknad till 2017 års prisnivå
			<u>Beslut budget 2017</u>
-18	-18	-18	Ramjustering med anledning av sänkt arbetsgivaravgift från 38,43% till 38,33%
600	600	600	Höjning av anslag till reinvesteringar
35 465	35 465	35 465	Ram för 2017 och plan för 2018 - 2019
0	701	1 406	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
35 465	36 166	36 871	Ram i löpande priser

SPECIFIKATION INVESTERINGSBUDGET

Anger anslagsbindningsnivå för investeringar

tkr

		2017	2018	2019
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN				
Skattefinansierad	Reinvesteringar	9 500	9 500	0
Skattefinansierad	Förskola Jägarvallen, inventarier	0	850	0
Skattefinansierad	Förskola Remonthagen, inventarier	852	0	0
Skattefinansierad	SKOLUTVECKLING - <i>UTREDNING PÅGÅR</i>			
Skattefinansierad	Orrvikenskolans, inventarier	1 500	0	0
Skattefinansierad	PC-skolan/Körfältsskolan, inventarier	0	0	11 000
Skattefinansierad	Mimergården, inventarier	0	0	2 000
Skattefinansierad	Fagervallsskolan inventarier	800	0	0
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN		12 652	10 350	13 000
KOMMUNSTYRELSEN				
Skattefinansierad	Inventarier, datorer, möbler	200	200	200
Skattefinansierad	IT-utveckling	3 500	3 500	3 500
Lönsam	Mindre markförvärv	7 500	7 500	7 500
KOMMUNSTYRELSEN		11 200	11 200	11 200
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN				
Skattefinansierad	Inventarier m m	460	460	460
Skattefinansierad	Gustavsberg, snökanoner	1 000	0	0
Skattefinansierad	Anläggnings- o maskininvest	2 000	2 000	2 000
Skattefinansierad	Miljöinvesteringar	1 500	1 500	1 500
Skattefinansierad	Litsbacken	1 500	13 500	0
Skattefinansierad	VM2019, investeringar	17 500	7 000	0
Skattefinansierad	VM2019, entré och parkering	3 500	4 000	0
Skattefinansierad	Friluftsliv - utegym	500	500	500
Skattefinansierad	Friluftsliv - utveckling cykling	500	500	0
Skattefinansierad	Återlämningslådor samt Smartlockers	700	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering tillbyggnad Sporthallen från 2016	1 000	0	0
Skattefinansierad	Ismaskin Brunflo Ishall	0	1 500	0
Skattefinansierad	Ismaskin Östersund Arena	0	1 500	0
Skattefinansierad	Server Biblioteket	0	600	0
Skattefinansierad	Pistmaskin Skidstadion	0	2 500	0
Skattefinansierad	Konstnärlig gestaltning - Storsjöstrand	0	1 500	0
Skattefinansierad	Gustavsberg/Ladängen	0	1 500	0
Skattefinansierad	Ytterligare konstgräsplan	0	3 000	0
Skattefinansierad	Skidbro mellan Gustavsbergsbacken och Ladänge	0	0	0
Skattefinansierad	Tanne	1 500	15 000	0
Skattefinansierad	Biblioteksbus, liten	0	2 000	0
Skattefinansierad	Ombudgetering tillbyggnad Sporthallen från 2016	27 400	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering konstgräsplan	2 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering miljöinvesteringar 2016	1 500	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering Östersunds Arena, förråd och stol	1 900	0	0
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN		64 460	58 560	4 460
MILJÖ- OCH SAMHÄLLSNÄMNDEN				
Skattefinansierad	Underhållsbeläggning	2 000	2 000	2 000
Skattefinansierad	Fastighetsrelaterade reinvesteringar	7 250	7 250	7 250
Skattefinansierad	Exploateringsavtal Norr+Odenskog	1 000	0	0
Skattefinansierad	Skattefinansierat - baspaket	3 600	3 600	3 600
Skattefinansierad	Skattefinansierad- wc	0	1 000	0
Skattefinansierad	Ombudgetering park Stadsdel Norr	2 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering gångbana Inspektörsväg	200	0	0
Skattefinansierad	Övrigt skattefinansierad (exkl Funkt Mittst)	7 150	7 000	7 500
Skattefinansierad	Funktionella Mittstråket	3 450	7 500	0
Skattefinansierad	Ombudgetering Viadukt Söder	3 500	0	0
Skattefinansierad	Utökad investeringsutrymme Viadukt Söder	5 000	0	0
MILJÖ- OCH SAMHÄLLSNÄMNDEN		35 150	28 350	20 350

SOCIALNÄMNDEN

Skattefinansierad	Inventarier mm	1 200	1 200	1 200
		SOCIALNÄMNDEN	1200	1200
			1200	1200

UTFÖRARSTYRELSEN - SERVICEFÖRVALTNINGEN

Skattefinansierad	Reinvesteringar	5 500	0	0
Skattefinansierad	Reinvestering SAN (flytt fr 2017) DataCenter	-1 400	1 400	0
Skattefinansierad	Reinvestering IT-miljö DataCenter	0	2 900	3 000
Skattefinansierad	Reinvest Köksutrustn Måltidsservice	0	1 300	1 300
Skattefinansierad	Reinvest Städmaskiner Ösd Stöd	0	300	400
Skattefinansierad	Förvaltn övergr Reinvestering oförutsett	0	200	200
Skattefinansierad	Nya programvaror och verktyg	200	0	0
		UTFÖRARSTYRELSEN - SERVICEFÖRVALTNINGEN	4 300	6 100
				4 900

UTFÖRARSTYRELSEN - TEKNISK FÖRVALTNING**Fastighet**

Skattefinansierad	Install öka skydd mot legionellabakt FTH	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Sanering svamp tillväxt i ventaggregat FTH	1 500	0	0
Skattefinansierad	Ökad elsäkerhet i skolor/fsk FASTIGHET	500	1 000	0
Skattefinansierad	Larm/Brandsäkerhet	4 000	0	0
Skattefinansierad	Tillgänglighet, driftutrymmen, arbetsmiljö	0	900	900
Skattefinansierad	Konvert av oljepannor för eldn av miljövänligt brän	0	900	900
Skattefinansierad	Obligatorisk Ventilationskontroll	0	1 500	1 500
Skattefinansierad	Energimätning i byggnader	0	0	1 500
Skattefinansierad	Åtgärder av förhöjda radonvärden	0	1 000	1 000
Skattefinansierad	Åtgärder av invändig isolering i ventilationsaggregat	0	1 500	1 500

Fordonsenheten

Skattefinansierad	Fordon	5 200	5 200	5 200
Skattefinansierad	Sopbil	2 200	2 200	2 200

Gatuenheten

Skattefinansierad	Redskap	0	0	1 500
-------------------	---------	---	---	-------

Lokal och bostad

Skattefinansierad	Bostäder maa befolkntillväxt, takbelopp!	10 000	10 000	0
-------------------	--	--------	--------	---

Park & Fritid

Skattefinansierad	Inventarier mm	700	500	700
-------------------	----------------	-----	-----	-----

Nämnder**Barn- och utbildning**

Skattefinansierad	SKOLUTVECKLING - UTREDNING PÅGÅR			
Skattefinansierad	Förskola, Remonthaggen	18 000	0	0
Skattefinansierad	Förskola Jägarvallen	21 000	21 000	0
Skattefinansierad	Tillgänglighet/trafikmiljö vid skolor och förskolor	2 000	0	0
Skattefinansierad	Ökade krav på elsäkerhet i skolor och förskolor	0	0	1 000
Skattefinansierad	8 avd förskola centralt, projektering	2 000	0	46 000
Skattefinansierad	Storsjöskolan (proj klart ht 2020)	1 000	14 000	42 000
Skattefinansierad	Orrvikensskolan	14 000	2 000	0
Skattefinansierad	PC-skolan/Körfältsskolan (proj klart ht 2019)	15 000	48 000	27 000
Skattefinansierad	Lugnviksskolan (proj klart ht 2022)	1 000	1 000	25 000
Skattefinansierad	Norra skolan/ Nya skolan	0	0	25 000
Skattefinansierad	Mimergården	0	0	12 000
Skattefinansierad	Fagervallsskolan	800	0	0

Vård- och omsorg

Skattefinansierad	Nybyggnad Äldreboende 1	2 000	0	0
Skattefinansierad	Nybyggnad Äldreboende 2	0	2 000	0
Skattefinansierad	Nybyggnad Äldreboende 3			2 000
Lönsam	Äldreboende 1	0	15 000	0
Lönsam	Äldreboende 2	0	0	15 000
Intäktsfinansierad	Äldreboende 1	0	16 000	47 000
Intäktsfinansierad	Äldreboende 2	0	0	16 000

Kommunstyrelsen

Skattefinansierad	Ombyggnad Rådhuset	1 000	3 000	0
-------------------	--------------------	-------	-------	---

Kultur och fritid

Skattefinansierad	Storsjöteatern, om- och tillbyggnation	68 000	17 000	
-------------------	--	--------	--------	--

Serviceförvaltning

Skattefinansierad	Storköksmoderniseringar	1 000	1 000	1 000
-------------------	-------------------------	-------	-------	-------

Fordonsgas				
Skattefinansierad	Biogasanläggning	3 000	0	0
Stab				
Lönsam	Samlokalisering, Teknisk förvaltning	10 000	15 000	0
Entreprenör				
Lönsam	Bostadsrätter	0	0	3 000
Arenaby				
Intäktsfinansierad	Markfordon med utrustning	0	0	325
Intäktsfinansierad	Skoter	0	0	300
Intäktsfinansierad	Mindre traktor	0	0	400
Intäktsfinansierad	Mindre traktor Skidstadion	0	0	400
Intäktsfinansierad	Mindre traktor Arenaby	0	0	475
Intäktsfinansierad	Gräsklippare, Spider	0	0	350
Bad & Camping				
Intäktsfinansierad	Fjärrvärme	1 000	1 000	1 500
Intäktsfinansierad	Attraktion Brunflobadet	0	0	100
Storsjöbadet				
Intäktsfinansierad	Inventarier mm	100	0	100
Intäktsfinansierad	Städmaskiner, bottensug	0	0	150
Furulund				
Intäktsfinansierad	Kvarvarande etapp	7 500	0	0
Vatten				
Taxefinansierad	Investeringar	61 740	28 140	0
Taxefinansierad	Ombudgetering Membranfilter	129 000	83 000	55 000
Taxefinansierad	Nyanläggning Knytta	0	0	25 000
Taxefinansierad	Avfallsanläggning	0	0	1 800
Taxefinansierad	Avloppsreningsverk, Lockne	0	0	1 000
Taxefinansierad	Avloppsreningsverk, Göviken	0	0	4 500
Taxefinansierad	Rörnät pumpstation	0	0	1 200
Taxefinansierad	Styrutrustning vatten	0	0	150
Taxefinansierad	Säkerhetshöjande åtgärder reservkraft	0	0	500
Taxefinansierad	Säkerhetshöjande åtgärder vatten	0	0	500
Avfall & Återvinning				
Taxefinansierad	Investeringar	5 800	2 800	0
Taxefinansierad	Insamlingsansvar för förpackningar och tidningar	0	0	2 000
Taxefinansierad	Minska transporter till Gräfsåsen	0	0	500
UTFÖRARSTYRELSEN - TEKNISK FÖRVALTNING		390 040	295 640	375 150

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

Skattefinansierad	Inventarier, utrustning mm	8 000	8 000	8 000
Skattefinansierad	Lssboende	0	0	12 000
VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN		8 000	8 000	20 000

TOTAL INVESTERINGSBUDGET **527 002** **419 400** **450 260**

Varav FINANSIERINGSFORM

	2017	2018	2019
SKATTEFINANSIERADE	304 362	250 960	265 510
LÖNSAMMA	17 500	37 500	25 500
INTÄKTSFINANSIERADE	8 600	17 000	67 100
TAXEFINANSIERADE	196 540	113 940	92 150
Summa Tkr	527 002	419 400	450 260